

การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในเครือข่ายข่าวภาคประชาชน กองทัพอากาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตาม
หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต
สถาบันรัฐประศาสนศาสตร์และนโยบายสาธารณะ

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรังสิต

ปีการศึกษา 2562

**FACTORS PROMOTING PUBLIC PARTICIPATION IN THE AIR FORCE
PUBLIC SECTOR NEWS NETWORK**

BY

FLIGHT LIEUTENANT THIWADEE PANKAEW

A THESIS SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT

OF THE REQUIREMENTS FOR

**THE DEGREE OF MASTER OF PUBLIC ADMINISTRATION
INSTITUTE OF PUBLIC ADMINISTRATION AND PUBLIC POLICY**

GRADUATE SCHOOL, RANGSIT UNIVERSITY

ACADEMIC YEAR 2019

วิทยานิพนธ์เรื่อง

การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในเครือข่ายข่าวภาคประชาชน กองทัพอากาศ

โดย

เรืออากาศเอก หญิง จีวดี ปานแก้ว

ได้รับการพิจารณาให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต

มหาวิทยาลัยรังสิต

ปีการศึกษา 2562

ศ. ดร.ติน ปรัชญพฤทธิ์
ประธานกรรมการสอบ

รศ. ดร.ปธาน สุวรรณมงคล
กรรมการ

ดร.เฉลิมพร เย็นเยือก
กรรมการและอาจารย์ที่ปรึกษา

บัณฑิตวิทยาลัยรับรองแล้ว

(ผศ. ร.ต. หญิง ดร. วรณี สุขสาคร)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

7 มิถุนายน 2563

Thesis entitled

**FACTORS PROMOTING PUBLIC PARTICIPATION IN THE AIR FORCE
PUBLIC SECTOR NEWS NETWORK**

by

FLIGHT LIEUTENANT THIWADDEE PANKAEW

was submitted in partial fulfillment of the requirements
for the degree of Master of Public Administration

Rangsit University
Academic Year 2019

Prof. Tin Prachyapruit, Ph.D.

Examination Committee Chairperson

Assoc.Prof.Pathan Suvanamongkol, Ph.D.

Member

Chalernporn Yenyuak, Ph.D.

Member and Advisor

Approved by Graduate School

(Asst.Prof.Plt.Off. Vanee Sooksatra, D.Eng.)

Dean of Graduate School

June 7, 2020

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงตามวัตถุประสงค์การวิจัยได้เป็นอย่างดี เนื่องจากได้รับความอนุเคราะห์จาก ดร.เฉลิมพร เย็นเยือก รองคณบดีฝ่ายวิชาการ สถาบันรัฐประศาสนศาสตร์และนโยบายสาธารณะ ที่ได้กรุณาเอาใจใส่ ช่วยเหลือ และคอยให้คำปรึกษาแนะนำเป็นอย่างดีมาโดยตลอด รวมทั้ง ท่านคณาจารย์ของสถาบันรัฐประศาสนศาสตร์และนโยบายสาธารณะ ที่กรุณาให้ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมในการจัดทำวิทยานิพนธ์จนสำเร็จลุล่วงด้วยดี

ขอกราบขอบพระคุณท่าน ดร.อาทิตย์ อุไรรัตน์ อธิการบดีมหาวิทยาลัยรังสิต รวมถึงท่านศาสตราจารย์ ดร.ศุภชัย ยาวะประภาส คณบดี และ คณาจารย์ประจำสถาบันรัฐประศาสนศาสตร์และนโยบายสาธารณะทุกท่าน ที่ได้ประสิทธิประสาทวิชาความรู้ ช่วยเหลือ ดูแลตลอดระยะเวลาที่ได้เริ่มต้นเข้าศึกษาจนกระทั่งสำเร็จการศึกษาเป็นมหาบัณฑิตที่ทรงคุณค่าของมหาวิทยาลัยรังสิตแห่งนี้

ขอบคุณผู้ให้ข้อมูลทุกท่าน ที่กรุณาให้ความร่วมมือเป็นอย่างดีเพื่อจัดทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้จนสำเร็จอย่างสมบูรณ์ ประโยชน์อันใดที่เกิดขึ้นจากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ขอมอบให้แก่ผู้มีพระคุณทั้งที่กล่าวนามและไม่ได้กล่าวนามมาข้างต้น

เรืออากาศเอก หญิง จิวดี ปานแก้ว
ผู้วิจัย

5807623 : เรืออากาศเอกหญิง ฐิติ ปานแก้ว
 ชื่อวิทยานิพนธ์ : การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในเครือข่ายข่าวภาคประชาชน กองทัพอากาศ
 หลักสูตร : รัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต
 อาจารย์ที่ปรึกษา : ดร.เฉลิมพร เย็นเยือก

บทคัดย่อ

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมและปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในเครือข่ายข่าวภาคประชาชนกองทัพอากาศ เพื่อเสนอแนวทางที่เหมาะสมในการนำไปพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนในเครือข่ายข่าวภาคประชาชนกองทัพอากาศ ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณ เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่างด้วยวิธีสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง จำนวน 267 คน แล้วทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนาและสถิติอนุมาน ประกอบการอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์การวิจัย

ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีระดับการมีส่วนร่วมของประชาชน ในด้านความรู้ของประชาชน และ เครือข่ายสังคมของประชาชนที่อยู่ในเครือข่ายข่าวภาคประชาชนกองทัพอากาศ ระดับมากที่สุด โดยผลการทดสอบสมมติฐานพบว่าปัจจัยส่วนบุคคลด้านอาชีพมีผลต่อการมีส่วนร่วมด้านการติดตามประเมินผล ซึ่งอาจกล่าวได้ว่าอาชีพที่หลากหลายและแตกต่างกันอาจมีข้อจำกัดด้านเวลา อีกทั้งปัจจัยด้านการรับรู้ถึงสาเหตุของการเกิดปัญหาในชุมชนมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชน ทั้งนี้ประชาชนในชุมชนอาจมีทั้งผู้รู้และไม่รู้ถึงสาเหตุหลักที่แท้จริงที่เป็นปัญหาในชุมชน นอกจากนี้ ปัจจัยด้านความเข้มแข็งของเครือข่าย เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชน โดยหากมีเครือข่ายที่เข้มแข็งจะส่งผลต่อความน่าเชื่อถือและความสามารถที่จะดำเนินโครงการให้สำเร็จได้อย่างยั่งยืน

ข้อเสนอแนะสำคัญเพื่อเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนในเครือข่ายข่าวภาคประชาชนกองทัพอากาศ คือ ควรสนับสนุนให้ประชาชนเริ่มต้นมีส่วนร่วมตั้งแต่การค้นหาปัญหา การตัดสินใจและติดตามประเมินผลปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชน เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปในทิศทางเดียวกัน และสร้างความสัมพันธ์ภายในเครือข่ายให้เข้มแข็งอย่างยั่งยืน

(วิทยานิพนธ์มีจำนวนทั้งสิ้น 105 หน้า)

คำสำคัญ : การมีส่วนร่วม, เครือข่ายข่าวภาคประชาชน, กองทัพอากาศ

ลายมือชื่อนักศึกษา ..... ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....

5807623 : Flight Lieutenant Thiwadee Pankaew
 Thesis Title : Factors Promoting Public Participation in the Air Force Public
 Sector News Network
 Program : Master of Public Administration
 Thesis Advisor : Chalernporn Yenyuak, D.P.A.

Abstract

This study aimed to investigate the level of public participation and factors affecting the public participation in the Air Force Public Sector News Network to propose possible guidelines for the improvement of public participation. The study applied qualitative methods. Data were collected from 267 samples using purposive sampling and analyzed using descriptive and inferential statistics. The results were discussed based on the research objectives.

The results revealed that the majority of the samples gave a very high rating to their public participation in terms of public knowledge and public network. According to the hypothesis testing, occupations affected public participation in terms of follow-up evaluation which could imply that each occupation differed, depending upon time limitations. Perception of community problems was found to relate to public participation since not every person in the community could totally understand causes of the problems. Community strength was also another factor affecting public participation; a strong community was found to be trustworthy and capable of working on their projects successfully and sustainably.

The research proposed that the public be encouraged to participate in the Air Force Public Sector News Network in all steps in the process including researching problems, decision making, and follow-up evaluation to ensure that all tasks were effectively carried out to meet the goals and to strengthen and sustain the relationship of the network.

(Total 105 pages)

Keywords: Participation, Public Sector News Network, Air Force

Student's Signature ..... Thesis Advisor's Signature.....

สารบัญ

	หน้า
กิตติกรรมประกาศ	ก
บทคัดย่อภาษาไทย	ข
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ค
สารบัญ	ง
สารบัญตาราง	ฉ
สารบัญรูป	ณ
บทที่ 1	
บทนำ	1
1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 วัตถุประสงค์การวิจัย	3
1.3 สมมติฐานการวิจัย	3
1.4 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	3
1.5 ขอบเขตของการวิจัย	4
1.6 กรอบแนวคิดการวิจัย	5
1.7 นิยามศัพท์	6
บทที่ 2	
ทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	8
2.1 แนวคิดและทฤษฎีการมีส่วนร่วม	8
2.2 แนวคิดและทฤษฎีความรู้	26
2.3 แนวคิดและทฤษฎีเครือข่ายทางสังคม	32
2.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	38
บทที่ 3	
ระเบียบวิธีการวิจัย	43
3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	43
3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	45
3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล	47

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล	47
บทที่ 4 ผลการวิจัย	49
4.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง	49
4.2 ผลการวิเคราะห์ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับเครือข่ายข่าวภาคประชาชน	54
4.3 ผลการวิเคราะห์กระบวนการมีส่วนร่วมและรูปแบบการมีส่วนร่วม ของประชาชน	55
4.4 ผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัย	70
4.5 ข้อเสนอแนะ แนวทางแก้ไขปัญหาที่เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของ ประชาชนในเครือข่ายข่าวภาคประชาชน กองทัพอากาศ	84
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ	86
5.1 สรุปผลการวิจัย	86
5.2 อภิปรายผลการวิจัย	91
5.3 ข้อเสนอแนะ	95
บรรณานุกรม	97
ประวัติผู้วิจัย	105

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
3.1 แสดงจำนวนประชากรของสมาชิกเครือข่ายข่าวภาคประชาชน กองทัพอากาศ (แยกตามจังหวัด)	44
4.1 แสดงกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามเพศ	50
4.2 แสดงกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามอายุ	50
4.3 แสดงกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามระดับการศึกษา	51
4.4 แสดงกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามสถานภาพครอบครัว	51
4.5 แสดงกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามอาชีพ	52
4.6 แสดงกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามรายได้เฉลี่ยต่อเดือน	52
4.7 แสดงกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามระยะเวลาที่เป็นสมาชิกเครือข่ายข่าวภาค ประชาชนกองทัพอากาศ	53
4.8 แสดงความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเครือข่ายข่าวภาคประชาชน กองทัพอากาศ	54
4.9 แสดงขั้นการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อเครือข่าย ข่าวภาคประชาชน กองทัพอากาศ ด้านการมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหา ด้านการมีส่วน ร่วมในการวางแผนดำเนินกิจกรรม ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ และ ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผล	55
4.10 แสดงขั้นระดับความรู้ของประชาชนต่อเครือข่ายข่าวภาคประชาชน กองทัพอากาศ ด้านการรับรู้ถึงสภาพปัญหาของชุมชน การรับรู้ถึงสาเหตุ ของการเกิดปัญหาในชุมชน การรู้ถึงวิธีการป้องกันปัญหาในชุมชน และ การรับรู้และตระหนักถึงผลกระทบที่เกิดขึ้น	60
4.11 แสดงระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อเครือข่ายข่าวภาคประชาชน กองทัพอากาศ ด้านสาเหตุที่เข้าร่วมเครือข่าย ลักษณะการสื่อสารภายใน เครือข่าย และความเข้มแข็งของเครือข่าย	64
4.12 แสดงระดับการรู้กับกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อโครงการ เครือข่ายข่าวภาคประชาชนกองทัพอากาศ	68

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
4.13	69
แสดงปัจจัยด้านเครือข่ายทางสังคมกับกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อโครงการเครือข่ายข่าวภาคประชาชนกองทัพอากาศ	
4.14	70
แสดงผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อโครงการเครือข่ายข่าวภาคประชาชนกองทัพอากาศ จำแนกตามปัจจัยประชากรศาสตร์ด้านเพศ	
4.15	70
แสดงผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อโครงการเครือข่ายข่าวภาคประชาชนกองทัพอากาศ จำแนกตามปัจจัยประชากรศาสตร์ด้านอายุ	
4.16	72
แสดงผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อโครงการเครือข่ายข่าวภาคประชาชนกองทัพอากาศ จำแนกตามปัจจัยประชากรศาสตร์ด้านการศึกษา	
4.17	73
แสดงผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อโครงการเครือข่ายข่าวภาคประชาชนกองทัพอากาศ จำแนกตามปัจจัยประชากรศาสตร์ด้านสถานภาพครอบครัว	
4.18	74
แสดงผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อโครงการเครือข่ายข่าวภาคประชาชนกองทัพอากาศ จำแนกตามปัจจัยประชากรศาสตร์ด้านอาชีพ	
4.19	75
แสดงผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อโครงการเครือข่ายข่าวภาคประชาชนกองทัพอากาศ จำแนกตามปัจจัยประชากรศาสตร์ด้านรายได้เฉลี่ยต่อเดือน	
4.20	76
แสดงผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อโครงการเครือข่ายข่าวภาคประชาชนกองทัพอากาศ จำแนกตามปัจจัยประชากรศาสตร์ด้านระยะเวลาที่เป็นสมาชิก	
4.21	77
แสดงผลการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน ด้านการมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหา กับ ปัจจัยด้านระดับความรู้	

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
4.22 แสดงผลการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน ด้านการมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหา กับ ปัจจัยด้านเครือข่ายทางสังคม	78
4.23 แสดงผลการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผน กับ ปัจจัยด้านระดับความรู้	79
4.24 แสดงผลการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผน กับ ปัจจัยด้านเครือข่ายทางสังคม	80
4.25 แสดงผลการทดสอบ ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติกิจกรรม กับ ปัจจัยด้านระดับความรู้การมีส่วนร่วมของประชาชนในเครือข่ายข่าวภาคประชาชน กองทัพอากาศ	81
4.26 แสดงผลการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติกิจกรรม กับ ปัจจัยด้านเครือข่ายทางสังคม	82
4.27 แสดงผลการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติกิจกรรม กับ ปัจจัยด้านระดับความรู้	83
4.28 แสดงผลการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผล กับ ปัจจัยด้านเครือข่ายทางสังคม	84

สารบัญรูป

รูปที่

1.1 กรอบแนวคิดการวิจัย

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา

ปัจจุบันสถานการณ์ปัญหาด้านความมั่นคงของประเทศมีบริบทลักษณะผสมผสานระหว่างภัยคุกคามรูปแบบเก่ากับภัยคุกคามรูปแบบใหม่ที่มีความซับซ้อน เชื่อมโยงและหลากหลาย ปัญหาแตกต่างกันในแต่ละพื้นที่ ซึ่งจะต้องปรับเปลี่ยนแนวทางการแก้ไขปัญหาจากเดิมที่เป็นการปราบปรามด้วยกำลังอาวุธเป็นสำคัญ เป็นการแก้ไขปัญหาทางอุดมการณ์ จึงจำเป็นต้องมีการวิเคราะห์และประเมินปัญหาของในแต่ละพื้นที่ให้ชัดเจน โดยเฉพาะพื้นที่ที่มีความเสี่ยงหรือมีปัญหาความมั่นคง เพื่อที่จะสามารถแก้ไขปัญหาได้ตรงจุด และสอดคล้องกับความเป็นจริงควบคู่กับการพัฒนาชุมชนในพื้นที่ เพื่อมุ่งเสริมสร้างความมั่นคงของชาติในกรอบยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี

ภัยคุกคามทางความมั่นคงในปัจจุบันมีความหลากหลาย เชื่อมโยงในหลายมิติ และทวีความรุนแรงขึ้นเรื่อย ๆ ซึ่งมีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลาตามวิวัฒนาการที่เปลี่ยนแปลงไป ทั้งสถานการณ์ด้านการเมือง ที่หลายฝ่ายเคลื่อนไหวโจมตีฝ่ายตรงข้ามผ่านการจัดกิจกรรมทางกายภาพ และสื่อสังคมออนไลน์ สถานการณ์ทางเศรษฐกิจที่ชะลอตัวลง สถานการณ์ทางสังคมจิตวิทยา โดยเฉพาะอาชญากรรมข้ามชาติและอาชญากรรมภายในประเทศที่มีจำนวนเพิ่มและรุนแรงขึ้น สถานการณ์ในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ยังคงมีการก่อเหตุความไม่สงบอย่างต่อเนื่อง สถานการณ์ภัยพิบัติทางธรรมชาติและสาธารณภัยขนาดใหญ่เกิดขึ้นบ่อยครั้งและมีแนวโน้มรุนแรงขึ้น ส่งผลกระทบให้เกิดความเสียหายต่อพื้นที่การเกษตร พื้นที่ชุมชนเมืองและวิถีการดำรงชีวิตของประชาชน ไม่ว่าจะเป็นสถานการณ์ภัยแล้ง อุทกภัย และอัคคีภัย รวมถึงปัญหาฝุ่นละอองขนาดเล็กไม่เกิน 2.5 ไมครอน (PM2.5) เฉลี่ย 24 ชม. ที่มีค่าฝุ่นละอองเกินค่ามาตรฐาน (ค่ามาตรฐานไม่เกิน 50 มคก./ลบ.ม.) ขณะที่ภัยคุกคามทางไซเบอร์ ที่ปัจจุบันประชาชนสามารถเข้าถึงเทคโนโลยีได้ง่าย ซึ่งเป็นช่องทางที่ทำให้เกิดอาชญากรรมทางไซเบอร์เพิ่มขึ้น และถูกนำไปใช้ในการก่ออาชญากรรมประเภทอื่นรวมถึงกิจกรรมทางการเมือง สถานการณ์ด้านสาธารณสุข โดยเฉพาะการแพร่ระบาดของโรคอุบัติใหม่ ซึ่งส่งผลกระทบไปทั่วโลก ขยายวงกว้างไปสู่ผลกระทบด้านการท่องเที่ยว การผลิต และ

การส่งออก สำหรับสถานการณ์ยาเสพติดมีการขยายตัวเพิ่มขึ้น เกิดกลุ่มผู้ผลิตขนาดเล็กรายใหม่ มีการปรับเปลี่ยนเส้นทางและวิธีการลำเลียง ขณะที่กลุ่มผู้เสพได้ขยายตัวจากกลุ่มผู้ใช้แรงงานไปสู่อาชีพอื่น ๆ ส่วนสถานการณ์แรงงานต่างด้าวและผู้หลบหนีเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย พบว่ามีขบวนการลักลอบนำพาแรงงานต่างด้าวเข้าไทย เพื่อทำงานภายในประเทศและเดินทางไปยังประเทศที่สามอย่างต่อเนื่อง

จากภัยคุกคามที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน หน่วยงานด้านความมั่นคงจึงต้องรักษาอธิปไตย และผลประโยชน์ของชาติ ให้ปลอดภัยจากการคุกคามทุกรูปแบบ เพื่อนำพาประเทศชาติไปสู่ความมั่นคงและมั่งคั่ง พร้อมกับป้องกันประเทศชาติให้ปลอดภัยจากการคุกคาม โดยกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร เป็นองค์กรหลักในการบูรณาการอำนาจการและกำกับดูแลการปฏิบัติงานป้องกันและแก้ไขปัญหาคความมั่นคงภายในราชอาณาจักรให้มีประสิทธิภาพ เพื่อสนับสนุนยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี ซึ่งในส่วนของยุทธศาสตร์ด้านความมั่นคง ได้กำหนดให้มีการเสริมสร้างและพัฒนาระบบงานข่าวกรองด้านความมั่นคง ซึ่งกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักรได้จัดทำโครงการเครือข่ายข่าวประชาชนขึ้น โดยมีเป้าหมายในการส่งเสริมให้ประชาชนร่วมเป็นเครือข่ายข่าวภาคประชาชนในการแจ้งเบาะแสหากพบเห็นสิ่งผิดปกติ ซึ่งอาจนำไปสู่ปัญหาภัยคุกคามที่กระทบต่อความมั่นคงของประเทศ ประกอบกับเพื่อเป็นการเสริมสร้างกระบวนการรับรู้และการแจ้งเตือนข่าวสาร และป้องกันการเกิดเหตุร้ายได้ทันเวลา พร้อมทั้งเสริมสร้างให้ประชาชนตระหนักถึงหน้าที่ของพลเมืองในการเข้าไปมีส่วนร่วมในการป้องกันและรักษาความมั่นคงของชาติ รวมถึงเสริมสร้างความเข้มแข็งในท้องถิ่นของตน โดยมุ่งเน้นการมีส่วนร่วมของประชาชนในการเข้ามาเป็นเครือข่ายข่าวภาคประชาชน ซึ่งมีลักษณะการทำงานร่วมกับหน่วยงานด้านความมั่นคงที่มีอยู่ เพื่อให้เกิดความสมบูรณ์แบบในทุกมิติ

กองทัพอากาศในฐานะที่เป็นส่วนหนึ่งของหน่วยงานด้านความมั่นคง ได้มีการประสานความร่วมมือจากกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร ได้จัดทำโครงการเครือข่ายข่าวประชาชนกองทัพอากาศ เพื่อการสนับสนุนข้อมูลด้านการข่าวให้กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร และสนับสนุนปฏิบัติการเชิงรุกที่เป็นไปตามนโยบายของรัฐบาล มีความมุ่งหมายให้ประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วมในการเป็นแหล่งข่าว โดยเป็นผู้แจ้งข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์ต่อกองทัพอากาศได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวดเร็ว และทันเวลา ในการช่วยสอดส่องดูแลและแจ้งเตือนภัยล่วงหน้า

ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยได้สังเกตเห็นว่าปัญหาของคนในชุมชนเป็นต้นกำเนิดและเป็นปลายทางของนโยบายสาธารณะที่เกี่ยวข้องกับชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชน ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะทำการศึกษาปัจจัยที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในเครือข่ายข่าวภาคประชาชน กองทัพอากาศ เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาและให้การสนับสนุนข้อมูลต่อการปฏิบัติการต่อต้านการข่าวกรองเชิงรุกในพื้นที่รอบที่ตั้งกองทัพอากาศ ในทิศทางที่ดี รวดเร็ว ทันเหตุการณ์ ทันยุคทันสมัย และเป็นส่วนช่วยให้บรรลุนิเวศน์ของกองทัพอากาศได้อย่างมั่นคงและยั่งยืน

1.2 วัตถุประสงค์การวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในเครือข่ายข่าวภาคประชาชนกองทัพอากาศ มีวัตถุประสงค์ของการศึกษา ดังนี้

- 1.2.1 เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในเครือข่ายข่าวภาคประชาชนกองทัพอากาศ
- 1.2.2 เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชน
- 1.2.3 เพื่อเสนอแนวทางที่เหมาะสมที่จะนำไปใช้ในการพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนในเครือข่ายข่าวภาคประชาชนกองทัพอากาศ

1.3 สมมติฐานการวิจัย

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดสมมติฐานของการวิจัยนี้

- 1.3.1 ปัจจัยส่วนบุคคลที่แตกต่างกัน มีผลต่อการมีส่วนร่วมในเครือข่ายข่าวภาคประชาชนกองทัพอากาศต่างกัน
- 1.3.2 ปัจจัยด้านระดับความรู้ของประชาชน มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในเครือข่ายข่าวภาคประชาชนกองทัพอากาศ
- 1.3.3 ปัจจัยด้านเครือข่ายทางสังคม มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในเครือข่ายข่าวภาคประชาชนกองทัพอากาศ

1.4 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยคาดว่าจะได้ประโยชน์จากการวิจัย ดังต่อไปนี้

1.4.1 เพื่อทราบถึงปัจจัยที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในเครือข่ายข่าวภาคประชาชนกองทัพอากาศ

1.4.2 เพื่อทราบถึงปัญหาและอุปสรรคของการมีส่วนร่วมของประชาชนในเครือข่ายข่าวภาคประชาชนกองทัพอากาศ

1.4.3 เพื่อได้ข้อเสนอแนวทางในการพัฒนาโครงการเครือข่ายข่าวภาคประชาชนกองทัพอากาศให้มีประสิทธิภาพ

1.5 ขอบเขตของการวิจัย

การศึกษาเรื่อง การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในเครือข่ายข่าวภาคประชาชนกองทัพอากาศ เป็นการศึกษาการมีส่วนร่วมของสมาชิกเครือข่ายข่าวภาคประชาชนกองทัพอากาศ โดยมีขอบเขตต่าง ๆ ดังนี้

1.5.1 ขอบเขตด้านเนื้อหาการวิจัยเรื่องนี้เป็นการศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในเครือข่ายข่าวภาคประชาชนกองทัพอากาศ โดยเก็บข้อมูลและรวบรวมข้อมูลจากเอกสารในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วม ตลอดจนการดำเนินงาน โครงการเครือข่ายข่าวภาคประชาชนกองทัพอากาศ ซึ่งจะจำกัดเฉพาะการแสวงหาแนวทางที่เหมาะสมที่จะนำไปใช้ในการพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนในเครือข่ายข่าวภาคประชาชนกองทัพอากาศ ภายใต้ขอบเขตที่กองทัพอากาศพึงกระทำได้

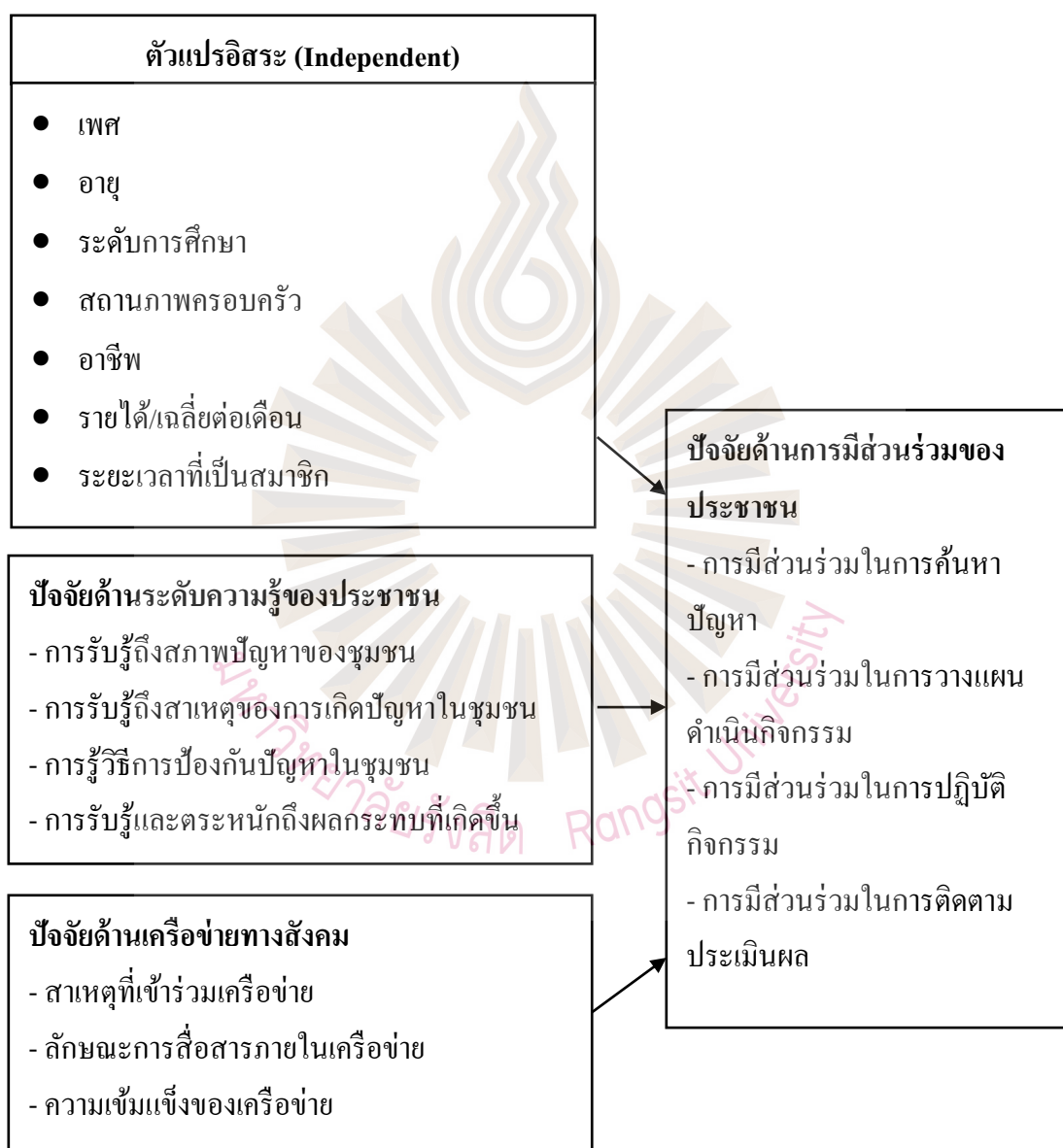
1.5.2 ขอบเขตด้านประชากร ประชาชนที่เป็นสมาชิกเครือข่ายข่าวภาคประชาชนกองทัพอากาศทั้งสิ้น 800 คน

1.3.3 ขอบเขตพื้นที่ ประชาชนที่เป็นสมาชิกเครือข่ายข่าวภาคประชาชนกองทัพอากาศ ซึ่งเป็นประชาชนที่อาศัยอยู่บริเวณพื้นที่รอบที่ตั้งกองทัพอากาศ จำนวน 11 กองบิน และ 1 โรงเรียนการบิน

1.5.4 ขอบเขตด้านระยะเวลา การวิจัยครั้งนี้กำหนดระยะเวลาการศึกษา ตั้งแต่เดือนกรกฎาคม ถึง เดือนตุลาคม 2562

1.6 กรอบแนวคิดในการวิจัย

การศึกษาวิจัย เรื่อง การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในเครือข่ายข่าวภาคประชาชนกองทัพอากาศ ผู้วิจัยได้นำความรู้ที่ได้จากการศึกษามาสร้างเป็นกรอบแนวคิดในการศึกษาวิจัยได้ ดังนี้

รูปที่ 1.1 กรอบแนวคิดการวิจัย

ที่มา : ผู้วิจัย, 2563

1.7 นิยามศัพท์

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดนิยามศัพท์สำหรับการวิจัย ดังต่อไปนี้

ความมั่นคงของชาติ (National Security) หมายถึง การดำรงชีวิตโดยปกติสุขของประชาชน ความอยู่รอดปลอดภัยและความเจริญก้าวหน้าของประเทศชาติ ตลอดจนความเป็นปึกแผ่น คงทนของชาติ ที่พร้อมจะเผชิญกับสถานการณ์ทุกรูปแบบได้ในอนาคต ซึ่งครอบคลุมในทุกมิติ ไม่ว่าจะเป็นความมั่นคงทางการเมือง เศรษฐกิจ สังคมจิตวิทยา วิทยาศาสตร์เทคโนโลยี สิ่งแวดล้อม พลังงาน และการป้องกันประเทศ

ภัยคุกคาม (Threat) หมายถึง ภาวะหรือสถานการณ์ที่ก่อให้เกิดความไม่มั่นคง ซึ่งเป็นปัญหาที่มีความรุนแรง สลับซับซ้อน หากไม่ดำเนินการแก้ไขจะเกิดผลกระทบในวงกว้างต่อความมั่นคงแห่งชาติ

ภัยคุกคามรูปแบบใหม่ (Non – traditional Threat) หมายถึง ภัยคุกคามในทุก ๆ มิติ ที่ไม่ใช่ภัยคุกคามเฉพาะมิติด้านการทหารเท่านั้น ได้แก่ ความแตกแยกของคนในสังคม ความเชื่อมั่นต่อระบบและสถาบันทางการเมือง ปัญหาความไม่สงบ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ปัญหายาเสพติด ปัญหาการก่อการร้ายและอาชญากรรมข้ามชาติ ปัญหาแรงงานต่างด้าวและผู้หลบหนีเข้าเมืองผิดกฎหมาย ปัญหาภัยพิบัติและโรคอุบัติใหม่ ปัญหาการขาดสมดุลในการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และปัญหาความยากจน

เครือข่ายข่าวภาคประชาชน หมายถึง ประชาชนทั่วไปที่สามารถสนับสนุนข้อมูลข่าวสารต่อทางราชการ โดยเฉพาะด้านงานข่าวเพื่อเฝ้าระวังป้องกันการก่อเหตุ สอดส่องสิ่งผิดปกติ และแจ้งเบาะแสแก่เจ้าหน้าที่ เพื่อส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่มีผลกระทบต่อความมั่นคง และความสงบเรียบร้อยภายในประเทศ

การมีส่วนร่วม (Participation) หมายถึง การเปิดโอกาสให้ประชาชนทุกภาคส่วนร่วมมือกันการตัดสินใจ การดำเนินกิจกรรม การติดตามตรวจสอบ และการประเมินผลร่วมกันเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและเสมอภาค เป็นไปด้วยความสมัครใจ ซึ่งในที่นี้หมายถึงการมีส่วนร่วมของประชาชนในการให้ข้อมูลข่าวสารแก่ทางภาครัฐ เพื่อส่งเสริมงานภาครัฐให้ดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ

การมีส่วนร่วมของประชาชน (Public Participation) หมายถึง กิจกรรมที่หน่วยงานภาครัฐสนับสนุนให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการต่าง ๆ ตั้งแต่ร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ร่วมดำเนินการ ร่วมรับผลประโยชน์และร่วมประเมินผล โดยการออกไปสนทนาพูดคุยหรือเปิดให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินโครงการของรัฐ ซึ่งไม่รวมถึงบุคลากรภาครัฐที่อยู่ในหน่วยงานที่รับผิดชอบในประเด็นสาธารณะหรือประเด็นการพัฒนาในพื้นที่หรือการดำเนินโครงการของรัฐประชาชน เป็นสื่อกลางให้ประชาชนสามารถเข้าถึงผู้ตัดสินใจ และรับฟังความคิดเห็นพร้อมมุมมองต่าง ๆ โดยภาครัฐทำให้เห็นและเชื่อว่ามุมมองและสิ่งที่ประชาชนให้ความเห็นหรือเรียกร้องและแสดงออกได้รับการนำมาพิจารณาโดยคณะผู้ที่มีอำนาจในการตัดสินใจในระดับการมีส่วนร่วม

บทที่ 2

ทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาเรื่อง การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในเครือข่ายข่าวภาคประชาชน กองทัพอากาศในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้า ตำรา เอกสาร แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับงานวิจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้องและนำมารวบรวมสรุปเป็น สารระสำคัญ ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อการศึกษาตามลำดับ ดังนี้

- 2.1 แนวคิดและทฤษฎีการมีส่วนร่วม
- 2.2 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความรู้
- 2.3 แนวคิดและทฤษฎีเครือข่ายทางสังคม
- 2.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 แนวคิดและทฤษฎีการมีส่วนร่วม

การทำงานแบบมีส่วนร่วมนับว่ามีความสำคัญอย่างยิ่งในปัจจุบัน เนื่องจากจะช่วยให้ผู้มีส่วนร่วมเกิดความรู้สึกความเป็นเจ้าของ (Ownership) แล้ว ยังทำให้ผู้มีส่วนร่วมหรือผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียนั้น ยินยอมปฏิบัติตาม (Compliance) รวมถึงตกลงยอมรับ (Commitment) ได้อย่างสมัครใจ เต็มใจ (วันชัย วัฒนศัพท์, 2549) รวมถึงจะไม่เกิดการต่อต้านเกี่ยวกับแนวคิดและการดำเนินงาน ช่วยลดความขัดแย้งและความเครียดจากการทำงาน และสามารถร่วมกันพิจารณาแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นจากการทำงาน เพื่อมุ่งไปสู่เป้าหมายและการยอมรับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น เกิดความมุ่งมั่นในการสร้างความสำเร็จให้กับองค์กร (ประทีป จันทรสิงห์, 2549)

2.1.1 ความหมายของการมีส่วนร่วม

มีนักวิชาการนำเสนอความหมายของการมีส่วนร่วมเป็นจำนวนมาก โดยผู้วิจัยได้นำเสนอแนวคิดสำคัญดังต่อไปนี้

นิพัทธเวช สืบแสง (2526) กล่าวว่า การมีส่วนร่วม หมายถึง การกระตุ้นให้ประชาชนตระหนักถึงสถานการณ์ของตนเองเพื่อก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงภายใต้การกำหนดและกำหนัดดำเนินการของประชาชนเอง โดยที่กระบวนการของการมีส่วนร่วมนั้นเป็นการมีส่วนร่วมในการค้นหาหรือกำหนดปัญหาของชุมชน การหาสาเหตุของปัญหา การหาวิธีแก้ไขปัญหา การลงมือปฏิบัติเพื่อแก้ไขปัญหของชุมชนและการประเมินผลการ ดำเนินการในการแก้ไขปัญหา

ไพรัตน์ เตชะรินทร์ (2527) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนและชุมชนในการพัฒนา หมายถึง กระบวนการที่รัฐทำการส่งเสริม ชักนำสนับสนุนและสร้างโอกาสให้ประชาชนและชุมชน ทั้งในรูปของส่วนบุคคล กลุ่มคน ชมรม สมาคม มูลนิธิ และองค์การอาสาสมัครรูปแบบต่าง ๆ ให้เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการ เรื่องใดเรื่องหนึ่งหรือหลายเรื่องรวมกัน เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามนโยบายที่กำหนดไว้

สุเมธ ทราชแก้ว (2536) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมหมายถึงการที่ปัจเจกบุคคลหรือกลุ่มคนเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องร่วมมือและรับผิดชอบ ในกิจกรรมการพัฒนาที่เป็นประโยชน์ต่อสังคมในขั้นตอนต่าง ๆ ของการดำเนินกิจกรรมนั้น ๆ โดยมีกลุ่มหรือองค์กรรองรับประชาชนที่เข้าร่วมมีการพัฒนาภูมิปัญญาและการรับรู้ สามารถคิด วิเคราะห์ และตัดสินใจ เพื่อกำหนดการดำเนินชีวิตได้ด้วยตนเอง

ประพันธ์พงศ์ ชินพงษ์ (2551) ได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมไว้ว่า การมีส่วนร่วมเป็นผลมาจากการเห็นพ้องต้องกันในเรื่องของความต้องการและทิศทางการเปลี่ยนแปลง ความเห็นพ้องต้องกันนั้นจะมีมากพอจนเกิดความคิดริเริ่ม โครงการเพื่อปฏิบัติการ กล่าวคือ ต้องเป็นการเห็นพ้องต้องกันของคนส่วนใหญ่ที่จะเข้าร่วมการปฏิบัติการนั้น และเหตุผลที่คนมาร่วมปฏิบัติการได้จะต้องตระหนักว่าการปฏิบัติการทั้งหมดโดยกลุ่ม หรือในนามของกลุ่มหรือกระทำการผ่านองค์กร ดังนั้น องค์กรจะต้องเป็นเสมือนตัวที่ทำให้การปฏิบัติการบรรลุถึงความเปลี่ยนแปลงที่ต้องการ

สันติชัย เอื้อจงประสิทธิ (2551) ได้กล่าวถึงสาระสำคัญของการมีส่วนร่วมของบุคลากรว่า หมายถึง การเปิดโอกาสให้บุคลากรเข้ามามีส่วนร่วมในการคิดริเริ่มตัดสินใจในการปฏิบัติงานและการร่วมรับผิดชอบในเรื่องต่าง ๆ อันมีผลกระทบมาถึงตัวของบุคลากรเอง การที่จะสามารถทำให้บุคลากรเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาเพื่อแก้ไขปัญห และนำมาซึ่งสภาพความเป็นอยู่ของบุคลากรให้ดีขึ้นนั้น ผู้นำจะต้องยอมรับในปรัชญาการพัฒนาว่า มนุษย์ทุกคนมีความปรารถนาที่จะ

อยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุข ได้รับการปฏิบัติอย่างเป็นธรรม เป็นที่ยอมรับของผู้อื่นและพร้อมที่จะอุทิศตนเพื่อกิจกรรมของส่วนรวมในองค์กร

กล่าวโดยสรุป การมีส่วนร่วม หมายถึง การที่บุคคลได้เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานเรื่องใดเรื่องหนึ่งตามความสามารถของตน ในการพิจารณา ตัดสินใจ การร่วมปฏิบัติ และร่วมกันรับผิดชอบ การเสียสละเวลาหรือทรัพย์สิน และลงมือกระทำ เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงตามที่ต้องการ หรือเพื่อให้เกิดประโยชน์ขึ้นในสังคมส่วนรวม ทั้งในรูปของส่วนบุคคล กลุ่มคน ชุมชน สมาคม มูลนิธิ และองค์การอาสาสมัครรูปแบบต่าง ๆ

2.1.2 เงื่อนไขการมีส่วนร่วม

การที่ประชาชนจะเข้าไปมีบทบาทหรือมีส่วนร่วมในกิจกรรมใด ๆ ที่มีเงื่อนไขหลายเงื่อนไขนั้น จะส่งผลต่อการตัดสินใจของประชาชนในการเข้ามามีส่วนร่วมซึ่งขึ้นอยู่กับหลากหลายลักษณะ ทั้งนี้ เงื่อนไขในการมีส่วนร่วมของประชาชน สามารถทำได้หลายวิธี ผู้วิจัยได้สรุปเงื่อนไขที่นักวิชาการได้นำเสนอไว้ ดังต่อไปนี้

โคเฮน และอัฟฮอฟ (Cohen and Uphoff, 1981) ได้เสนอว่าเงื่อนไขแวดล้อมของการมีส่วนร่วมประกอบด้วย

1) ลักษณะของโครงการ โดยพิจารณาจากความสลับซับซ้อนของเทคโนโลยีและทรัพยากรที่ต้องการ ลักษณะประโยชน์ที่ได้รับ ความเชื่อมโยงของโครงการ ความยืดหยุ่นของโครงการ การเข้าถึงการบริหารจัดการโครงการ และการครอบคลุมเนื้อหาการบริหารงานโครงการ

2) สภาพแวดล้อมของงานในปัจจุบันต่าง ๆ เช่น ปัจจัยทางกายภาพและชีวภาพ เศรษฐกิจ การเมือง สังคม วัฒนธรรม และประวัติศาสตร์

นิรันดร์ จงวุฒิเวศย์ (2550) ได้กล่าวถึง เงื่อนไขการมีส่วนร่วมของประชาชนไว้ 3 ประการ ได้แก่

- 1) ประชาชนต้องมีอิสรภาพในการเข้ามามีส่วนร่วม (Freedom to Participation)
- 2) ประชาชนต้องมีความสามารถที่จะเข้ามามีส่วนร่วม (Ability to Participation)
- 3) ประชาชนต้องมีความเต็มใจที่จะเข้ามามีส่วนร่วม (Willing to Participation)

ถวิลวดี บุรีกุล (2552) กล่าวถึงเงื่อนไขพื้นฐานของการมีส่วนร่วมของประชาชนไว้ 3 ประการ คือ

- 1) ต้องมีอิสรภาพ หมายถึง ประชาชนต้องมีอิสระที่สามารถตัดสินใจว่าจะเข้าร่วมหรือไม่ร่วมได้ และต้องเป็นไปด้วยความสมัครใจ ไม่เป็นการถูกบังคับให้ร่วมไม่ว่าจะในรูปแบบใด
- 2) ต้องมีความเสมอภาค หมายถึง ประชาชนที่เข้าร่วมในกิจกรรมใด ๆ จะต้องมีสิทธิเท่าเทียมกันกับผู้เข้าร่วมคนอื่น ๆ
- 3) ต้องมีความสามารถ หมายถึง ประชาชนหรือกลุ่มเป้าหมายจะต้องมีความรู้ความสามารถที่จะเข้าร่วมในกิจกรรมนั้น ๆ หากกิจกรรมใด ๆ ที่เกินความสามารถของประชาชน จะต้องมีการเสริมสร้างความรู้ความสามารถให้กับประชาชน

สรุปได้ว่า เงื่อนไขของการมีส่วนร่วมของประชาชนนั้น จะต้องเกิดขึ้นจากการมีอิสระในการเข้ามามีส่วนร่วมซึ่งต้องเป็นไปด้วยความสมัครใจ รวมถึงความเสมอภาคในการเข้าร่วมกิจกรรม ที่ทุกคนสามารถมีสิทธิเท่าเทียมกัน อีกทั้ง ผู้เข้าร่วมต้องมีความสามารถที่จะเข้าใจในเรื่องที่เข้าร่วมกิจกรรม หากกิจกรรมที่กำหนดไว้มีความซับซ้อนเกินความสามารถของกลุ่มเป้าหมาย ก็จะต้องมีการพัฒนาศักยภาพให้พวกเขาสามารถเข้ามามีส่วนร่วมได้

2.1.3 รูปแบบและขั้นตอนของการมีส่วนร่วม

รูปแบบและขั้นตอนของการมีส่วนร่วม มีนักวิชาการหลายสาขาได้ศึกษาและจำแนกไว้หลายรูปแบบ ซึ่งผู้วิจัยสามารถสรุปได้ดังนี้

ไพรัตน์ เตชะรินทร์ (2527) ได้แบ่งรูปแบบการมีส่วนร่วมของประชาชนออกเป็น 8 ลักษณะ คือ

- 1) มีส่วนร่วมทำการศึกษาเพื่อหาปัญหาและสาเหตุของปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชน
- 2) มีส่วนร่วมในการคิดเพื่หารูปแบบและวิธีการพัฒนาสำหรับแก้ไขและลดปัญหาของชุมชนหรือสร้างสิ่งใหม่ ๆ ที่เป็นประโยชน์หรือตอบสนองความต้องการของชุมชน
- 3) มีส่วนร่วมในวางแผนนโยบาย แผนงาน โครงการ หรือกิจกรรมเพื่อแก้ไขปัญหาหรือความต้องการของชุมชน
- 4) มีส่วนร่วมในการตัดสินใจใช้ทรัพยากรของชุมชนที่มีอยู่อย่างจำกัดให้เกิดประโยชน์ต่อส่วนรวม

- 5) มีส่วนร่วมจัดหรือร่วมพัฒนาปรับปรุงระบบการบริหารพัฒนาให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล
- 6) มีส่วนร่วมในการลงทุนในกิจกรรมหรือโครงการของชุมชนตามขีดความสามารถของตน
- 7) มีส่วนร่วมในการปฏิบัติตามนโยบาย แผนงาน โครงการ และกิจกรรมให้บรรลุเป้าหมาย
- 8) มีส่วนร่วมในการควบคุม ติดตาม ประเมินผล และบำรุงรักษาโครงการหรือกิจกรรมที่รัฐ และเอกชน ให้ใช้ประโยชน์ได้ตลอดไป

พิรพล ไชยพงษ์ (2539) เสนอแนวคิดรูปแบบการมีส่วนร่วมของประชาชน สามารถแบ่งได้ 4 รูปแบบ คือ

- 1) การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ประกอบด้วย 3 ขั้นตอน คือ ริเริ่มตัดสินใจ ดำเนินการตัดสินใจ และตัดสินใจปฏิบัติการ
- 2) การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ ประกอบด้วย การสนับสนุนด้านทรัพยากร การบริหาร และการประสานขอความร่วมมือ
- 3) การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ และ
- 4) การมีส่วนร่วมในการประเมินผล

มงคล จันทร์ต๋อง (2544) ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับการกำหนดรูปแบบและขั้นตอนของการมีส่วนร่วมไว้ 3 ด้าน ดังนี้

- 1) การมีส่วนร่วมจะต้องมีวัตถุประสงค์หรือจุดมุ่งหมายที่ชัดเจน การให้บุคคลเข้าร่วมกิจกรรมจะต้องมีวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่ชัดเจนว่าจะทำกิจกรรมนั้น ๆ ไปเพื่ออะไร เพื่อที่ผู้เข้าร่วมกิจกรรมจะได้ตัดสินใจดีกว่าควรจะเข้าร่วมหรือไม่
- 2) การมีส่วนร่วมจะต้องมีกิจกรรมเป้าหมาย การให้บุคคลเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมจะต้องระบุลักษณะของกิจกรรมว่ามีรูปแบบและลักษณะอย่างไร เพื่อให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมสามารถตัดสินใจได้ว่าจะเข้าร่วมกิจกรรมหรือไม่
- 3) การเข้าร่วมจะต้องมีบุคคลหรือกลุ่มเป้าหมาย การที่จะให้บุคคลเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมนั้นจะต้องระบุกลุ่มเป้าหมายด้วย อย่างไรก็ตามโดยทั่วไปบุคคลกลุ่มเป้าหมายมักถูกจำกัดโดยกิจกรรมและวัตถุประสงค์ของการมีส่วนร่วมอยู่แล้วเป็นพื้นฐาน

โกวิท พวงงาม (2545) ได้สรุปถึงการมีส่วนร่วมที่แท้จริงของประชาชน ในการพัฒนา ควรจะมี 4 ขั้นตอน คือ

1) การมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหาของแต่ละท้องถิ่น กล่าวคือ ถ้าหากชาวบ้านยังไม่สามารถทราบถึงปัญหาและเข้าใจถึงสาเหตุของปัญหา ในท้องถิ่นของตนเป็นอย่างดีแล้ว การดำเนินงานต่าง ๆ เพื่อแก้ปัญหาของท้องถิ่นย่อมไร้ประโยชน์ เพราะชาวบ้านจะไม่เข้าใจและมองไม่เห็นถึงความสำคัญของการดำเนินงานเหล่านั้น

2) การมีส่วนร่วมในการวางแผนดำเนินกิจกรรม เพราะการวางแผนดำเนินงาน เป็นขั้นตอนที่จะช่วยให้ชาวบ้านรู้จักวิธีการคิด การตัดสินใจอย่างมีเหตุผล รู้จักการนำปัจจัยข่าวสาร ข้อมูลต่าง ๆ มาใช้ในการวางแผน

3) การมีส่วนร่วมในการลงทุนและการปฏิบัติงาน แม้ชาวบ้านส่วนใหญ่จะมีฐานะยากจน แต่ก็มีความสามารถที่สามารถใช้เข้าร่วมได้ การร่วมลงทุนและปฏิบัติงาน จะทำให้ชาวบ้านสามารถคิดค้นทุนดำเนินงานได้ด้วยตนเอง ทำให้ได้เรียนรู้การดำเนินกิจกรรมอย่างใกล้ชิด

4) การมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลงาน ถ้าหากการติดตามงานและประเมินผลงานขาดการมีส่วนร่วมแล้วชาวบ้านย่อมจะไม่ทราบด้วยตนเองว่างานที่ทำไปนั้นได้รับผลดี ได้รับประโยชน์หรือไม่อย่างไร การดำเนินกิจกรรมอย่างเดียวกันในโอกาสต่อไปจึงอาจจะประสบปัญหาและอุปสรรคตามมา

อคิน รพีพัฒน์ (2547) ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับขั้นตอนการมีส่วนร่วม โดยได้จำแนกเป็น 4 ขั้นตอน คือ

- 1) การมีส่วนร่วมในการกำหนดปัญหา สาเหตุของปัญหา ตลอดจนแนวทางแก้ไข
- 2) การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเลือกแนวทาง และวางแผนพัฒนา
- 3) การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานในกิจกรรมการพัฒนาตามแผน
- 4) การมีส่วนร่วมในการประเมินผลงานกิจกรรมพัฒนา

จินตวีร์ เกษมสุข (2554) ได้สรุปรูปแบบของการมีส่วนร่วมที่ดำเนินอยู่โดยทั่วไป เป็น 4 รูปแบบ คือ

1) การรับรู้ข่าวสาร (Public Information) ประชาชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะต้องได้รับการแจ้งให้ทราบถึงรายละเอียดของ โครงการที่จะดำเนินการ รวมทั้งผลกระทบที่คาดว่าจะเกิดขึ้น ทั้งนี้ การได้รับแจ้งข่าวสารดังกล่าวจะต้องเป็นการแจ้งก่อนที่จะมีการตัดสินใจดำเนินโครงการ

2) การปรึกษาหารือ (Public Consultation) เป็นรูปแบบการมีส่วนร่วมที่มีการจัดการหารือระหว่างผู้ดำเนินการ โครงการกับประชาชนที่เกี่ยวข้องและได้รับผลกระทบ เพื่อรับฟังความคิดเห็น และตรวจสอบข้อมูลเพิ่มเติม เพื่อให้เกิดความเข้าใจในโครงการและกิจกรรมมากขึ้น

3) การประชุมรับฟังความคิดเห็น (Public Meeting) มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ประชาชนและฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับโครงการหรือกิจกรรม และผู้มีอำนาจตัดสินใจในการทำโครงการหรือกิจกรรมนั้น ได้ใช้เวทีสาธารณะในการทำความเข้าใจ และค้นหาเหตุผลในการดำเนินโครงการหรือกิจกรรมในพื้นที่นั้น ซึ่งมีหลายรูปแบบ ได้แก่

การประชุมในระดับชุมชน (Community Meeting) โดยจัดขึ้นในชุมชนที่ได้รับผลกระทบจากโครงการ โดยเจ้าของโครงการหรือกิจกรรมจะต้องส่งตัวแทนเข้าร่วม เพื่ออธิบายให้ที่ประชุมทราบถึง ลักษณะโครงการและผลกระทบที่คาดว่าจะเกิดขึ้นและตอบข้อซักถาม

การประชุมรับฟังความคิดเห็นในเชิงวิชาการ (Technical Hearing) สำหรับโครงการที่มีข้อโต้แย้งในเชิงวิชาการจำเป็นต้องเชิญผู้เชี่ยวชาญเฉพาะสาขาจากภายนอกมาช่วยอธิบายและให้ความเห็นต่อโครงการ ซึ่งผู้เข้าร่วมประชุมต้องได้รับทราบผลดังกล่าวด้วย

การปรึกษาหารือ (Public Hearing) เป็นการเสนอข้อมูลแบบเปิดเผย ทั้งฝ่ายเจ้าของโครงการและฝ่ายผู้มีส่วนได้ส่วนเสียจากโครงการ ต้องมีองค์ประกอบของผู้เข้าร่วมที่เป็นที่ยอมรับ มีหลักเกณฑ์และประเด็นการพิจารณาที่ชัดเจน และแจ้งให้ทุกฝ่ายทราบทั่วกัน

การร่วมในการตัดสินใจ (Decision Making) เป็นเป้าหมายสูงสุดของการมีส่วนร่วมของประชาชน ซึ่งประชาชนจะมีบทบาทในการตัดสินใจได้เพียงใดนั้นขึ้นอยู่กับองค์ประกอบของคณะกรรมการที่เป็นผู้แทนประชาชนในพื้นที่

จากการนำเสนอแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบและขั้นตอนการมีส่วนร่วมจากนักวิชาการดังกล่าวข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า รูปแบบและขั้นตอนของการมีส่วนร่วมนั้น คือวิธีการปฏิบัติของบุคคลในการร่วมกันดำเนินกิจกรรมใน ในการร่วมกันวางแผนตัดสินใจในการปฏิบัติการ การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ และ การมีส่วนร่วมในการประเมินผล ตามบริบทของเป้าหมายที่แตกต่างกัน

2.1.4 ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชน

การศึกษาเกี่ยวกับระดับการมีส่วนร่วมของประชาชน ได้มีนักวิชาการจำนวนเสนอแนวคิดการแบ่งระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนไว้หลายระดับ ซึ่งผู้วิจัยได้ทำการสรุปไว้ดังนี้

อาร์มสไตน์ (Arnstein, 1969) แบ่งระดับการมีส่วนร่วมออกเป็น 3 ลำดับชั้น ได้แก่

- 1) ขั้นพื้นฐาน วัตถุประสงค์ของการจัดการให้มีส่วนร่วมเป็นเพียงการให้ความรู้แก่ประชาชนเท่านั้น
- 2) ขั้นกลาง กลุ่มคนจะมีส่วนร่วมมากขึ้นในการให้ข้อมูลและคำปรึกษา แต่ยังไม่มียอำนาจในการตัดสินใจ
- 3) ขั้นสุดท้าย เป็นการมีส่วนร่วมที่ประชาชนมีอำนาจในการตัดสินใจและดำเนินการ

โคเฮนและอัฟฮอฟฟ์ (Cohen and Uphoff, 1981) ได้กล่าวถึงระดับการมีส่วนร่วมโดยมีแบ่งเป็นขั้นตอน ดังนี้

- 1) การมีส่วนร่วมด้านการวางแผน (Planning) คือ การมีส่วนร่วมในการประชุม ให้ความคิดเห็นในกระบวนการจัดวางแผนงาน โครงการ การกำหนดเป้าหมาย การดำเนินงาน งบประมาณ และทรัพยากรการดำเนินการล่วงหน้าของหน่วยงาน
- 2) การมีส่วนร่วมด้านการจัดแสวงหาทรัพยากร (Allocation) คือ การมีส่วนร่วมในการดำเนินการช่วยเหลือ จัดหา หรือสนับสนุนด้านวัสดุ อุปกรณ์หรือเงินค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานตามแผนงาน โครงการต่าง ๆ ร่วมกับหน่วยงานอื่น
- 3) การมีส่วนร่วมในการร่วมมือประสานงาน (Co-ordination) คือ การมีส่วนร่วมในการให้ความร่วมมือ ปฏิบัติงาน ติดต่อสื่อสาร รับผิดชอบร่วมกับหน่วยงาน
- 4) การมีส่วนร่วมด้านการประเมินผล (Evaluation) คือ การมีส่วนร่วมในการกำหนดเกณฑ์รูปแบบ ตรวจสอบการทำงานตามแผนงาน โครงการต่าง ๆ ร่วมกับหน่วยงาน

สูนีย์ มัลลิกะมาลย์ (2545) ได้เสนอแนวคิดการแบ่งระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนไว้เป็น 6 ระดับ คือ

ระดับที่ 1 ร่วมรับรู้ หมายถึง รัฐได้ให้ข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับโครงการหรือกิจกรรมแก่ประชาชน เมื่อรัฐมีความคิดริเริ่มหรือมีนโยบายที่จะให้มีโครงการหรือกิจกรรมนั้น ๆ แล้วเปิดโอกาสให้ประชาชนได้รับรู้โดยการให้ข้อมูลข่าวสารแก่ประชาชน หรือให้สิทธิแก่ประชาชนในการเข้าถึงข้อมูล ข่าวสารของราชการที่มอบให้แก่ประชาชนนั้น นับว่าเป็นจุดเริ่มต้นของการให้ประชาชนได้มีโอกาสเข้ามามีส่วนร่วมด้วย เนื่องจากข้อมูลข่าวสารจะบอกถึงโครงการหรือกิจกรรมที่กำลังจะเกิดขึ้นความจำเป็นและ ความสำคัญที่จะต้องให้มีโครงการหรือกิจกรรมนั้น รวมถึงการดำเนินการและมาตรการต่าง ๆ ที่จะนำมาใช้เพื่อการป้องกันแก้ไขปัญหาผลกระทบที่จะเกิดขึ้นต่อ

สิ่งแวดล้อมจากโครงการหรือกิจกรรมนั้น ๆ ซึ่งการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารนี้ถือว่าเป็นสิทธิประการหนึ่งของประชาชนในการเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ระดับที่ 2 ร่วมคิด ร่วมแสดงความคิดเห็น หมายถึง เมื่อประชาชนได้ร่วมรับรู้ข้อมูลข่าวสาร จากรัฐแล้วประชาชนก็จะร่วมกันหาปัญหา สาเหตุของปัญหา ความจำเป็นและความต้องการที่ต้องให้มี โครงการหรือกิจกรรมนั้นพร้อมร่วมแสดงความคิดเห็น เพื่อหน่วยงานเจ้าของโครงการหรือกิจกรรม หรือหน่วยงาน หรือผู้มีอำนาจตัดสินใจนำไปใช้ประกอบการพิจารณาต่อไป

ระดับที่ 3 ร่วมพิจารณา ร่วมตัดสินใจ หมายถึง ร่วมพิจารณาเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยกับโครงการหรือกิจกรรม การเลือกพื้นที่ตั้งโครงการ โดยเฉพาะประชาชนที่อยู่ในพื้นที่ที่จะตั้งโครงการควร จะมีส่วนร่วมพิจารณารับหรือปฏิเสธไม่ให้โครงการตั้งในพื้นที่หากเห็นว่ามาตรการที่จะใช้ในการลด ผลกระทบสิ่งแวดล้อม และมาตรการติดตามตรวจสอบไม่ชัดเจนและไม่เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมตรวจสอบ

ระดับที่ 4 ร่วมดำเนินการ หมายถึง ร่วมในการลงทุน ร่วมในการคัดเลือกผู้ปฏิบัติงาน หรือร่วมปฏิบัติงานเอง ในระดับการมีส่วนร่วมนี้อาจจะทำได้ในทุกประเภทของโครงการ เช่น หากเป็น โครงการที่จำเป็นต้องใช้ผู้มีความรู้เฉพาะด้านผู้ชำนาญการหรือเทคโนโลยีขั้นสูงแล้ว บางครั้งเป็นความ ยุ่งยากที่จะให้ประชาชนเข้ามีส่วนร่วมปฏิบัติงานได้แต่หากเป็นโครงการหรือกิจกรรมระดับท้องถิ่น เช่น การจัดการป่า ลุ่มน้ำ หรือทรัพยากรอื่นที่ใช้ภูมิปัญญาชาวบ้านได้ ชาวบ้านหรือประชาชนในท้องถิ่นก็เข้าร่วมดำเนินการได้ หรือเป็นการร่วมดำเนินการด้วยการลงทุนถือหุ้นก็ย่อมถือว่ามีร่วมดำเนินการได้

ระดับที่ 5 ร่วมติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผล หมายถึง การร่วมตรวจสอบและติดตามการดำเนินการตามโครงการหรือกิจกรรมนั้น ๆ ว่าเป็นไปตามเป้าหมายและวัตถุประสงค์หรือไม่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งหากเป็นโครงการหรือกิจกรรมที่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม แล้วได้นำมาตรการลดผลกระทบมาใช้หรือไม่ ก็มีการใช้ระบบการติดตามตรวจสอบเพื่อป้องกันปัญหาเกิดขึ้นหรือไม่ การมีส่วนร่วมของประชาชนในระดับนี้ จะเป็นประโยชน์ต่อการพิทักษ์รักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างมาก เพราะประชาชนจะทำหน้าที่คอยเฝ้าระวังและเตือนภัย (Watch Dog) การดำเนินงานโครงการ เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาได้ทันที่ก่อนที่จะมีผลร้ายเกิดขึ้น และเมื่อมีการดำเนินการตามโครงการหรือกิจกรรมแล้ว ก็ต้องมีการประเมินผลว่าการดำเนินการนั้น ๆ บรรลุตามเป้าหมายและ วัตถุประสงค์มากน้อยเพียงใด มีการนำมาตรการการป้องกันแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมมาใช้หรือไม่ และผลของการดำเนินการเป็นอย่างไร เพื่อจะได้เป็นแนวทางใน การพิจารณาเอา มาตรการที่เหมาะสมมาใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ระดับที่ 6 ร่วมรับผล หมายถึง การดำเนินการ โครงการหรือกิจกรรมที่ดำเนินไปแล้วยอมได้มาซึ่งผลประโยชน์และผลกระทบทั้งที่เป็นผลกระทบด้านบวกและผลกระทบด้านลบทั้งต่อประชาชน และต่อสิ่งแวดล้อม โดยที่ประชาชนหลักเล็งไม่พันทันที่จะต้องรับเอาผลที่เกิดขึ้นมานั้น

นรินทร์ชัย พัฒนพงศา (2546) ได้เสนอแนวทางการแบ่งระดับของการมีส่วนร่วมเป็นระดับของการมีส่วนร่วมตามแนวทางพัฒนาชุมชน เป็นการมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชน โดยได้แบ่งไว้ดังนี้

1) ร่วมค้นปัญหาของตนให้เห็นว่าสิ่งใดที่เป็นปัญหาเร่งด่วนของปัญหา

2) ร่วมค้นหาสิ่งที่จำเป็นของตนในปัจจุบันคืออะไร

ร่วมคิดช่วยตนเองในการจัดลำดับปัญหา เพื่อจะแก้สิ่งใดก่อนหลัง

วางแผนแก้ไขปัญหาเป็นเรื่องๆ

ร่วมระดมความคิดถึงทางเลือกต่าง ๆ และเลือกทางเลือกที่เหมาะสมเพื่อแก้ไขปัญหาตามที่วางแผนไว้

ร่วมพัฒนาเทคโนโลยีที่จะนำมาใช้

ร่วมดำเนินการแก้ไขปัญหา

ร่วมคิดตามการดำเนินงานและประเมินผลการดำเนินงาน

ร่วมรับผลประโยชน์/หรือร่วมเสียผลประโยชน์จากการดำเนินงาน

บวรศักดิ์ อุวรรณโณ และฉวีลวดี บุรีกุล (2549) กล่าวว่า การแบ่งระดับขั้นการมีส่วนร่วมของประชาชนอาจแบ่งได้หลายวิธี ขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์และความละเอียดของการแบ่งเป็นสำคัญ โดยมีข้อพึงสังเกตคือ ถ้าระดับการมีส่วนร่วมต่ำ จำนวนประชาชนที่เข้ามีส่วนร่วมจะมาก และยิ่งระดับการมีส่วนร่วมสูงขึ้นเพียงใด จำนวนประชาชนที่เข้ามีส่วนร่วมก็จะลดลงตามลำดับ ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนเรียงตามลำดับจากต่ำสุดไปหาสูงสุด ได้แก่

1) ระดับการให้ข้อมูล เป็นระดับต่ำสุด และเป็นวิธีการที่ง่ายที่สุดของการติดต่อสื่อสารระหว่างผู้วางแผนโครงการกับประชาชน มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ข้อมูลแก่ประชาชน โดยวิธีการต่างๆ เช่น การแถลงข่าว การแจกข่าวสาร และการแสดงนิทรรศการ เป็นต้น แต่ไม่เปิดโอกาสให้แสดงความคิดเห็นหรือเข้ามาเกี่ยวข้องใด ๆ

2) ระดับการเปิดรับความคิดเห็นจากประชาชน เป็นระดับขั้นที่สูงกว่าระดับแรก กล่าวคือผู้วางแผนโครงการจะเชิญชวนให้ประชาชนแสดงความคิดเห็น เพื่อเป็นข้อมูลในการประเมินข้อดี

ข้อเสียของโครงการอย่างชัดเจนมากขึ้น เช่น การจัดทำแบบสอบถามก่อนริเริ่มโครงการต่าง ๆ หรือ การบรรยายและเปิดโอกาสให้ผู้ฟังแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับโครงการนั้น ๆ เป็นต้น

3) ระดับการปรึกษาหารือ เป็นการเจรจาอย่างเป็นทางการระหว่างผู้วางแผนโครงการและประชาชน เพื่อประเมินความก้าวหน้าหรือระบุประเด็นข้อสงสัยต่าง ๆ เช่น การจัดประชุม การจัดสัมมนาเชิงปฏิบัติการ และการเปิดกว้างรับฟังความคิดเห็น เป็นต้น

4) ระดับการวางแผนร่วมกัน เป็นระดับการมีส่วนร่วมที่ผู้วางแผนโครงการกับประชาชนมีความรับผิดชอบร่วมกันในการวางแผนเตรียมโครงการ และผลที่จะเกิดขึ้นจากการดำเนินการโครงการ เหมาะที่จะใช้สำหรับการพิจารณาประเด็นที่มีความยุ่งยากซับซ้อนและมีข้อโต้แย้งมาก เช่น การใช้กลุ่มที่ปรึกษาซึ่งเป็นผู้ทรงคุณวุฒิในสาขาต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง การใช้อินชูลายโศตลาการเพื่อแก้ปัญหาข้อขัดแย้งและการเจรจาเพื่อหาทางประนีประนอมกัน เป็นต้น

5) ระดับการร่วมปฏิบัติ เป็นระดับที่ผู้รับผิดชอบโครงการกับประชาชนร่วมกันดำเนินโครงการ เป็นขั้นการนำโครงการไปปฏิบัติร่วมกันเพื่อให้บรรลุผลตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้

6) ระดับการควบคุมโดยประชาชน เป็นระดับสูงสุดของการมีส่วนร่วมโดยประชาชน เพื่อแก้ปัญหา ข้อขัดแย้งที่มีอยู่ทั้งหมด เช่น การลงประชามติ แต่การลงประชามติจะสะท้อนถึงความต้องการของประชาชนได้ดีเพียงใด ขึ้นอยู่กับความชัดเจนของประเด็นที่จะลงประชามติและการกระจายข่าวสารเกี่ยวกับข้อดีข้อเสียของประเด็นดังกล่าวให้ประชาชนเข้าใจอย่างสมบูรณ์และทั่วถึงเพียงใด โดยในประเทศที่มีการพัฒนาทางการเมืองแล้ว ผลของการลงประชามติจะมีผลบังคับให้รัฐบาลต้องปฏิบัติตาม แต่สำหรับประเทศไทยนั้น รัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันบัญญัติให้ ผลของการประชามติมีทั้งแบบที่มีข้อยุติโดยเสียงข้างมาก และแบบที่เป็นเพียงการให้คำปรึกษาแก่คณะรัฐมนตรีซึ่งไม่มีผลบังคับให้รัฐบาลต้องปฏิบัติตามแต่อย่างใด

จากการศึกษาข้างต้นสรุปได้ว่า ระดับการมีส่วนร่วมที่เกิดขึ้นมีหลายระดับ ขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์และระดับของการแบ่งเป็นสำคัญ ระดับการมีส่วนร่วมที่น้อยที่สุดคือ การได้รับทราบข้อมูลเพียงเพื่อแจ้งให้ประชาชนทราบ ประชาชนไม่ได้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ส่วนระดับการมีส่วนร่วมที่มากที่สุดคือ ประชาชนมีส่วนร่วมในการมีอำนาจตัดสินใจและดำเนินการ รวมถึงการประเมินผล และตรวจสอบการทำงานที่ประชาชนได้เข้าไปมีส่วนร่วมในการประสานการปฏิบัติ

2.1.5 ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วม

การดำเนินงานหรือกิจกรรมใด ๆ ของประชาชนนั้น สิ่งสำคัญที่ประกอบการตัดสินใจของประชาชนว่าจะเข้ามามีส่วนร่วมในการปฏิบัติและรับผิดชอบในกิจกรรมต่าง ๆ หรือไม่นั้น ขึ้นอยู่

กับปัจจัยหลายประการ ทั้งปัจจัยภายในและภายนอก เช่น จากภัยคุกคาม เศรษฐกิจ สังคม และการติดต่อสื่อสาร ดังที่นักวิชาการหลายท่านได้ให้ความเห็นไว้ เช่น

รีดเดอร์ (Reeder, 1974 อ้างถึงใน รัมภา แก้วปิ่นทอง, 2544) ได้สรุปปัจจัยต่าง ๆ ที่มีผลต่อการเข้ามามีส่วนร่วมของประชาชนไว้ 11 ประการ คือ

- 1) บุคคลและกลุ่มบุคคลจะเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมใด ๆ ก็ต่อเมื่อกิจกรรมนั้นสอดคล้องกับความเชื่อพื้นฐาน ทศนคติ และค่านิยมของตน
- 2) บุคคลและกลุ่มบุคคลจะเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมใด ๆ ก็ต่อเมื่อกิจกรรมนั้น มีคุณค่าสอดคล้องกับผลประโยชน์ของตน
- 3) บุคคลและกลุ่มบุคคลจะเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมใด ๆ ก็ต่อเมื่อกิจกรรมนั้นมีเป้าหมาย ที่จะส่งเสริม และปกป้องรักษาผลประโยชน์ของตน
- 4) บุคคลและกลุ่มบุคคลจะเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมใด ๆ ก็ต่อเมื่อตัวเองมีประสบการณ์ที่เป็นอดีตต่อกิจกรรมนั้นมาแล้ว
- 5) บุคคลและกลุ่มบุคคลจะเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมใด ๆ ก็ต่อเมื่อกิจกรรมนั้นสอดคล้อง กับสิ่งที่ตัวเองได้มาหรือหวังเอาไว้
- 6) บุคคลและกลุ่มบุคคลจะเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมใด ๆ ย่อมขึ้นอยู่กับความคิดเห็นของตนเองเป็นใหญ่
- 7) การเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมใด ๆ ของบุคคลและกลุ่มบุคคล จะกระทบโดยการบีบบังคับหาได้ไม่
- 8) การเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมใด ๆ ของบุคคลและกลุ่มบุคคลย่อมขึ้นอยู่กับอุปนิสัย และ จารีตประเพณี
- 9) บุคคลและกลุ่มบุคคลจะเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมใด ๆ ย่อมขึ้นอยู่กับโอกาสที่เอื้ออำนวย
- 10) การเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมใด ๆ ของบุคคลและกลุ่มบุคคลย่อมขึ้นอยู่กับความสามารถ
- 11) บุคคลและกลุ่มบุคคลจะเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมใด ๆ ก็ต่อเมื่อได้รับการสนับสนุน กระตุ้น ชักจูง และจูงใจให้เกิดขึ้น

นิรันดร์ จงวุฒิเวศย์ (2527) ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วม ดังนี้

1) ความศรัทธาที่มีต่อความเชื่อถือบุคคลสำคัญและสิ่งศักดิ์สิทธิ์ ทำให้ประชาชนมีส่วนร่วม ในกิจกรรมต่าง ๆ เช่น การบำเพ็ญประโยชน์

2) ความเกรงใจที่มีต่อบุคคลที่เคารพนับถือ หรือมีเกียรติ มีตำแหน่ง ทำให้ประชาชนเกิดความเกรงใจที่จะมีส่วนร่วมด้วย ทั้ง ๆ ที่ยังไม่มีศรัทธาหรือความเต็มใจอย่างเต็มเปี่ยมที่กระทำ เช่น ผู้ใหญ่ออกปากขอแรง ผู้น้อยก็ต้องช่วยแรง

3) อำนาจบังคับที่เกิดจากบุคคลที่มีอำนาจเหนือกว่า ทำให้ประชาชนถูกบังคับให้มีส่วนร่วม ในการกระทำต่าง ๆ เช่น บิบบังคับให้ทำงานเยี่ยงทาส

อนุภาพ ภิรตภ (2528) ได้เสนอความเห็นว่างัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชน ได้แก่ ความเกรงใจผู้ที่มีสถานภาพที่สูงกว่าความต้องการเป็นกลุ่มเป็นพวก ความเชื่อในตัวผู้นำ ความใกล้ชิดกับเจ้าหน้าที่ของรัฐ การคำนึงถึงผลประโยชน์ตอบแทน

ปรัชญา เวสารัชช์ (2528) ได้แสดงความเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ผลักดันให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่น ที่สำคัญคือ

1) ปัจจัยสภาพแวดล้อมทั้งทางกายภาพ เศรษฐกิจ สังคม การเมือง การปกครอง และความปลอดภัย

2) ปัจจัยผลักดันจากบุคคลอื่น โดยเฉพาะผู้นำ

3) ปัจจัยที่เป็นรางวัลตอบแทน เช่น ค่าตอบแทนงาน เงินปันผลจากสหกรณ์ออมทรัพย์

4) ปัจจัยภายในตัวบุคคล ได้แก่ ความคาดหวังในประโยชน์ส่วนรวม ความรู้สึกเกรงใจ ความรู้สึกว่าเป็นพันธะที่ต้องเข้าร่วม เพื่อให้เกิดความสามัคคี

หัดดาว บุญปาล (2530) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมทางสังคมของบุคคลนั้นมีปัจจัยที่เกี่ยวข้องคือ สถานภาพทางสังคม สถานภาพทาง เศรษฐกิจ สถานภาพทางอาชีพ และที่อยู่อาศัย โดยบุคคลที่มีสถานภาพทางสังคมและเศรษฐกิจต่ำ จะเข้าร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ของชุมชนน้อยกว่าบุคคลที่มีสถานภาพทางสังคมและเศรษฐกิจสูง นอกจากฐานะทางเศรษฐกิจและระดับการศึกษาแล้ว คุณลักษณะทางสังคมไม่ว่าจะเป็นความเชื่อ ค่านิยม ตลอดจนนิสัย ประเพณี ในบุคคลหรือกลุ่มคนก็อาจจะมีผลต่อการมีส่วนร่วมเช่นกัน

สาทล สถิตวิทยานันท์ (2532) ได้เสนอว่า การมีส่วนร่วมเกิดจากแนวคิดที่สำคัญ 3 ประการคือ

- 1) ความสนใจและความห่วงกังวลร่วมกัน ซึ่งเกิดจากความสนใจและความห่วงกังวลส่วนบุคคล ซึ่งบังเอิญเห็นพ้องต้องกันจนกลายเป็นความสนใจและความห่วงกังวลร่วมกันของส่วนรวม
- 2) ความเดือดร้อนและความไม่พึงพอใจร่วมกันที่มีอยู่ ต่อสถานการณ์ที่เป็นอยู่นั้น ผลักดันให้ไปสู่การรวมกลุ่มวางแผนและลงมือทำงานร่วมกัน
- 3) การตกลงใจร่วมกันที่จะเปลี่ยนแปลงชุมชนไปในทิศทางที่พึงปรารถนา การตัดสินใจร่วมกันนี้จะต้องมีมากพอที่จะทำให้เกิดความคิดริเริ่มกระทำการที่สนองตอบความเห็นชอบของคนส่วนใหญ่ที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมนั้น ๆ

เกียรติศักดิ์ เรือนทองดี (2536) ได้เสนอปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมไว้ 3 ประการ คือ

- 1) ปัจจัยของสิ่งจูงใจ หมายถึง การที่ประชาชนจะเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมใด ๆ แล้วจะได้ผลตอบแทนในสิ่งที่ทำไป และการได้รับการบอกกล่าว หรือได้รับการชักชวนจากบุคคลอื่นให้เข้าร่วม
- 2) ปัจจัยโครงสร้างของโอกาสหรือช่องทางในการเข้าร่วม หมายถึง ช่องทางการมีส่วนร่วมและมองเห็นประโยชน์ที่จะได้รับหลังการมีส่วนร่วม ดังนั้นพื้นฐานทางด้านโครงสร้างของการมีส่วนร่วม ควรเปิดโอกาสให้ทุกคนในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนารูปแบบใดรูปแบบหนึ่ง รวมถึงมีการกำหนดเวลาของการมีโอกาสเข้าไปมีส่วนร่วมอย่างชัดเจน สามารถกำหนดเงื่อนไขตามสภาพความเป็นจริง ประการที่สาม มีการกำหนดลักษณะของกิจกรรมที่แน่นอนว่าจะทำอะไร
- 3) ปัจจัยด้านอำนาจ ในการส่งเสริมกิจกรรมของการมีส่วนร่วม หมายถึง การที่ประชาชนสามารถกำหนดเป้าหมาย และผลประโยชน์ของกิจกรรมได้

World Health Organization หรือ WHO (1978, อ้างถึงใน ไชยชนะ สุทธิวรชัย, 2536) ซึ่งเป็นองค์การด้านสุขภาพระดับโลก ได้เสนอปัจจัยพื้นฐานในการระดมการมีส่วนร่วมของประชาชนไว้ 2 ประการ คือ

- 1) ปัจจัยของสิ่งจูงใจในการเห็นว่าตนจะได้ผลประโยชน์ตอบแทนในสิ่งที่ตนได้กระทำลงไป
- 2) ปัจจัยโครงสร้างของช่องทางในการเข้ามามีส่วนร่วม ควรเปิดโอกาสให้ทุกคนและกลุ่มในชุมชนมีโอกาสเข้าร่วมในการพัฒนาในรูปแบบใดรูปแบบหนึ่ง อาจจะอยู่ในรูปแบบของตัวแทนหรือเข้าร่วมโดยตรง ซึ่งการเข้าร่วมนั้นควรมีเวลากำหนดที่ชัดเจน เพื่อผู้เข้าร่วมจะสามารถกำหนดเงื่อนไขของตนเองได้ตามสภาพเป็นจริงของตนและกำหนดลักษณะของกิจกรรมที่แน่นอนว่าจะทำอะไร

วันชัย วัฒนศัพท์ (2549) เสนอแนวคิดที่ได้ศึกษาพบว่าสิ่งที่ประชาชนจะพิจารณาว่าตนเองได้รับผลกระทบและเลือกที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมในโครงการการมีส่วนร่วมของประชาชนหรือไม่นั้น ขึ้นอยู่กับปัจจัยสำคัญ 6 ประการ คือ

- 1) ความใกล้ชิดปัญหา
- 2) ประโยชน์ทางด้านเศรษฐกิจ
- 3) การเข้าถึงประโยชน์ใช้สอยหรือบริการ
- 4) ประเด็นทางด้านสังคมหรือสิ่งแวดล้อม
- 5) ค่านิยม
- 6) อำนาจที่ได้รับการมอบหมายตามกฎหมาย

สิริพัฒน์ ลากิจิตร (2550) นำเสนอเงื่อนไขของการมีส่วนร่วมตามแนวทางขององค์การสหประชาชาติไว้ว่า มีเงื่อนไขที่สำคัญอยู่ 5 ประการ คือ

- 1) รัฐบาลจะต้องมีการยอมรับในแนวคิดการมีส่วนร่วมของประชาชนก่อนในเบื้องต้น และได้บรรจุหลักการนี้ไว้ในแผนหรือนโยบายในระดับต่าง ๆ
- 2) ประชาชนต้องมีพื้นฐานองค์กรประชาชนที่สามารถเป็นตัวแทนในการเจรจาต่อรองกับกลุ่มผลประโยชน์และบุคคลอื่น ๆ ได้
- 3) ประชาชนต้องมีอิสระในการคิดริเริ่มและในการตัดสินใจในระดับท้องถิ่นเพื่อกำหนดกิจกรรมของตนเอง
- 4) ชุมชนต้องมีการไหลเวียนของข่าวสารและความรู้ใหม่ๆ โดยเฉพาะหลักการและปรัชญาของการพัฒนา เทคนิค วิธีการในการจัดสรรทรัพยากร และความรู้ทางการบริหาร
- 5) ชุมชนจะต้องได้รับการสนับสนุนทางด้านสิ่งของและความคิด เทคนิคที่จำเป็น โดยเฉพาะในระยะแรก

พิชาย รัตนดิลก ณ ภูเก็ต (2552) ได้อธิบายว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนขึ้นอยู่กับว่ามีส่วนร่วมในเรื่องใด โดยมีปัจจัยหลักร่วม 4 ปัจจัยที่เป็นแกนกลางของการมีส่วนร่วมในเรื่องต่าง ๆ ได้แก่

- 1) ผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจของการมีส่วนร่วม การมีส่วนร่วมเป็นกิจกรรมที่มีต้นทุนที่ผู้เข้ามาส่วนร่วมต้องจ่าย ต้นทุนเหล่านี้อาจเป็นเรื่องของค่าเดินทาง เวลา และการเสียโอกาส ในการทำกิจกรรมที่สร้างรายได้หรือกิจกรรมในครัวเรือน การที่ประชาชนจะมีส่วนร่วมในระดับใดของโครงการ แผนงาน หรือนโยบาย ประชาชนย่อมคาดหวังว่าการเข้ามามีส่วนร่วมจะทำให้ตนเองหรือ

ครอบครัว ได้รับผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจในรูปแบบใดรูปแบบหนึ่ง ทั้งในเรื่องของการเพิ่มขึ้นของรายได้หรือการมีอาชีพที่มั่นคง

2) ความไว้วางใจต่อหน่วยงานหรือบุคลากรที่จัดการการมีส่วนร่วม ความไว้วางใจเป็นความคาดหวังเชิงบวกในการสร้างการมีส่วนร่วม ความไว้วางใจต่อผู้ปฏิบัติงาน โครงการหรือเจ้าหน้าที่หน่วยงานที่ต้องการสร้างการมีส่วนร่วม นับว่าเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลให้ประชาชนมีส่วนร่วมในโครงการ การวางแผน นโยบายของหน่วยงานต่าง ๆ

3) ความไว้วางใจระหว่างประชาชนที่มีส่วนร่วม การที่ประชาชนเข้าร่วมกิจกรรมหรือโครงการใดขึ้นอยู่กับความไว้วางใจระหว่างประชาชนที่มีส่วนร่วม โดยประชาชนเข้าร่วมเพราะได้รับการชักชวนจากเพื่อนหรือญาติที่มีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน หรือเมื่อเห็นเพื่อนบ้านหรือญาติเข้าไปมีส่วนร่วม

4) การตระหนักต่อปัญหา การตระหนักต่อปัญหาเป็นการรับรู้สภาพปัญหาของเรื่องใดเรื่องหนึ่งว่ามีผลกระทบในด้านลบต่อการดำเนินวิถีชีวิต ความเป็นอยู่หรือต่อสิ่งที่บุคคลให้ความสำคัญมากน้อยเพียงใดเมื่อการรับรู้ผลกระทบเชิงลบของปัญหาผ่านเข้าไปสู่จิตสำนึกบุคคล ความตระหนักหรือความสำคัญต่อปัญหาก็จะเกิดขึ้น และเมื่อประชาชนตระหนักต่อปัญหาพวกเขาก็มีแนวโน้มเข้าไปมีส่วนร่วมในโครงการแผนงาน และนโยบายที่มีวัตถุประสงค์เพื่อแก้ปัญหา

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนนั้น เกิดได้จากทั้งปัจจัยภายในและภายนอก ทั้งจากลักษณะทางกายภาพ สังคม เศรษฐกิจ การเมือง รวมถึงอาจเกิดจากแรงกดดันจากบุคคลอื่น หรือผลประโยชน์ตอบแทนที่ได้รับ และรวมถึงการตระหนักถึงปัญหาที่อาจจะเกิดขึ้นต่อตนเองและส่วนรวม

2.1.6 ประโยชน์ของการมีส่วนร่วม

กระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนก่อให้เกิดการผลิตนโยบายและบริการสาธารณะที่สอดคล้องกับความต้องการของสาธารณชน เป็นการเพิ่มประสิทธิภาพของการจัดสรรทรัพยากรของสาธารณะให้สูงขึ้น โดยการมีส่วนร่วมของประชาชนก่อให้เกิดประโยชน์ต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

อรรถัย กักผล (2552) เสนอแนวคิดสำคัญถึงประโยชน์ของการมีส่วนร่วม คือ

1) เพิ่มคุณภาพการตัดสินใจ ในการให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการให้ข้อมูลข่าวสาร และความคิดเห็นต่าง ๆ จะช่วยให้ได้ข้อมูลประกอบการตัดสินใจที่ครบถ้วนและรอบคอบมากยิ่งขึ้น

นอกจากนั้นยังช่วยให้เกิดทางเลือกใหม่ ทำให้การตัดสินใจรอบคอบและได้รับการยอมรับมากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะการตัดสินใจที่กระทบกับประชาชนโดยตรง

2) ลดค่าใช้จ่ายและการสูญเสียเวลา เมื่อการตัดสินใจนั้นได้รับการยอมรับ ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมตั้งแต่ต้น รับทราบข้อมูลคำอธิบายต่าง ๆ เห็นประโยชน์ส่วนรวมที่จะได้รับ จะช่วยลดความขัดแย้งระหว่างการนำไปปฏิบัติ แน่ใจว่ากระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนมีค่าใช้จ่ายและใช้ระยะเวลา แต่เมื่อประชาชนยอมรับการนำโครงการไปสู่การปฏิบัติจะรวดเร็วขึ้น ซึ่งประเด็นนี้จะเห็นว่าโครงการของภาครัฐที่เร่งการตัดสินใจหรือปกปิด เมื่อประชาชนทราบภายหลังและต่อต้าน บางโครงการนำไปสู่การปฏิบัติไม่ได้ ล่าช้า ไม่สามารถสร้างเสร็จได้ และประชาชนไม่ยอมเข้าไปดำเนินการ

3) การสร้างฉันทามติ สำหรับสถานการณ์ปัจจุบันการสร้างฉันทามติอาจเป็นเรื่องยาก สังคมกลายเป็นพหุลักษณะและต้องยอมรับความหลากหลายแตกต่างทางความคิด กลไกที่จะช่วยให้ความแตกต่างนั้นได้มีการเปลี่ยนแปลง คือการมีกลไกการมีส่วนร่วมของประชาชน ซึ่งเชื่อได้ว่าสามารถป้องกันความขัดแย้งได้

4) ร่วมมือในการนำไปปฏิบัติ การมีส่วนร่วมของประชาชนเมื่อประสบความสำเร็จ จะทำให้ประชาชนเกิดความรู้สึกเป็นเจ้าของและมีความกระตือรือร้นในการช่วยให้เกิดผลในทางปฏิบัติ

5) ช่วยทำให้ผู้บริหารท้องถิ่นใกล้ชิดกับประชาชน การมีส่วนร่วมของประชาชนนั้นจะช่วยสร้างความสัมพันธ์อันดี สร้างความรู้สึกว่าองค์กรเป็นของประชาชนมิใช่ของนักการเมือง นอกจากนี้ยังทำให้องค์กรตระหนักในการตอบสนองต่อความกังวลของประชาชน

6) ช่วยพัฒนาความเชี่ยวชาญและความคิดสร้างสรรค์ของสาธารณชน การมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นการให้การศึกษาแก่ประชาชน เพื่อเรียนรู้กระบวนการตัดสินใจและเป็นเวทีฝึกผู้นำชุมชน

7) ช่วยทำให้ประชาชนสนใจประเด็นสาธารณะมากขึ้น การมีส่วนร่วมเป็นการเพิ่มทุนทางสังคมและช่วยเสริมสร้างให้ประชาชนเป็นพลเมืองที่กระตือรือร้นสอดคล้องกับการปกครองตามหลักประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม

ดังนั้นจึงอาจกล่าวโดยสรุปได้ว่า ประโยชน์การมีส่วนร่วมของประชาชน คือการระดมความคิดวิเคราะห์เพื่อให้ได้คำตอบที่มีประสิทธิผลที่สุด ครบถ้วนและรอบคอบมากยิ่งขึ้น โดยใช้ต้นทุนน้อย ลดความล่าช้า รวมทั้งสามารถสร้างฉันทามติ ข้อตกลงและข้อผูกพันในระยะยาว และนำไปสู่การปฏิบัติที่ง่ายขึ้น อีกทั้งประชาชนมีความรู้สึกของการเป็นเจ้าของการตัดสินใจนั้น ลดโอกาสของการโต้แย้งและการแบ่งฝ่ายและเกิดกระบวนการตัดสินใจที่โปร่งใส ทำให้ประชาชน

สนใจประเด็นสาธารณะมากขึ้น ประกอบกับเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องได้รับรู้ถึงความห่วงกังวล และมุมมองของสาธารณชนทำให้เจ้าหน้าที่สามารถคาดการณ์ปฏิกิริยาตอบสนองของสาธารณชนต่อกระบวนการและการตัดสินใจขององค์กรได้

2.1.7 บทสรุปแนวคิดการมีส่วนร่วม

การมีส่วนร่วม คือ การที่บุคคลได้เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานเรื่องใดเรื่องหนึ่งตามความสามารถของตน ในการการพิจารณา ตัดสินใจ การร่วมปฏิบัติ และร่วมกันรับผิดชอบ รวมถึงเรียนรู้ร่วมกันและการติดตามผลงาน เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงตามที่ต้องการ สร้างความพึงพอใจร่วมกันทำให้การพัฒนา มีความชอบธรรม โดยจะต้องเป็นไปด้วยความสมัครใจ รวมถึงความเสมอภาคในการเข้าร่วมกิจกรรม ที่ทุกคนสามารถมีสิทธิเท่าเทียมกัน ซึ่งระดับการมีส่วนร่วมที่เกิดขึ้นนั้นมีหลายระดับ ขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์และความละเอียดของการแบ่งเป็นลำดับ ซึ่งปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนนั้น เกิดได้จากทั้งปัจจัยภายในและภายนอก ทั้งจากลักษณะทางกายภาพ สังคม เศรษฐกิจ การเมือง รวมถึงอาจเกิดจากแรงกดดันจากบุคคลอื่น หรือผลประโยชน์ตอบแทนที่ได้รับ และรวมถึงการตระหนักถึงปัญหาที่อาจจะเกิดขึ้น เพื่อให้ได้มาซึ่งประสิทธิผล ครบถ้วนและรอบคอบ ใช้ต้นทุนน้อย ลดความล่าช้า รวมทั้งสามารถสร้างฉันทามติ ข้อตกลงและข้อผูกพันในระยะยาว และนำไปสู่การปฏิบัติที่ง่ายขึ้น ทำให้ประชาชนมีความรู้สึกรับรู้ของการเป็นเจ้าของการตัดสินใจ ประกอบกับเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องได้รับรู้ถึงความห่วงกังวล และมุมมองของสาธารณชนทำให้เจ้าหน้าที่สามารถคาดการณ์ปฏิกิริยาตอบสนองของสาธารณชนต่อกระบวนการและการตัดสินใจขององค์กรได้

ซึ่งจากการศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมดังกล่าวข้างต้น จะเห็นได้ว่ามีปัจจัยหลายอย่างที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการปฏิบัติในกิจกรรมต่าง ๆ ผู้วิจัยจึงใช้แนวคิดการมีส่วนร่วมของประชาชนไปเป็นตัวแปรตาม ในการวิเคราะห์ว่าปัจจัยใดที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการเครือข่ายข่าวประชาชนกองทัพอากาศ โดยแบ่งการประเมินการมีส่วนร่วมเป็น 4 ด้าน คือ 1.ด้านการค้นหาปัญหา 2.ด้านการร่วมวางแผนดำเนินกิจกรรม 3.ด้านการร่วมในการปฏิบัติกิจกรรม และ 4.ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผล

2.2 แนวคิดและทฤษฎีความรู้

2.2.1 ความหมายของความรู้

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554 ได้ให้ความหมายของคำว่าความรู้ไว้ว่า คือ สิ่งที่ตั้งสมมาจากการศึกษาเล่าเรียน การค้นคว้า หรือประสบการณ์ รวมทั้งความสามารถเชิงปฏิบัติ และทักษะ สิ่งที่ได้รับมาจากการได้ยิน ได้ฟัง การคิด การปฏิบัติ หรือหมายถึงความเข้าใจหรือสารสนเทศที่ได้รับมาจากการประสบการณ์ ทั้งนี้ ได้มีนักวิชาการมากมายได้ให้ความหมายของความรู้ อย่างหลากหลาย โดยเป็นไปในทิศทางเดียวกัน ดังนี้

ฮอสเปอร์ (Hospers, 1996 อ้างถึงใน มาโนช เวชพันธ์, 2532) ความรู้ นับเป็นขั้นแรกของ พฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับความสามารถในการจดจำ ซึ่งอาจจะโดยการนึกได้ มองเห็น ได้ยิน หรือ ได้ ฟัง ความรู้เป็นหนึ่งในขั้นตอนของการเรียนรู้ โดยประกอบไปด้วยคำจำกัดความหรือความหมาย ข้อเท็จจริง ทฤษฎี กฎ โครงสร้าง วิธีการแก้ไขปัญหา และมาตรฐานเป็นต้น ซึ่งอาจกล่าวได้ว่า ความรู้เป็นเรื่องของการจำอะไรได้ ระลึกได้ โดยไม่จำเป็นต้องใช้ความคิดที่ซับซ้อนหรือใช้ ความสามารถของสมองมากนัก ด้วยเหตุนี้ การจำได้จึงถือว่าเป็น กระบวนการที่สำคัญในทาง จิตวิทยา และเป็นขั้นตอนที่นำไปสู่พฤติกรรมที่ก่อให้เกิดความเข้าใจ การนำความรู้ไปใช้ในการ วิเคราะห์ การสังเคราะห์ การประเมินผล ซึ่งเป็นขั้นตอนที่ได้ใช้ความคิดและความสามารถทาง สมองมากขึ้นเป็นลำดับ ส่วนความเข้าใจ (Comprehension) เป็นขั้นตอนต่อมาจากความรู้ โดยเป็น ขั้นตอนที่จะต้องใช้ความสามารถของสมองและทักษะในขั้นที่สูงขึ้น จนถึงระดับของการสื่อ ความหมาย ซึ่งอาจเป็นไปได้โดยการใช้อักษร สัญลักษณ์ เขียน ภาษา หรือการใช้สัญลักษณ์ โดยมัก เกิดขึ้นหลังจากที่บุคคลได้รับข่าวสารต่าง ๆ แล้ว อาจจะโดยการฟัง การเห็น การได้ยิน หรือเขียน แล้วแสดงออกมาในรูปของการใช้ทักษะหรือการแปลความหมายต่าง ๆ เช่น การบรรยายข่าวสารที่ ได้ยินมาโดยคำพูดของตนเอง หรือการแปลความหมายจากภาษาหนึ่งไปเป็นอีกภาษาหนึ่ง โดยคง ความหมายเดิมเอาไว้ หรืออาจเป็นการแสดงความคิดเห็นหรือให้ข้อสรุปหรือการคาดคะเน

Wikstrom และ Normann (1994 อ้างถึงใน อักษร สวัสดิ์, 2542) ได้ให้คำจำกัดความของ ความรู้ไว้ 3 ลักษณะ ดังนี้

1) ความรู้ คือ ความคุ้นเคยกับข้อเท็จจริง (Fact) ความจริง (Truths) หรือหลักการ โดยทั่วไป (Principles)

2) ความรู้ คือ รู้ (Known) หรืออาจจะรู้ (May be known)

3) ความรู้ คือ จิตสำนึก ความสนใจ (Awareness)

Benjamin S. Bloom (1956 อ้างถึงใน อักษร สวัสดิ์, 2542) ได้ให้ความหมายของ ความรู้ ว่าหมายถึง เรื่องที่เกี่ยวกับการระลึกถึงสิ่งเฉพาะ วิธีการและกระบวนการต่าง ๆ รวมถึงแบบกระสวน ของโครงการวัตถุประสงค์ในด้านความรู้ โดยเน้นในเรื่องของกระบวนการทางจิตวิทยาของความจำ อันเป็นกระบวนการที่เชื่อมโยงเกี่ยวกับการจัดระเบียบ โดยก่อนหน้านั้นในปี ค.ศ. 1965 บลูมและคณะได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับการรับรู้หรือพุทธิพิสัย (cognitive domain) ของคน ว่าประกอบด้วย ความรู้ตามระดับต่าง ๆ รวม 6 ระดับ ซึ่งอาจพิจารณาจากระดับความรู้ในขั้นต่ำไปสู่ระดับของ ความรู้ในระดับที่สูงขึ้นไป ดังนี้

1) ความรู้ หมายถึง การเรียนรู้ที่เน้นถึงการจำและการระลึกได้ถึงความคิด วัตถุ และปรากฏการณ์ต่าง ๆ ซึ่งเป็นความจำที่เริ่มจากสิ่งง่าย ๆ ที่เป็นอิสระแก่กัน ไปจนถึงความจำในสิ่งที่ยุ่ยากซับซ้อนและมีความสัมพันธ์ระหว่างกัน

2) ความเข้าใจหรือความคิดรวบยอด (Comprehension) เป็นความสามารถทางสติปัญญา ในการขยายความรู้ ความจำ ให้กว้างออกไปจากเดิมอย่างสมเหตุสมผล การแสดงพฤติกรรมเมื่อเผชิญกับสื่อความหมาย และความสามารถในการแปลความหมาย การสรุปหรือการขยายความสิ่งใดสิ่งหนึ่ง

3) การนำไปปรับใช้ (Application) เป็นความสามารถในการนำความรู้ (knowledge) ความเข้าใจหรือความคิดรวบยอด (comprehension) ในเรื่องใด ๆ ที่มีอยู่เดิม ไปแก้ไขปัญหาที่แปลกใหม่ของเรื่องนั้น โดยการใช้ความรู้ต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งวิธีการกับความคิดรวบยอดมาผสมผสานกับความสามารถในการแปลความหมาย การสรุปหรือการขยายความสิ่งนั้น

4) การวิเคราะห์ (Analysis) เป็นความสามารถและทักษะที่สูงกว่าความเข้าใจ และการนำไปปรับใช้ โดยมีลักษณะเป็นการแยกแยะสิ่งที่จะพิจารณาออกเป็นส่วนย่อย ที่มีความสัมพันธ์กัน รวมทั้งการสืบค้นความสัมพันธ์ของส่วนต่าง ๆ เพื่อดูว่าส่วนประกอบปลีกย่อยนั้นสามารถเข้ากันได้หรือไม่ อันจะช่วยให้เกิดความเข้าใจต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใดอย่างแท้จริง

5) การสังเคราะห์ (Synthesis) เป็นความสามารถในการรวบรวมส่วนประกอบย่อย ๆ หรือส่วนใหญ่ ๆ เข้าด้วยกันเพื่อให้เป็นเรื่องราวอันหนึ่งอันเดียวกัน การสังเคราะห์จะมีลักษณะของการเป็นกระบวนการรวบรวมเนื้อหาสาระของเรื่องต่าง ๆ เข้าไว้ด้วยกัน เพื่อสร้างรูปแบบหรือโครงสร้างที่ยังไม่ชัดเจนขึ้นมาก่อน อันเป็นกระบวนการที่ต้องอาศัยความคิดสร้างสรรค์ภายในขอบเขตของสิ่งที่กำหนดให้

6) การประเมินผล (Evaluation) เป็นความสามารถในการตัดสินเกี่ยวกับความคิด ค่านิยม ผลงาน คำตอบ วิธีการและเนื้อหาสาระเพื่อวัตถุประสงค์บางอย่าง โดยมีข้อกำหนดเกณฑ์ (Criteria) เป็นฐานในการพิจารณาตัดสิน การประเมินผล จัดได้ว่าเป็นขั้นตอนที่สูงสุดของพุทธิลักษณะ (Characteristics of Cognitive Domain) ที่ต้องใช้ความรู้ความเข้าใจ การนำไปปรับใช้ การวิเคราะห์ และการสังเคราะห์เข้ามาพิจารณาประกอบกันเพื่อทำการประเมินผลสิ่งหนึ่งสิ่งใด

ซัชวาล วงษ์ประเสริฐ (2548) ได้รวบรวมความหมายของความรู้ไว้ว่า ความรู้คือ กรอบของความผสมผสานระหว่างสถานการณ์ ค่านิยม ความรู้ในบริบท และความรู้แจ้งอย่างชัดเจน ซึ่งโดยทั่วไปความรู้จะอยู่ใกล้ชิดกับกิจกรรมมากกว่าข้อมูล และสารสนเทศทำให้เกิดความตระหนักถึงความสำคัญของความรู้

พรรณี สวนเพลง (2552) ความรู้หมายถึงสิ่งที่สั่งสมมาจากการศึกษาเล่าเรียน การค้นคว้า หรือประสบการณ์ รวมทั้งความสามารถเชิงปฏิบัติ และทักษะความเข้าใจ หรือสารสนเทศที่ได้รับมาจากประสบการณ์ สภาพแวดล้อมที่สามารถสื่อสารและแบ่งปันกันได้ และการนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ในการสรุป การตัดสินใจ และการคาดการณ์ข้างหน้า รวมถึงการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ

กล่าวโดยสรุป คือ ความรู้ หมายถึง สิ่งที่สั่งสมมาจากการศึกษาเล่าเรียน การค้นคว้า หรือประสบการณ์ ที่เกี่ยวข้องกับความสามารถในการจดจำ รวมทั้งความสามารถเชิงปฏิบัติ และทักษะความเข้าใจ สภาพแวดล้อมที่สามารถสื่อสารและแบ่งปันกันได้ สามารถถ่ายทอดต่อกันและสามารถวัดความรู้ได้โดยการระลึกถึงเรื่องนั้น ๆ

2.2.2 ระดับของความรู้

Benjamin S. Bloom (1956 อ้างถึงใน อักษร สวัสดิ์, 2542) ได้แบ่งระดับความรู้ไว้ 6 ระดับ ดังนี้

- 1) ความรู้ (Knowledge) หมายถึง การเรียนรู้ในลักษณะที่จำเรื่องเฉพาะวิธีปฏิบัติ กระบวนการ และแบบแผนได้ ความรู้ระดับนี้ คือความสามารถในการดึงข้อมูลจากความจำได้
- 2) ความเข้าใจ (Comprehension or Understanding) หมายถึง บุคคลสามารถทำบางสิ่งบางอย่างได้มากกว่าข้อมูลที่ได้รับ สามารถที่จะเขียนข้อความเหล่านั้นได้ด้วยถ้อยคำ สามารถแสดง

ให้เห็นด้วยภาพ ให้ความหมายแปลความ และเปรียบเทียบความคิดเห็นอื่น ๆ หรือคาดคะเนผลที่เกิดขึ้นได้

3) การนำไปใช้ (Application) คือ บุคคลสามารถนำเอาข้อมูลข้อเท็จจริง ตลอดจนความคิดที่เป็นนามธรรมไปใช้ปฏิบัติได้อย่างเป็นรูปธรรม

4) การวิเคราะห์ (Analysis) คือ สามารถใช้ความคิดในรูปของการนำแนวคิดมาแตกแยกในส่วนประเภทหรือนำข้อมูลต่างๆ มาประกอบกัน เพื่อการปฏิบัติของตนเองได้

5) การสังเคราะห์ (Synthesis) คือการนำเอาข้อมูลและแนวคิดต่าง ๆ มาประกอบกันแล้วนำไปสู่สิ่งที่สร้างสรรค์ ซึ่งเป็นสิ่งแปลกใหม่แตกต่างไปจากเดิม

6) การประเมินผล (Evaluation) คือ สามารถในการใช้ความรู้เพื่อจัดตั้งกฎเกณฑ์การรวบรวมข้อมูลและการวัดข้อมูลตามมาตรฐาน เพื่อตัดสินระดับของประสิทธิผลของกิจกรรมแต่ละอย่าง

James Brain Quinn (2005, อ้างถึงในสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ และสถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติ, 2548) แบ่งระดับความรู้เป็น 4 ระดับ ได้แก่

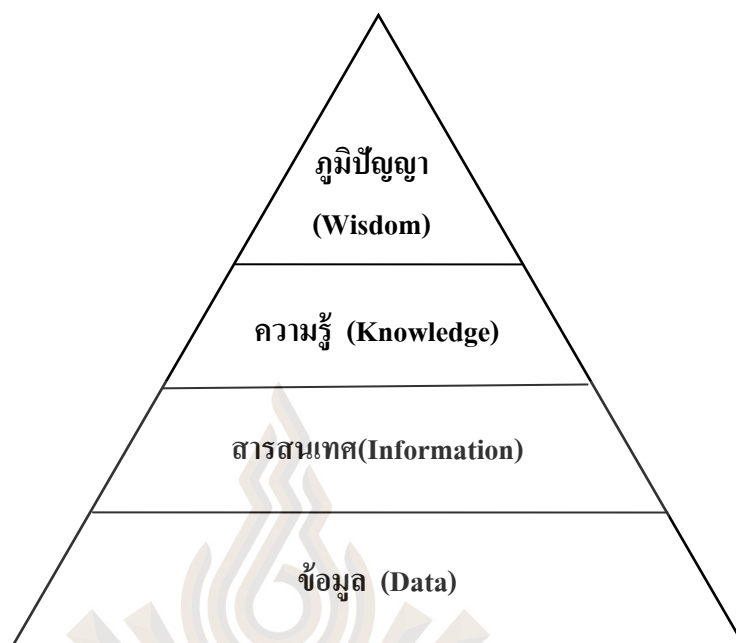
ระดับที่ 1 Know – What (รู้ว่าคืออะไร) เป็นความรู้เชิงรับรู้ หรือ ความรู้ที่ได้รับมาจากการเรียน เห็น หรือจดจำ มีลักษณะเป็นความรู้ในภาคทฤษฎีว่า สิ่งนั้นคืออะไร

ระดับที่ 2 Know – How (รู้ว่าเป็นอย่างไร/รู้วิธีการ) เป็นความสามารถในการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติให้เข้ากับสภาพแวดล้อม

ระดับที่ 3 Know – Why (รู้ว่าทำไม/รู้เหตุผล) เป็นความเข้าใจที่ลึกซึ้งเชิงเหตุผลที่สลับซับซ้อนขึ้น ภายใต้เหตุการณ์และสถานการณ์ต่าง ๆ ความรู้ในระดับนี้สามารถพัฒนาได้บนพื้นฐานของประสบการณ์ในการแก้ปัญหาและการอภิปรายร่วมกับผู้อื่น

ระดับที่ 4 Care – Why (ใส่ใจกับเหตุผล) เป็นความรู้ในลักษณะการสร้างสรรค์ที่มาจากตัวเอง บุคคลที่มีความรู้ในระดับนี้จะมีเจตจำนง แรงจูงใจ และการปรับตัวเพื่อความสำเร็จ

Hideo Yamazaki (2007, อ้างถึงใน บรูซซี่ สิริมหาสาร, 2550) นักวิชาการชาวญี่ปุ่น ได้อธิบายนิยามของความรู้ที่อยู่ในรูปแบบของปิรามิดแห่งความรู้ หรือระดับความรู้ ว่าความรู้จะมีอยู่ 4 ระดับ คือ

รูปที่ 2.1 แสดงทฤษฎีปิรามิดแห่งความรู้ของยามาซากิ

ที่มา : บวรชัย ศิริมหาสาคร, 2550

ระดับที่ 1 ข้อมูล (Data) คือ ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ได้จากการสังเกตสิ่งที่เกิดขึ้น โดยยังไม่ผ่านกระบวนการ การวิเคราะห์ (ด้วยกลวิธีทางสถิติ) จึงเป็นข้อมูลดิบ

ระดับที่ 2 สารสนเทศ (Information) คือ ข้อมูลที่ผ่านกระบวนการวิเคราะห์แล้ว เพื่อนำมาใช้ประโยชน์เกี่ยวกับเรื่องใดเรื่องหนึ่ง

ระดับที่ 3 ความรู้ (Knowledge) คือ สารสนเทศที่ผ่านกระบวนการคิดเปรียบเทียบ เชื่อมโยงกับความรู้อื่น จนเกิดเป็นความเข้าใจ สามารถนำไปใช้ประโยชน์ในเรื่องใดเรื่องหนึ่งได้

ระดับที่ 4 ภูมิปัญญา (Wisdom) คือ การประยุกต์ใช้ความรู้เพื่อแก้ปัญหาหรือพัฒนาการทำงาน บางท่านจึงเรียกภูมิปัญญาว่า ปัญญาปฏิบัติ

สรุปได้ว่า จากการแบ่งระดับความรู้ดังกล่าวพบว่าความรู้ในแต่ละบุคคลมีไม่เท่ากัน บางคนอาจมีระดับความรู้น้อยก็จะสามารถนำความรู้ที่มีมาประยุกต์ใช้ได้น้อย หากมีระดับความรู้ที่มากขึ้นก็จะสามารถนำความรู้ที่มีมาวิเคราะห์ พัฒนา และนำมาใช้ได้หลากหลายและสามารถแก้ปัญหาได้มากยิ่งขึ้น

2.2.3 ประเภทของความรู้

การแบ่งประเภทของความรู้ มองได้ในหลายมิติ ซึ่งผู้วิจัยได้ทำการสรุปเกี่ยวกับประเภทของความรู้ไว้ ดังนี้

ประพนธ์ ผาสุขยืด (2550) อธิบายความรู้ในเชิงปฏิบัติการที่มักจะมีการแบ่งความรู้ ออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่

1) ความรู้ที่เห็นได้ชัดเจนเป็นรูปธรรม เป็นความรู้ที่อยู่ในตำรับตำรา เช่น พงศศาสตร์ หรือทฤษฎีทั้งหลาย อันได้มาจากการวิเคราะห์สังเคราะห์ ผ่านกระบวนการพิสูจน์ ผ่านกระบวนการวิจัย เรามักเรียกกันทั่ว ๆ ไปว่าเป็น “ความรู้ชัดแจ้ง” หรือ “Explicit Knowledge”

2) ความรู้ที่ฝังลึกอยู่ในตัวคน (Tacit Knowledge) เป็นสิ่งที่เห็นได้ไม่ชัด เป็นความรู้ที่มาจาก การปฏิบัติ บ้างก็จัดว่าเป็น “เคล็ดวิชา” เป็น “ภูมิปัญญา” เป็นสิ่งมีมาจากการใช้วิจารณ์ญาณ ปฏิภาณไหวพริบ เป็นเทคนิคเฉพาะตัวของผู้ปฏิบัติแต่ละท่าน ถึงแม้ความรู้ประเภทที่สองนี้จะเห็นได้ไม่ชัดเหมือนความรู้ประเภทแรก แต่ก็เป็นสิ่งสำคัญที่ทำให้งานบรรลุผลสำเร็จได้เช่นกัน

เดฟ สโนว์เดน (Snowden, 2007, อ้างถึงใน บุรชัย ศิริมหาสาคร, 2550) มีแนวคิดว่า ความรู้ มีทั้งประเภทที่เป็นนามธรรมที่ยากต่อการบริหารจัดการ จนกระทั่งถึงความรู้ที่เป็นรูปธรรมหรือลายลักษณ์อักษรชัดเจน สามารถบริหารจัดการได้ง่าย เรียกว่า เอเชน (ASHEN) หรือ เอเซต (ASHET) หมายถึงความรู้ 5 ประเภทคือ

1) ความรู้ที่อยู่ในวัตถุ (Artifacts-A) เช่น ความรู้ที่เป็นลายลักษณ์อักษรในรูปของเอกสาร
2) ทักษะ (Skill-S) ซึ่งเป็นความรู้ที่ได้จากการฝึกฝน ไม่สามารถเรียนรู้ด้วยวิธีการท่องจำ เป็นความรู้ที่จำเป็นต้องมีเพื่อประโยชน์ในการทำงานให้สำเร็จ

3) สำนึก (Heuristics-H) คือ ความรู้จากสามัญสำนึก (Commonsense) หรือความรู้ที่เกิดจากการเรียนรู้ ประสบการณ์ หรือจากเหตุผลต่าง ๆ ที่มี

4) ประสบการณ์ (Experience-E) เป็นความรู้อย่างหนึ่ง ประเภทความรู้ฝังลึก (Tacit Knowledge) ที่ยากแก่การถ่ายทอด หรือแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เนื่องจากเป็นประสบการณ์เฉพาะบุคคล แต่ถ้าอธิบายออกมาได้จะกลายเป็นความรู้ชัดแจ้ง (Explicit Knowledge) ในบางครั้งเราอธิบายไม่ได้ แต่เวลาทำงานเรานำประสบการณ์มาใช้เป็นความรู้ในการทำงานได้

5) พรสวรรค์ (Talent) เป็นความรู้อย่างหนึ่ง ซึ่งติดตัวมาตามธรรมชาติ (Natural) เป็นความรู้ฝังลึก ยากในการถ่ายทอด หรือบริหารจัดการมากที่สุด

ทราฟฟ์ (Trapp, 1999 อ้างถึงใน พรณี สวนเพลง, 2552) ได้แบ่งประเภทความรู้ออกเป็น 4 ประเภท ได้แก่

- 1) จำแนกตามเวลา (Time) ซึ่งแบ่งออกเป็นความรู้ในปัจจุบันกับความรู้ในอนาคต (Actual and Future Knowledge)
- 2) จำแนกตามรูปแบบ (Form) แบ่งเป็นความรู้ที่ปรากฏชัดแจ้งกับความรู้โดยนัย (Explicit and Tacit Knowledge)
- 3) จำแนกตามเจ้าของ (Owner) แบ่งเป็นความรู้เฉพาะตัวบุคคลกับความรู้สาธารณะ (Private and Common Knowledge)

สรุปได้ว่า ความรู้ สามารถแบ่งออกได้เป็นหลายประเภท ซึ่งมีทั้งแบบที่มองเห็น คือ ความรู้ที่ชัดแจ้ง ในลักษณะที่เป็นลายลักษณ์อักษร ตำรา งานวิชาการ สามารถถ่ายทอดความรู้นั้นได้ และแบบมองไม่เห็น คือความรู้ฝังลึก เป็นทักษะหรือความรู้เฉพาะตัว ของแต่ละบุคคลที่มาจาก ประสบการณ์ ความเชื่อหรือความคิดสร้างสรรค์ในการปฏิบัติงาน นอกจากนี้ยังมีการแบ่งประเภท ของความรู้ที่เป็นความรู้แท้ ความรู้เทียม หรือความรู้เท็จ และในบางครั้งความรู้เกิดจากประสบการณ์ วัฒนธรรม ความเชื่อ และบางครั้งเป็นความรู้ที่แฝงอยู่ในองค์กร

2.2.4 บทสรุปแนวคิดทฤษฎีความรู้

สรุปจากการศึกษาแนวคิดทฤษฎีความรู้ ผู้วิจัยได้นำความรู้ไปเป็นตัวแปรอิสระในการ วิเคราะห์ว่าปัจจัยความรู้ของประชาชนส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในเครือข่ายข่าวภาค ประชาชนกองทัพอากาศ โดยผู้วิจัยได้นำแนวคิดในการวัดความรู้ไปวัดระดับของประชาชนที่เข้า ร่วมโครงการเครือข่ายข่าวภาคประชาชน โดยวัดในด้านการรับรู้ถึงสภาพปัญหาของชุมชน การรับรู้ ถึงสาเหตุของการเกิดปัญหาในชุมชน การรู้วิธีการป้องกันปัญหาในชุมชน และการรับรู้และ ตระหนักถึงผลกระทบที่เกิดขึ้น

2.3 แนวคิดและทฤษฎีเครือข่ายทางสังคม

แนวคิดเครือข่ายทางสังคม (Social Network Concept) มีพัฒนาการมาจากพื้นฐานของ ทฤษฎีการแลกเปลี่ยน (Exchange Theory) โดยมีนักคิดคนสำคัญ คือ Richard Emerson (1972, อ้าง

ถึงใน นฤมล นิราทร, 2543) ซึ่งต่อยอดความคิดมาจาก George C. Homans โดยมีฐานคติ (Assumption) คือในเครือข่ายสังคม จะประกอบไปด้วยบุคคลหรือตัวแสดง (Actor) ที่มีความสัมพันธ์ (Relation) ซึ่งกันและกันตามบทบาทหรือหน้าที่ของแต่ละคนหรือคู่ความสัมพันธ์มีอยู่ ซึ่งแต่ละคนนั้นมีได้มีเพียงบทบาทเดียว หากแต่มีหลายบทบาทที่จะต้องสวมในชีวิตประจำวัน ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในเครือข่ายสังคม บางครั้งอาจเป็นไปตามทฤษฎีของการแลกเปลี่ยน เพราะบุคคลไม่เพียงแต่ทำตามบทบาทหน้าที่ที่คาดหวังในสังคม หรือตามบรรทัดฐานที่ได้รับการถ่ายทอดมาเท่านั้น แต่ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลยังขึ้นอยู่กับพื้นฐานของการรับรู้และการตัดสินใจ ในการแลกเปลี่ยนซึ่งกันและกันระหว่างคู่ความสัมพันธ์ ทั้งในด้านวัตถุและทางด้านจิตใจ ในปัจจุบันสถานภาพองค์ความรู้ของแนวคิดนี้ได้ถูกใช้ในการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการวิเคราะห์เครือข่ายทางสังคม (Social Network Analysis) การสร้างตัวตนของเครือข่ายการแลกเปลี่ยนเชิงบูรณาการ (Integrated Exchange Forming) รวมไปถึงการศึกษาอำนาจและการพึ่งพา (Power and Dependence) ภายในเครือข่ายสถานภาพองค์ความรู้ของแนวคิดเครือข่ายทางสังคม (Knowledge of Social Network Concept)

2.3.1 ความหมายของเครือข่ายทางสังคม

มีนักวิชาการที่ศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับเครือข่ายทางสังคม และได้นำเสนอความหมายที่สำคัญจำนวนมาก โดยผู้วิจัยได้นำเสนอแนวคิดที่สำคัญและเกี่ยวข้องกับการศึกษาในครั้งนี้ดังต่อไปนี้

อคิน รพีพัฒน์ (2547) ได้ให้ภาพการมองสังคมตามเครือข่ายว่า สังคมที่มีลักษณะเป็นเครือข่ายจะคล้ายใยแมงมุม บุคคลคือจุดที่เส้นใยของเครือข่ายมาพบกัน กล่าวคือ บุคคลหนึ่งย่อมมีความสัมพันธ์กับอีกคนเป็นจำนวนมากในหลากหลายรูปลักษณะและสถานการณ์ โดยมีข้อสันนิษฐานเบื้องต้นในการศึกษาประการหนึ่งว่า บุคคลที่มีเส้นใยความสัมพันธ์ที่กว้างขวางทั้งในหมู่บ้านและนอกหมู่บ้าน ย่อมมีความสำคัญในสังคมและการเปลี่ยนแปลงในหมู่บ้านมากกว่าคนอื่น ๆ ที่มีสายความสัมพันธ์ที่เชื่อมโยงกับคนอื่นจำนวนน้อย บุคคลที่เป็นจุดรวมของสายสัมพันธ์จำนวนมากนี้อาจกล่าวได้ว่าเป็นจุดรวม (Node) ของความสัมพันธ์ในท้องถิ่นหรือชุมชนอื่น ๆ

พิมพ์วัลย์ ปรีดาสวัสดิ์ และวาทีณี บุญชะลิกย์ (2531) อธิบายว่าเครือข่ายทางสังคมหมายถึง สายใยของความสัมพันธ์ทั้งทางตรงและทางอ้อมระหว่างบุคคลหนึ่งกับบุคคลอื่น ๆ อีกหลาย ๆ คน เครือข่ายทางสังคมในที่นี้จึงเปรียบเสมือนกรอบแนวคิดที่ใช้ศึกษาหาความเข้าใจ

เกี่ยวกับ ความสัมพันธ์ที่มีอยู่ในสังคม อันนำไปสู่ความเข้าใจในเรื่องกลุ่มที่ไม่เป็นทางการ (Informal Group) องค์กรทางสังคม (Social Organization) และ โครงสร้างสังคม (Social Structure) รวมทั้ง ลักษณะของความสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นดังกล่าวสามารถนำมาอธิบายพฤติกรรมต่าง ๆ ของบุคคลเหล่านั้นได้ และนอกจากนี้เครือข่ายทางสังคมของบุคคลหนึ่งประกอบด้วยความสัมพันธ์ทางสังคมทั้งหมดที่บุคคลนั้นมีอยู่ในสังคม นับตั้งแต่ความสัมพันธ์ในครอบครัว ระหว่างญาติ พี่น้อง เพื่อนบ้าน เพื่อนร่วมงาน เป็นต้น

Alter และ Hage (1993 อ้างถึงในนฤมล นิราทร, 2543) กล่าวว่า เครือข่าย (Network) คือ รูปแบบทางสังคม ที่เปิดโอกาสให้เกิดปฏิสัมพันธ์ระหว่างองค์กร เพื่อแลกเปลี่ยน การสร้างความ เป็นอันหนึ่งอันเดียว และการร่วมกันทำงาน เครือข่ายประกอบด้วยองค์กรจำนวนหนึ่งซึ่งมีอาณาเขต ที่แน่นอนหรือไม่ก็ได้ และองค์กรเหล่านี้มีฐานะเท่าเทียมกัน

พระมหาสุทิตย์ อากาศโร (2547) ให้นิยามของเครือข่ายทางสังคมว่า หมายถึง ความสัมพันธ์ในสังคมมนุษย์ ทั้งในระดับปัจเจกบุคคล ปัจเจกบุคคลกับกลุ่ม กลุ่มกับกลุ่ม และกลุ่ม กับเครือข่าย โดยเป็นการอธิบายถึงพฤติกรรมและความสัมพันธ์ที่เกี่ยวข้องกับสิ่งต่าง ๆ เช่น กิจกรรม การสื่อสาร ความร่วมมือ การพึ่งพาอาศัย การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ซึ่งเป็นความสัมพันธ์ที่มี โครงสร้างและรูปแบบที่หลากหลาย

จากที่กล่าวมาในข้างต้นสามารถสรุปได้ว่า เครือข่ายทางสังคม (Social Network) หมายถึง ความสัมพันธ์ในสังคมมนุษย์ระหว่างบุคคลหนึ่งกับบุคคลอื่น ๆ ในรูปแบบของปัจเจกบุคคล กลุ่ม บุคคล และกลุ่มองค์กร เพื่อวัตถุประสงค์ในการแลกเปลี่ยน การจัดกิจกรรม หรือการผลิตระหว่าง องค์กรสมาชิก เช่น กิจกรรม การสื่อสาร ความร่วมมือ การพึ่งพาอาศัย การแลกเปลี่ยน การเรียนรู้ ซึ่งเป็นปฏิสัมพันธ์ที่มีโครงสร้างและรูปแบบที่หลากหลาย

2.3.2 ประเภทของเครือข่ายทางสังคม (Type of Social Network)

ในการจำแนกประเภทของเครือข่ายทางสังคม สามารถแบ่งได้ในหลายรูปแบบ โดยมี นักวิชาการหลายคนที่ได้จำแนกประเภทของเครือข่าย ซึ่งผู้เขียนขอเสนอโดยสังเขป ดังนี้

Kilduff และ Tsai (2003) ได้แบ่งประเภทของเครือข่ายตามระดับของการศึกษาวิเคราะห์เครือข่าย (Network Analysis) โดย แบ่งได้เป็น 4 ประเภท คือ

- 1) เครือข่ายระดับปัจเจกบุคคล (Individual Level Network)
- 2) เครือข่ายระดับหน่วยธุรกิจ (Business Unit Level Network)
- 3) เครือข่ายระดับองค์กร (Organization Level Network)
- 4) เครือข่ายระดับอื่น ๆ (Other Level Network) หรือระดับระหว่างองค์กร

Dijk (2006) ได้จำแนกเครือข่ายทางสังคมออกเป็น 6 ประเภท ได้แก่

- 1) เครือข่ายทางกายภาพ (Physical Networks) เป็นระบบทางธรรมชาติที่ซับซ้อนเช่น ระบบนิเวศ ถนนแม่น้ำ และเส้นทางต่าง ๆ
- 2) เครือข่ายระบบเส้น (Organic Networks) เป็นกลไกในร่างกาย เช่น ระบบประสาทของร่างกายมนุษย์สื่อสารกันเองผ่านสมองซึ่งเป็นตัวควบคุมการทำงาน การไหลเวียนของเลือด และ DNA ในเซลล์
- 3) เครือข่ายประสาทเทียม (Neuronal Networks) เป็นระบบความคิด การเชื่อมโยงของจิต และแผนผังความคิด
- 4) เครือข่ายสังคม (Social Networks) เป็นระบบทางสังคมที่เชื่อมโยงกันด้วยความสัมพันธ์
- 5) เครือข่ายทางเทคนิคหรือเครือข่ายเทคโนโลยี (Technical Networks) ประกอบด้วย ถนน เครือข่ายการส่งของ การโทรคมนาคม และเครือข่ายคอมพิวเตอร์
- 6) เครือข่ายของสื่อ (Media Networks) เป็นการเชื่อมโยงระหว่างผู้ส่งสารและผู้รับสาร โดยมีสัญลักษณ์และสารสนเทศ

นฤมล นิราทร (2543) ได้จำแนกประเภทของเครือข่ายทางสังคม ตามมิติ 4 มิติ ดังนี้

- 1) จำแนกตามพื้นที่ดำเนินการ เช่น เครือข่ายระดับหมู่บ้าน ตำบล อำเภอ จังหวัด ภาค และประเทศ
- 2) จำแนกตามกิจกรรมหรือประเด็นปัญหา เช่น เครือข่ายที่ทำงานด้านเด็ก สตรี สาธารณสุข เศรษฐกิจ พัฒนาชุมชน สิทธิมนุษยชน สิ่งแวดล้อม
- 3) จำแนกตามอาชีพหรือสถานภาพทางสังคม เช่น เครือข่ายด้านแรงงาน เครือข่ายกลุ่มพระสงฆ์ เครือข่ายครูพิทักษ์สิทธิเด็ก เครือข่ายสารวัตรนักเรียน

4) จำแนกตามรูปแบบโครงสร้างหรือความสัมพันธ์ ทำให้เกิดเครือข่ายใน 2 ลักษณะ คือ เครือข่ายตามแนวตั้ง คือ

เครือข่ายที่มีโครงสร้างเป็นช่วงชั้น ทำให้ความสัมพันธ์ระหว่างองค์กรภายในเครือข่ายไม่เท่ากัน และ

เครือข่ายตามแนวนอน เป็นเครือข่ายที่ความสัมพันธ์ระหว่างองค์กรภายในเครือข่ายเท่าเทียมกัน

สรุปได้ว่า การแบ่งประเภทเครือข่ายทางสังคมนั้นมีหลากหลายรูปแบบ มีแบบทั้งความสัมพันธ์ภายในเครือข่ายเดียวกับความสัมพันธ์ของหลายเครือข่ายที่เชื่อมโยงกัน โดยอาจจำแนกตามพื้นที่ กิจกรรมอาชีพ หรือรูปแบบโครงสร้างหรือความสัมพันธ์

2.3.3 เหตุผลในการสร้างเครือข่ายทางสังคม

การแสวงหาเหตุผลเกี่ยวกับการสร้างเครือข่ายทางสังคม ได้มีนักวิชาการต่าง ๆ ได้ให้เหตุผลในการสร้างเครือข่ายทางสังคมที่สำคัญไว้ ดังนี้

Burke (1999) เสนอเหตุผลการดำรงอยู่ของเครือข่ายดำรง ที่สำคัญหลายประการ เช่น เพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารเพื่อเป็นศูนย์รวมของการสนับสนุนเพื่อให้เกิดประโยชน์จากการมีประสบการณ์แตกต่างกัน เพื่อเป็นช่องทางสำหรับแหล่งทุน เครือข่ายเป็นเวทีในการเจรจาต่อรองกับหน่วยงานหรือองค์กรอื่น ๆ หน่วยงานส่งเสริมสนับสนุนการสร้างเครือข่ายด้วยเป้าหมาย 2 ประการคือ

- 1) เพื่อเสริมสร้างศักยภาพและสนับสนุนการเสริมสร้างอำนาจแก่ประชาชน
- 2) เพื่อเป็นช่องทางสำหรับการให้บริการแก่ประชาชน

นฤมล นิราทร (2543) ได้เสนอว่าเหตุผลในการสร้างเครือข่ายทางสังคม อันเนื่องมาจากความต้องการสำคัญ ดังต่อไปนี้

- 1) ต้องการมีเพื่อนในการทำงาน ต้องการมีหมู่ มีพวก
- 2) ต้องการทรัพยากรในการทำงาน
- 3) ต้องการรับภาระความเสี่ยงในกิจกรรมร่วมกัน
- 4) ต้องการความชำนาญเฉพาะด้านในการแก้ไขปัญหา

5) ต้องการประหยัด และ

6) ต้องการเรียนรู้ประสบการณ์ในการทำงานร่วมกัน รวมไปถึงมีปัจจัยเสริมที่เป็นเงื่อนไขสำคัญ คือ ความเต็มใจที่จะเข้าร่วมเป็นเครือข่าย

พระมหาสุทิตย์ อาภากรโร (2547) ได้เสนอเหตุผลสำคัญในการสร้างเครือข่ายทางสังคม เกิดจาก ปัจจัยต่อไปนี้

- 1) สถานการณ์ปัญหาและสภาพแวดล้อมที่ซับซ้อน หลากหลาย และขยายตัว จนเกินความสามารถของปัจเจกบุคคล หรือกลุ่ม ที่จะดำเนินการแก้ไข
- 2) เครือข่ายเป็นเครื่องมือหรือยุทธศาสตร์ในการสร้างพื้นที่ทางสังคม
- 3) เพื่อให้การประสานผลประโยชน์เป็นไปอย่างเท่าเทียม

จากที่กล่าวมาในข้างต้น จะเห็นได้ว่าเหตุผลสำคัญของการสร้างเครือข่ายทางสังคม คือ การมุ่งที่จะบรรลุเป้าหมายของปัจเจกบุคคล ซึ่งไม่สามารถทำได้ด้วยตนเองโดยลำพัง แต่ต้องอาศัยการรวมตัวกันเป็นกลุ่มเพื่อแลกเปลี่ยนทรัพยากร อันจะส่งผลให้สามารถดำเนินการให้บรรลุเป้าหมายอันเป็นการประสานผลประโยชน์ซึ่งกันและกัน

2.3.4 องค์ประกอบของเครือข่ายทางสังคม (Social Network Components)

พระมหาสุทิตย์ อาภากรโร (2547) กล่าวว่าองค์ประกอบที่สำคัญของความเป็นเครือข่ายประกอบด้วย

- 1) หน่วยชีวิตหรือสมาชิก
- 2) จุดมุ่งหมาย
- 3) การทำหน้าที่อย่างมีจิตสำนึก
- 4) การมีส่วนร่วมและการแลกเปลี่ยน
- 5) ระบบความสัมพันธ์และการสื่อสาร

เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2555) กล่าวถึงองค์ประกอบที่สำคัญของเครือข่าย ว่ามีอยู่ 7 ประการ ประกอบด้วย

- 1) การรับรู้มุมมองร่วมกัน (Common Perception)
- 2) การมีวิสัยทัศน์ร่วมกัน (Common Vision)

- 3) การมีผลประโยชน์และความสนใจร่วมกัน (Mutual Interests/ Benefits)
- 4) การมีส่วนร่วมของสมาชิกเครือข่ายอย่างกว้างขวาง (All Stakeholder Participation)
- 5) มีกระบวนการเสริมสร้างซึ่งกันและกัน (Complementary Relationship)
- 6) มีการพึ่งอิงร่วมกัน (Interdependence)
- 7) การมีปฏิสัมพันธ์เชิงแลกเปลี่ยน (Interaction)

สรุปได้ว่าองค์ประกอบหลักที่สำคัญของเครือข่ายร่วมมือ คือ การมีเป้าหมายเดียวกัน มีสมาชิกและโครงสร้างของเครือข่าย ประกอบกับการมีส่วนร่วมของสมาชิกในเครือข่าย รวมถึงการเอื้อเฟื้อพึ่งพาต่อกันและกัน การมีปฏิสัมพันธ์แลกเปลี่ยนกันในเครือข่าย

2.3.5 บทสรุปแนวคิดเครือข่ายทางสังคม

จากการศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับเครือข่ายทางสังคม จะเห็นได้ว่าเป็นความสัมพันธ์ในสังคมมนุษย์ระหว่างบุคคลหนึ่งกับบุคคลอื่น ๆ เพื่อการแลกเปลี่ยน การจัดกิจกรรม หรือการผลิตรายหว่างองค์กรสมาชิก โดยการแบ่งประเภทของเครือข่าย มีทั้งแบบความสัมพันธ์ภายในเครือข่ายเดียว กับความสัมพันธ์ของหลายเครือข่ายที่เชื่อมโยงกัน ผู้วิจัยจึงใช้แนวคิดการมีส่วนร่วมของประชาชนไปเป็นตัวแปรอิสระ ในการวิเคราะห์หว่าปัจจัยใดที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการเครือข่ายข่าวประชาชนกองทัพอากาศ โดยแบ่งการประเมินการมีส่วนร่วมเป็น 3 ด้าน คือ 1.ด้านสาเหตุที่เข้าร่วมเครือข่าย 2.ด้านลักษณะการสื่อสารภายในเครือข่าย และ 3.ด้านความเข้มแข็งของเครือข่าย

2.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เมตตา สินบุตร (2547) ได้ทำการศึกษา เรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานตามโครงการพัฒนาศักยภาพหมู่บ้าน/ชุมชน (SML) ศึกษากรณี หมู่ที่ 4 ตำบลบ้านร่มอำเภอนาทวี จังหวัดพระนครศรีอยุธยา พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีส่วนร่วมในการดำเนินงานตามโครงการพัฒนาศักยภาพหมู่บ้าน/ชุมชน (SML) ในด้านการร่วมคิดหาแนวทางดำเนินการ ด้านการร่วมตัดสินใจ ด้านการเข้าร่วมดำเนินการและการได้รับประโยชน์จากการดำเนินการ ทุกด้าน ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ผลการทดสอบสมมติฐาน สรุปได้ว่า เพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ ที่แตกต่างกัน ไม่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานตามโครงการ

พัฒนาศักยภาพหมู่บ้าน/ชุมชน (SML) แต่รายได้ บทบาทในสังคม และความเชื่อศรัทธาในโครงการ เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานตามโครงการพัฒนาศักยภาพหมู่บ้าน/ชุมชน (SML) ของประชาชนที่อาศัยอยู่ในหมู่ที่ 4 ตำบลบ้านร่ม อำเภอกำแพง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

จิตติมา อุดมศรี (2555) ได้ทำการศึกษา เรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองส่วนท้องถิ่น: กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลในคลองบางปลากด อำเภอยะผิงจังหวัดสมุทรปราการ พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองส่วนท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลในคลองบางปลากด อยู่ในระดับปานกลาง ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองส่วนท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลในคลองบางปลากด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ได้แก่ อายุ อาชีพ รายได้ สถานภาพครอบครัว การรับรู้ข่าวสาร และระยะเวลาในการอาศัยในพื้นที่

มหิธร วันยนาพร (2555) ได้ทำการศึกษา เรื่อง การมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมด้านชุมชนสัมพันธ์ พบว่า ประชาชนส่วนใหญ่เป็นผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นเพศหญิงที่มีอายุตั้งแต่ 36 – 50 ปี สถานภาพสมรส การศึกษาระดับปริญญาตรี มีอาชีพพนักงานบริษัท มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน ตั้งแต่ 20,000 – 30,000 บาท

สมสมาน อาษารัฐ (2556) ได้ทำการศึกษา เรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการจัดการขยะมูลฝอย : กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลธาตุทอง อำเภอบ่อทอง จังหวัดชลบุรี พบว่า ประชาชนที่มีอาชีพแตกต่างกันมีส่วนร่วมต่อการจัดการขยะมูลฝอยแตกต่างกันและประชาชนที่รับรู้ข้อมูลข่าวสารมากมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยมากกว่าประชาชนที่รับรู้ข้อมูลข่าวสารน้อย

วิษณุ หยกจินดา (2557) ได้ทำการศึกษา เรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชน หมู่บ้านทุ่งกว้าง ตำบลทับไทร อำเภอบึงนาราง จังหวัดพิจิตร พบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์อยู่ในระดับมาก ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจอยู่ในระดับมาก ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก และด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล อยู่ในระดับน้อย ตามลำดับ

อักรวัฒน์ ชัยวงศ์ ดำรงศักดิ์เกษตร (2557) ได้ทำการศึกษา เรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการประชาคมหมู่บ้านต่อการจัดทำแผนพัฒนาของเทศบาลตำบลฟ้าฮ่าม

อำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการประชาคมหมู่บ้านต่อการจัดทำแผนพัฒนาของเทศบาลตำบลฟ้าฮ่าม ด้านการมีส่วนร่วมด้านการตัดสินใจอยู่ในระดับมีส่วนร่วมน้อย ด้านการปฏิบัติการ อยู่ในระดับมีส่วนร่วมน้อยที่สุด ด้านการประเมินผลการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับน้อยที่สุด ด้านการรับผลประโยชน์ การมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมีส่วนร่วมน้อยที่สุด ในส่วนเรื่องการศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรค พบว่า ปัญหาด้านการแสดงความคิดเห็นและการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ประชาชนอยู่ในระดับปานกลาง และปัญหาด้านการประเมินผลการมีส่วนร่วมของประชาชนในประชาคมหมู่บ้าน อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ด้วยสาเหตุที่ประชาชนเป็นเช่นนั้นอาจสืบเนื่องมาจากประชาชนในเทศบาลตำบลฟ้าฮ่าม เข้าใจว่าการกระจายข้อมูลข่าวสารจากทางเทศบาลตำบลฟ้าฮ่าม ไม่ทั่วถึง ครอบคลุม ชัดเจนรวมถึงระบบระเบียบวิธีการวางแผนที่ไม่สามารถเข้าถึงกลุ่มประชาชนในท้องถิ่นได้ รวมถึงวิธีการกระตุ้นที่ไม่สามารถชักจูงกลุ่มประชาชนให้หันมาสนใจการประชาคมหมู่บ้านได้ จึงส่งผลให้การตอบรับไม่เป็นที่น่าพึงพอใจสำหรับประชาชนในเขตเทศบาลตำบลฟ้าฮ่าม แต่ยกเว้นบางหมู่บ้านและกลุ่มประชาชนบางคนที่มีความกระตือรือร้นในการประชาคมหมู่บ้านเพื่อหวังให้ชุมชนของตนพัฒนาไปในทิศทางที่ดีขึ้น ซึ่งกลุ่มบุคคลกลุ่มนี้มักจะเป็นเหมือนตัวแทนประชาชนที่มาเข้าร่วมประชาคมเสมอ ได้แก่ กลุ่มผู้สูงอายุ เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับเทศบาลตำบล และเจ้าของกิจการที่มีส่วนเกี่ยวข้องในโครงการ เป็นต้น แต่ถึงกระนั้น โครงการที่ออกมา ก็ไม่อาจตอบสนองความต้องการของประชาชนเทศบาลตำบลฟ้าฮ่ามได้อย่างแท้จริง

ปรีชากรณ์ เหมอำพมาตร์ (2559) ได้ทำการศึกษา เรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันปัญหาอาชญากรรมในเขตพื้นที่ รับผิดชอบสถานีตำรวจนครบาลคลองตัน พบว่า ประชาชนส่วนใหญ่ มีส่วนร่วมในการตัดสินใจและวางแผน ในระดับปานกลาง โดยมีประชาชนจะร่วมกันเสนอปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนในชุมชนกับคณะกรรมการชุมชนและส่วนราชการ การมีส่วนร่วมในการเสนอปัญหาความเดือดร้อนของเพื่อนบ้านในชุมชนกับคณะกรรมการชุมชนและส่วนราชการ การเข้าร่วมประชุมเสนอความคิดเห็นและแนวทางการพัฒนาชุมชนของตนเอง การเข้าไปมีส่วนร่วมแนะนำวิธีการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ให้คณะกรรมการชุมชนและส่วนราชการ การเข้าร่วมเสนอความคิดริเริ่มเสนอโครงการใหม่ที่เป็นประโยชน์และสามารถแก้ไขปัญหาของชุมชนต่อคณะกรรมการชุมชนและส่วนราชการ ที่เป็นเช่นนี้ เพราะ ว่า ชุมชนในเขตพื้นที่ รับผิดชอบสถานีตำรวจนครบาลคลองตัน มีโครงการป้องกันและควบคุมอาชญากรรมในเขตเมืองด้วยกระบวนการมีส่วนร่วม โดยมีวัตถุประสงค์หลัก คือ การแสวงหาความร่วมมือจากประชาชนและหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและภาคเอกชนเพื่อเป็นแนวร่วมในการป้องกันและควบคุม

อาชญากรรมทำให้ประชาชนในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการเสนอปัญหา สภาพปัญหาของชุมชนที่แท้จริงหรือ รากเหง้าของปัญหาในชุมชน ร่วมคิดร่วมวางแผน และแนะนำวิธีแก้ไขปัญหา ให้ตรงจุดตรงกับความต้องการของชุมชน

วิมล นามป๋อง และ วิจิตรา ศรีสอน (2560) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการเข้าร่วมกิจกรรมโครงการตำรวจชุมชน และมวลชนสัมพันธ์ ของสถานีตำรวจภูธรนาดีนคำ อำเภอเมือง จังหวัดเลย ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการเข้าร่วมกิจกรรมโครงการตำรวจชุมชนและมวลชนสัมพันธ์ ของสถานีตำรวจภูธรนาดีนคำ อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย โดยภาพรวม มีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า การมีส่วนร่วมในกิจกรรมการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อศึกษาปัญหาและเสนอความต้องการของชุมชน และการมีส่วนร่วมในกิจกรรมการประชุมวางแผนอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าประชาชนให้ความสำคัญในกิจกรรมที่มีผลต่อชีวิตและทรัพย์สินของตนเองความสนใจ และใส่ใจต่อสภาพปัญหาของชุมชน และเข้าใจในกระบวนการ การดำเนินงานชุมชนและมวลชนสัมพันธ์ อีกทั้ง มีข้อมูลเกี่ยวกับอาชญากรรมในท้องถิ่นที่ตนเองอาศัย สำหรับระดับการมีส่วนร่วมในกิจกรรมการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมและกิจกรรมการพัฒนาชุมชน และระดับการมีส่วนร่วมในกิจกรรมการตรวจสอบและติดตามประเมินผลอยู่ในระดับปานกลาง อาจเป็นเพราะประชาชนบางส่วนคิดว่าการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมเป็นการปฏิบัติที่เสี่ยงภัย ไม่ปลอดภัยสำหรับประชาชนที่จะเข้าร่วมกิจกรรม และเห็นว่าเป็นหน้าที่หลักของหน่วยงานตำรวจเท่านั้น ส่วนการตรวจสอบและติดตามประเมินผล ประชาชนบางส่วนอาจมองว่าเป็นงานในหน้าที่ของหน่วยงานราชการหรือราชการส่วนท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องเท่านั้นที่ผู้ดำเนินการ อีกทั้งยังขาดความรู้ความเข้าใจในเรื่องการตรวจสอบและประเมินผล

ธนิศร ยืนยง (2561) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนที่ส่งผลต่อการพัฒนาท้องถิ่นในจังหวัดนครนายก ซึ่งผลการวิจัย พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชน โดยรวมรายด้านอยู่ในระดับมาก เมื่อมีการพิจารณารายด้าน โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์อยู่ในระดับมาก ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานอยู่ในระดับปานกลาง ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล อยู่ในระดับปานกลาง และด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจอยู่ในระดับปานกลาง ตามลำดับ การพัฒนาท้องถิ่นของประชาชนที่อาศัยอยู่ในจังหวัดนครนายก โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อมีการพิจารณารายด้าน พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนที่ส่งผลต่อการพัฒนาท้องถิ่นในจังหวัดนครนายก ด้านอนุรักษ์ฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอยู่ใน

ระดับมาก รองลงมาคือ ด้านเสริมสร้างศักยภาพชุมชนให้มีความเข้มแข็ง พัฒนา และส่งเสริมความรู้ และทักษะในการประกอบอาชีพให้สังคมมีความสุขอยู่ในระดับมาก ด้านส่งเสริมการบริการทางการแพทย์ ศูนย์สุขภาพแบบองค์รวมอยู่ในระดับมาก และด้านการพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยว แหล่งท่องเที่ยว สิ่งอำนวยความสะดวก สินค้า บริการ อยู่ในระดับปานกลาง ตามลำดับ

กรวรรณ เวชชานุเคราะห์และ นิธิดา แสงสิงแก้ว (2558) ได้ศึกษาเรื่อง การสื่อสารเพื่อ พัฒนาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์พื้นที่ชุมชนคลองโคน จังหวัดสมุทรสงคราม ผลการศึกษาพบว่า การที่ชุมชนมีความเข้มแข็งและสามารถพึ่งตนเองได้จะ นำพาให้เกิดการพัฒนาใน การบริหารจัดการที่ประสบความสำเร็จ ยั่งยืน เจริญเติบโตอย่างรวดเร็ว รุดหน้าต่อไป ซึ่งจะเกี่ยวข้องกับเรื่องกลยุทธ์การมีส่วนร่วม

บทที่ 3

ระเบียบวิธีการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์สำคัญด้วยกัน 3 ประการคือ 1) เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในเครือข่ายข่าวภาคประชาชนกองทัพอากาศ 2) เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในเครือข่ายข่าวภาคประชาชนกองทัพอากาศ และ 3) เสนอแนวทางที่เหมาะสมที่จะนำไปใช้ในการพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนในเครือข่ายข่าวภาคประชาชนกองทัพอากาศ มีรายละเอียดเนื้อหาสำคัญของระเบียบวิธีวิจัยเป็นหัวข้อดังนี้

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

3.2 การสร้างเครื่องมือวิจัย และ การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย

3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

3.1.1 ประชากร

ประชากรในการศึกษาครั้งนี้คือประชาชนที่เป็นสมาชิกเครือข่ายข่าวภาคประชาชนกองทัพอากาศในพื้นที่รอบที่ตั้งกองทัพอากาศกองบิน 1 กองทัพอากาศกองบิน 2 กองทัพอากาศกองบิน 4 กองทัพอากาศกองบิน 5 กองทัพอากาศกองบิน 6 กองทัพอากาศกองบิน 7 กองทัพอากาศกองบิน 21 กองทัพอากาศกองบิน 23 กองทัพอากาศกองบิน 41 กองทัพอากาศกองบิน 46 กองทัพอากาศกองบิน 56 และโรงเรียนการบิน จำนวนทั้งสิ้น 800 คน รายละเอียดตามตารางดังนี้

ตารางที่ 3.1 แสดงจำนวนประชากรของสมาชิกเครือข่ายภาคประชาชนกองทัพอากาศ (แยกตามจังหวัด)

จังหวัด	จำนวนสมาชิก (คน)
กองทัพอากาศกองบิน 6 กทม.	130
กองทัพอากาศกองบิน 7 จังหวัดสุราษฎร์ธานี	80
กองทัพอากาศกองบิน 21 จังหวัดอุบลราชธานี	40
กองทัพอากาศกองบิน 23 จังหวัดอุดรธานี	40
กองทัพอากาศกองบิน 41 จังหวัดเชียงใหม่	60
กองทัพอากาศกองบิน 46 จังหวัดพิษณุโลก	70
กองทัพอากาศกองบิน 56 จังหวัดสงขลา	50
โรงเรียนการบิน จังหวัดนครปฐม	80
กองทัพอากาศกองบิน 6 กทม.	130
รวม	800

ที่มา: กองทัพอากาศ สารสนเทศ, 2562

3.1.2 กลุ่มตัวอย่าง (Sample)

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้จากการสุ่มตัวอย่างจากประชากรในการศึกษาครั้งก็คือประชาชนที่เป็นสมาชิกเครือข่ายภาคประชาชนกองทัพอากาศโดยใช้สูตรของ ยามานะ (Yamane, 1967) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% ค่าความคลาดเคลื่อนของกลุ่มตัวอย่าง กำหนดให้มีค่าเท่ากับ 0.05 โดยการคำนวณสูตรดังนี้

$$\text{ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง (n)} = \frac{\text{จำนวนประชากร (N)}}{1 + Ne^2}$$

- เมื่อ
- n คือ ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง
  - N คือ จำนวนประชากรทั้งหมด 800 คน
  - e คือ ความคลาดเคลื่อนในการสุ่มตัวอย่าง 0.05

แทนค่า

$$n = 800 / 1 + (800 \times 0.05^2)$$

$$= 267 \text{ ตัวอย่าง}$$

ดังนั้น ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาจากจำนวนของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดที่จำนวนทั้งสิ้น 267 คน

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.2.1 การสร้างเครื่องมือวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้สุ่มตัวอย่าง ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 267 ชุด หมายถึง จำนวน ตัวอย่างที่ใช้สำหรับการศึกษาวิจัยไม่น้อยกว่าจำนวนแบบสอบถามเป็นเครื่องมือ ในการเก็บรวบรวมข้อมูลที่สร้างขึ้นจากกรอบแนวคิด การศึกษาแนวคิด และเอกสารที่เกี่ยวข้อง โดยข้อคำถามครอบคลุมถึงวัตถุประสงค์ต่อการศึกษา และแบ่งข้อคำถามออกเป็น 4 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามลักษณะแบบปลายปิด (Close-ended) และแบบเลือกตอบ (check list) เกี่ยวกับปัจจัยด้านบุคคลของประชาชน ประกอบด้วย เพศ ระดับการศึกษา อายุ และ อาชีพ

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามลักษณะปลายเปิด (Check List) ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ เครื่องข่ายข่าวภาคประชาชนกองทัพอากาศ

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามลักษณะแบบปลายเปิด (Check List) เกี่ยวกับความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในเครือข่ายข่าวประชาชนกองทัพอากาศ

ตอนที่ 4 เป็นคำถามปลายเปิด (Open-ended) ซึ่งเป็นคำถามที่ให้ผู้ตอบแสดงความคิดเห็น และข้อเสนอแนะอื่น ๆ

3.2.2 เกณฑ์กำหนดระดับการวัดของเครื่องมือการวิจัย

แบบสอบถามการมีส่วนร่วมของประชาชนในเครือข่ายข่าวภาคประชาชนกองทัพอากาศ กำหนดเกณฑ์การวัด 5 ระดับ คือ

ระดับความสำคัญ	ระดับคะแนน
มากที่สุด	5
มาก	4
ปานกลาง	3
น้อย	2
น้อยที่สุด	1

คะแนนที่ได้รับมีความสำคัญ นำมาวิเคราะห์และหาค่าเฉลี่ยของแต่ละปัจจัยโดยกำหนดช่วงค่าเฉลี่ยเพื่อวิเคราะห์และแปลผล ดังนี้

ระดับค่าเฉลี่ย	แปลผล
4.50 – 5.00	ระดับความสำคัญมากที่สุด
3.50 – 4.49	ระดับความสำคัญมาก
2.50 – 3.49	ระดับความสำคัญปานกลาง
1.50 – 2.49	ระดับความสำคัญน้อย
1.00 – 1.49	ระดับความสำคัญน้อยที่สุด

3.2.3 การทดสอบคุณภาพของเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้สร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อพิจารณาให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ สมมติฐาน กรอบแนวคิดของการวิจัย ตรวจสอบความถูกต้อง ความเหมาะสม และความครอบคลุมของเนื้อหาของการวิจัย ได้ทดสอบความเที่ยงตรง (Validity) โดยการหาค่า IOC ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน เพื่อพิจารณาตรวจสอบความเที่ยงตรงด้านเนื้อหา (Content Validity) ความเหมาะสมของภาษาที่ใช้ เพื่อขอคำแนะนำในการปรับปรุงแก้ไขคัดเลือกข้อคำถามที่มีความเที่ยงตรง เพื่อหาความน่าเชื่อถือของแบบสอบถาม โดยมีเกณฑ์การตรวจสอบความสอดคล้อง ดังนี้

+1 หมายความว่า	แน่ใจว่าข้อคำถามสอดคล้องกับวัตถุประสงค์
0 หมายความว่า	ไม่แน่ใจว่าข้อคำถามสอดคล้องกับวัตถุประสงค์
-1 หมายความว่า	แน่ใจว่าข้อคำถามไม่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์

สูตรการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC)

$$IOC = \Sigma R / N \quad (3-1)$$

IOC = ค่าดัชนีความสอดคล้อง

ΣR = คะแนนความเห็นของผู้เชี่ยวชาญ

N = จำนวนผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด

ผลการประเมินค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของผู้เชี่ยวชาญผ่านเกณฑ์ที่กำหนด ซึ่งตั้งไว้ที่ 0.05 ดังนั้น แบบสอบถามที่สร้างขึ้นสามารถนำไปใช้ได้จริง หลังจากนั้น ได้นำไปทดลองจากประชากรที่ไม่ได้เป็นกลุ่มตัวอย่างเพื่อวิเคราะห์หาความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม (Reliability) ของชุดคำถามที่ใช้เก็บข้อมูลของตัวแปรแต่ละตัวที่ประกอบด้วยคำถามหลายข้อ โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบัต ผลการวิเคราะห์พบว่า มีค่าระดับคะแนน มากกว่า 0.75 จึงกล่าวได้ว่าเครื่องมือที่ใช้มีความน่าเชื่อถือจึงนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลจากแหล่งข้อมูลเฉพาะผู้ที่เป็นสมาชิกเครือข่ายข่าวประชาชนกองทัพอากาศ โดยดำเนินการ ดังนี้

- 1) ทำหนังสือขอความร่วมมือในการทำงานวิจัย จากสถาบันรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต เพื่อทำการเก็บและรวบรวมข้อมูลสมาชิกเครือข่ายข่าวประชาชนกองทัพอากาศ
- 2) การเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร (Documentary Research) ซึ่งเก็บรวบรวมข้อมูลจากตำราเอกสารทางวิชาการ สิ่งพิมพ์ วารสาร งานวิจัย และวิทยานิพนธ์ที่เกี่ยวข้อง
- 3) การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูล เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยทำการเลือกสุ่มแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ใช้วิธีแจกแบบสอบถามสำหรับประชาชนที่เป็นสมาชิกเครือข่ายข่าวประชาชนกองทัพอากาศ

3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลและการใช้ค่าสถิติในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ประมวลผลข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูลดังต่อไปนี้

3.4.1 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติพรรณนา (Descriptive Statistics) เป็นสถิติที่ใช้ในการบรรยายสรุปข้อมูล เกี่ยวกับ ปัจจัยด้านบุคคล ประกอบด้วย ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อ เดือน ระยะเวลาในการเป็นสมาชิก และ ข้อมูลการมีส่วนร่วม ระดับความรู้ของประชาชน และ เครือข่ายทางสังคมของประชาชนในเครือข่ายข่าวภาคประชาชนกองทัพอากาศ ได้แก่ ค่าจำนวน (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

สถิติอนุมาน (Inference Statistics) ใช้สำหรับทดสอบสมมุติฐาน โดยการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัย ใช้สถิติทดสอบ การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของปัจจัย ด้านประชากรศาสตร์ที่น้อยกว่า 2 กลุ่ม ด้วยค่า T-test และ ใช้การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยที่มากกว่า 2 กลุ่ม ด้วย F-test และทำการวิเคราะห์หา ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรด้านระดับความรู้และด้านเครือข่ายทางสังคม กับปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน ด้วยค่าสถิติ Regression

บทที่ 4

ผลการวิจัย

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล เรื่อง การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในเครือข่ายข่าวภาคประชาชน กองทัพอากาศ ผู้วิจัยได้ทำการสุ่มตัวอย่างเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยเครื่องมือคือ แบบสอบถามจำนวน 267 คน แล้วนำมาวิเคราะห์ ประมวลผล เพื่อคำนวณหาค่าสถิติต่างๆ สำหรับตอบปัญหาวิจัย โดยผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้ประกอบการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังต่อไปนี้

$\bar{x}$	แทน	ค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง (Mean)
S.D.	แทน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
n	แทน	จำนวนทั้งหมด
t	แทน	ค่าการแจกแจงแบบที (t-distribution)
f	แทน	ค่าการแจกแจงแบบเอฟ (F-distribution)
r	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์สหพันธ์แบบเพียร์สัน
ss	แทน	แหล่งความแปรปรวน
df	แทน	จำนวนค่าอิสระ
ms	แทน	ค่าความแปรปรวน
Sig.	แทน	ค่าความน่าจะเป็น
*	แทน	ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

4.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ ประชาชนที่เป็นสมาชิกในโครงการเครือข่ายข่าวภาคประชาชนกองทัพอากาศ พุทธศักราช 2562 ที่ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับ การศึกษา รายได้ โดยอาศัยรูปแบบความถี่ และร้อยละ ปรากฏดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 4.1 แสดงกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามเพศ

เพศ	จำนวนตัวอย่าง (คน)	ร้อยละ
ชาย	160	59.9
หญิง	107	40.1
รวม	267	100

จากข้อมูลข้างต้น พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชายมากกว่าเพศหญิง คือเพศชาย จำนวน 160 คน คิดเป็น ร้อยละ 59.9 และเพศหญิง จำนวน 107 คน คิดเป็น ร้อยละ 40.1 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.2 แสดงกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามอายุ

อายุ	จำนวนตัวอย่าง (คน)	ร้อยละ
18 – 25 ปี	35	13.1
26 – 30 ปี	13	4.9
31 – 35 ปี	28	10.5
36 – 40 ปี	48	18
41 – 45 ปี	81	30.3
45 ปีขึ้นไป	62	23.2
รวม	267	100

จากข้อมูลข้างต้น พบว่าผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 41 - 45 ปี จำนวน 81 คน คิดเป็น ร้อยละ 30.3 รองลงมาอายุ 45 ปีขึ้นไป จำนวน 62 คน คิดเป็น ร้อยละ 23.2 รองลงมาอายุระหว่าง 36 - 40 ปี มีจำนวน 48 คน คิดเป็น ร้อยละ 18 รองลงมาอายุระหว่าง 18 - 25 ปี จำนวน 35 คน คิดเป็น ร้อยละ 13.1 รองลงมาอายุระหว่าง 31-35 ปี จำนวน 28 คนคิดเป็น ร้อยละ 10.5 และอายุระหว่าง 26 - 30 ปี จำนวน 13 คน คิดเป็น ร้อยละ 4.9 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.3 แสดงกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	จำนวนตัวอย่าง (คน)	ร้อยละ
ไม่ได้เรียน	-	-
ประถมศึกษา	13	4.9
มัธยมศึกษา	147	55.1
อนุปริญญา	54	20.2
ปริญญาตรี	53	19.9
สูงกว่าปริญญาตรี	-	-
รวม	267	100

จากข้อมูลข้างต้น พบว่าผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่มีระดับการศึกษา ระดับมัธยมศึกษา จำนวน 147 คน คิดเป็น ร้อยละ 55.1 รองลงมาเป็นระดับอนุปริญญา 54 คน คิดเป็น ร้อยละ 20.2 รองลงมาเป็นระดับปริญญาตรี จำนวน 53 คน คิดเป็น ร้อยละ 19.9 และระดับประถมศึกษา มีน้อยที่สุด จำนวน 13 คน คิดเป็น ร้อยละ 4.9 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.4 แสดงกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามสถานภาพครอบครัว

สถานภาพครอบครัว	จำนวนตัวอย่าง (คน)	ร้อยละ
โสด	97	36.3
สมรส อยู่ด้วยกัน	136	50.9
หย่าร้างแยกกันอยู่	23	8.6
หม้าย	11	4.1
รวม	267	100

จากข้อมูลข้างต้น พบว่าผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่มีสถานภาพสมรส อยู่ด้วยกัน จำนวน 136 คน คิดเป็น ร้อยละ 50.9 รองลงมาโสด จำนวน 97 คน คิดเป็น ร้อยละ 36.3 รองลงมา

หย่าร้างแยกกันอยู่ จำนวน 23 คน คิดเป็น ร้อยละ 8.6 และหม้าย จำนวน 11 คน คิดเป็น ร้อยละ 4.1 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.5 แสดงกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามอาชีพ

อาชีพ	จำนวนตัวอย่าง (คน)	ร้อยละ
ข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ	17	6.4
ธุรกิจส่วนตัว	71	26.6
ค้าขาย	42	15.7
เกษตรกร	60	22.5
รับจ้าง	74	27.7
อื่น ๆ	3	1.1
รวม	267	100

จากข้อมูลข้างต้น พบว่าผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่มีอาชีพรับจ้าง จำนวน 74 คน คิดเป็น ร้อยละ 27.7 รองลงมาคืออาชีพธุรกิจส่วนตัว จำนวน 71 คน คิดเป็น ร้อยละ 26.6 รองลงมาคืออาชีพเกษตรกร จำนวน 60 คน คิดเป็น ร้อยละ 22.5 รองลงมาคือค้าขาย จำนวน 42 คน คิดเป็น ร้อยละ 15.7 รองลงมาคือข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ จำนวน 17 คน คิดเป็น ร้อยละ 6.4 และ อื่น ๆ จำนวน 3 คน คิดเป็น ร้อยละ 1.1 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.6 แสดงกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามรายได้เฉลี่ยต่อเดือน

รายได้เฉลี่ยต่อเดือน	จำนวนตัวอย่าง (คน)	ร้อยละ
4,001-7,000 บาท/เดือน	1	0.4
7,001-10,000 บาท/เดือน	6	2.2
10,001-15,000 บาท/เดือน	91	34.1
15,001-20,000 บาท/เดือน	83	31.1
25,000 บาทขึ้นไป	86	32.2
รวม	267	100

จากข้อมูลข้างต้น พบว่าผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่มีรายได้ 10,001-15,000 บาท/เดือน จำนวน 91 คน คิดเป็น ร้อยละ 34.1 รองลงมาคือ 25,000 บาทขึ้นไป จำนวน 86 คน คิดเป็น ร้อยละ 32.2 รองลงมาคือ 15,001-20,000 บาท/เดือน จำนวน 83 คน คิดเป็น ร้อยละ 31.1 รองลงมาคือ 7,001-10,000 บาท/เดือน จำนวน 6 คน คิดเป็น ร้อยละ 2.2 รองลงมาคือ 4,001-7,000 บาท/เดือน จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 0.4 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.7 แสดงกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามระยะเวลาที่เป็นสมาชิกเครือข่ายข่าวภาคประชาชน กองทัพอากาศ

ระยะเวลาที่เป็นสมาชิก	จำนวนตัวอย่าง (คน)	ร้อยละ
ต่ำกว่า 1 ปี	95	35.6
1 – 5 ปี	171	64.0
6 -15 ปี	1	0.4
15 ปีขึ้นไป	-	-
รวม	267	100

จากข้อมูลข้างต้น พบว่าผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่มีระยะเวลาที่เป็นสมาชิกเครือข่ายข่าวภาคประชาชนกองทัพอากาศ 1 – 5 ปี จำนวน 171 คน คิดเป็น ร้อยละ 64 รองลงมาคือ ต่ำกว่า 1 ปี จำนวน 95 คน คิดเป็น ร้อยละ 35.6 รองลงมาคือ 6 – 15 ปี จำนวน 1 คน คิดเป็น ร้อยละ 0.4 ตามลำดับ

4.2 ผลการวิเคราะห์ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเครือข่ายข่าวภาคประชาชน

ตารางที่ 4.8 แสดงความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเครือข่ายข่าวภาคประชาชนกองทัพอากาศ

ความรู้ความเข้าใจเครือข่ายข่าวภาคประชาชนกองทัพอากาศ	ระดับความรู้	
	รู้	ไม่รู้
	n (%)	n (%)
1. ท่านรู้หรือไม่ว่าเครือข่ายข่าวภาคประชาชนมีหน้าที่ทำอะไร	253 (94.8)	14 (5.2)
2. ท่านรู้หรือไม่ว่าเครือข่ายข่าวภาคประชาชน เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วม	194 (72.7)	73 (27.3)
3. ท่านรู้หรือไม่ว่าเครือข่ายข่าวภาคประชาชนเป็นการส่งเสริมการแก้ไขปัญหาด้านความมั่นคง	182 (68.2)	85 (31.8)
4. ท่านรู้หรือไม่ว่าเครือข่ายข่าวภาคประชาชน เป็นการสนับสนุนข่าวสารต่อการปฏิบัติงานด้านการข่าวกับทางราชการ	239 (89.5)	28 (10.5)
5. ท่านรู้หรือไม่ว่าความหมายของงานด้านการข่าวและความมั่นคงคืออะไร	231 (86.5)	36 (13.5)
6. ท่านรู้หรือไม่ว่าผลกระทบที่เกิดจากภัยคุกคามคืออะไร	164 (61.4)	103 (38.6)
7. ท่านรู้หรือไม่ว่าสิ่งบอกเหตุหรือสถานการณ์ที่อาจกระทบต่อความสงบเรียบร้อยของชุมชนคืออะไร	202 (75.7)	65 (24.3)
8. ท่านรู้หรือไม่ว่าเครือข่ายข่าวภาคประชาชนทำให้ชุมชนปลอดภัยขึ้น	224 (83.9)	43 (16.1)
9. ท่านรู้หรือไม่ว่าเครือข่ายข่าวภาคประชาชนกองทัพอากาศ เป็นส่วนหนึ่งของกองอำนวยการรักษาความปลอดภัยภายในราชอาณาจักร	258 (96.6)	9 (3.4)
10. ท่านรู้หรือไม่ว่าเครือข่ายข่าวภาคประชาชนกองทัพอากาศใช้ข้อมูลสารสนเทศที่ท่านแจ้งเพื่อประโยชน์ด้านความมั่นคง	189 (70.8)	78 (29.2)

จากข้อมูลข้างต้นพบว่า ประชาชนมีระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเครือข่ายข่าวภาคประชาชนกองทัพอากาศว่าเครือข่ายข่าวภาคประชาชนกองทัพอากาศ เป็นส่วนหนึ่งของกองอำนวยการรักษาความปลอดภัยภายในราชอาณาจักร สูงที่สุดคือ ร้อยละ 96.6 รองลงมาคือ รู้ว่าเครือข่ายข่าวภาคประชาชนมีหน้าที่ทำอะไร ร้อยละ 94.8 น้อยที่สุดคือ ระดับการรับรู้เกี่ยวกับผลกระทบที่เกิดจากภัยคุกคาม มีค่าร้อยละ 61.4

4.3 ผลการวิเคราะห์กระบวนการมีส่วนร่วมและรูปแบบการมีส่วนร่วมของประชาชน

ตารางที่ 4.9 แสดงขึ้นการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อเครือข่าย ข่าวภาคประชาชนกองทัพอากาศ ด้านการมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหา ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนดำเนินกิจกรรม ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ และด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผล

การมีส่วนร่วมของประชาชน ต่อเครือข่ายข่าวภาค ประชาชนกองทัพอากาศ	ระดับการมีส่วนร่วม					$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
	มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด			
ด้านการมีส่วนร่วมในการ ค้นหาปัญหา								
1. เครือข่ายข่าวภาค ประชาชนกองทัพอากาศ ได้ เชิญเข้าร่วมประชุมเพื่อเสนอ ปัญหาภายในชุมชน	119 (44.6)	70 (26.2)	59 (22.1)	19 (7.1)	-	4.08	0.974	มากที่สุด
2. เครือข่ายข่าวภาค ประชาชนกองทัพอากาศ ได้ ให้สมาชิกเครือข่ายข่าวภาค ประชาชนกองทัพอากาศมี ส่วนร่วมในการค้นหาแนว ทางการพัฒนาเพื่อแก้ไข ปัญหาในชุมชน	79 (29.6)	83 (31.1)	88 (33.0)	17 (6.4)	-	3.84	0.926	ปาน กลาง

ตารางที่ 4.9 แสดงขึ้นการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อเครือข่าย ข่าวกาศประชาชนกองทัพอากาศ
 ด้านการมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหา ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนดำเนิน
 กิจกรรม ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ และด้านการมีส่วนร่วมในการติดตาม
 ประเมินผล (ต่อ)

การมีส่วนร่วมของประชาชน ต่อเครือข่ายข่าวกาศ ประชาชนกองทัพอากาศ	ระดับการมีส่วนร่วม					$\bar{x}$	S.D.	แปลผล
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด			
ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนดำเนินกิจกรรม								
3. สมาชิกเครือข่ายข่าวกาศประชาชนกองทัพอากาศ ได้มีส่วนในการวางแผนโครงการหรือกิจกรรมเพื่อแก้ไขปัญหาหรือพัฒนาชุมชน	92 (34.5)	74 (27.7)	77 (28.8)	24 (9.0)	-	3.88	0.990	มากที่สุด
4. สมาชิกเครือข่ายข่าวกาศประชาชนกองทัพอากาศ สามารถวางแผนแนวทางหรือขอบเขตการทำกิจกรรมได้อย่างอิสระ	57 (21.3)	85 (31.8)	119 (44.6)	5 (1.9)	-	3.72	0.832	ปานกลาง
ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ								
5. สมาชิกเครือข่ายข่าวกาศประชาชนกองทัพอากาศ เข้าร่วมกิจกรรมเกี่ยวกับภัยคุกคามต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง	69 (25.8)	49 (18.4)	104 (39.0)	44 (16.5)	1 (0.4)	3.53	1.059	ปานกลาง

ตารางที่ 4.9 แสดงขั้นการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อเครือข่าย ข้าราชการประชาชนกองทัพอากาศ
ด้านการมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหา ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนดำเนิน
กิจกรรม ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ และด้านการมีส่วนร่วมในการติดตาม
ประเมินผล (ต่อ)

การมีส่วนร่วมของประชาชน ต่อเครือข่ายข้าราชการ ประชาชนกองทัพอากาศ	ระดับการมีส่วนร่วม					$\bar{x}$	S.D.	แปลผล
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด			
6. ข้อมูลข่าวสารที่ท่านแจ้ง ให้แก่เครือข่ายข้าราชการ ประชาชนกองทัพอากาศ มีความ ทันสมัย และ ครอบคลุม สถานการณ์ปัจจุบัน	66 (24.7)	86 (32.2)	112 (41.9)	2 (0.7)	1 (0.4)	3.80	0.833	ปานกลาง
7. ปริมาณข่าวสารที่ท่านแจ้ง ให้แก่เครือข่ายข้าราชการ ประชาชนกองทัพอากาศ	119 (44.6)	36 (13.5)	109 (40.8)	1 (0.4)	2 (0.7)	4.01	0.969	มากที่สุด
8. ท่านได้รับการตอบสนอง จากเครือข่ายข้าราชการ ประชาชนกองทัพอากาศ อย่างถูกต้องและรวดเร็ว ด้านการมีส่วนร่วมในการ ติดตามประเมินผล	70 (26.2)	109 (40.8)	82 (30.7)	5 (1.9)	1 (0.4)	3.91	0.820	มาก
9. โครงการเครือข่ายข้าราชการ ประชาชนมีประโยชน์ต่อ ชุมชน	63 (23.6)	112 (41.9)	83 (31.1)	8 (3.0)	1 (0.4)	3.85	0.826	มาก
10. สมาชิกเครือข่ายข้าราชการ ประชาชนกองทัพอากาศได้มี ส่วนร่วมในการประเมิน ความเหมาะสมของกิจกรรม ที่ทำร่วมกัน	15 (5.6)	73 (27.3)	172 (64.4)	7 (2.6)	-	3.36	0.630	ปานกลาง

ตารางที่ 4.9 แสดงขึ้นการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อเครือข่าย ข้าราชการประชาชนกองทัพอากาศ
ด้านการมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหา ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนดำเนิน
กิจกรรม ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ และด้านการมีส่วนร่วมในการติดตาม
ประเมินผล (ต่อ)

การมีส่วนร่วมของประชาชน ต่อเครือข่ายข้าราชการ ประชาชนกองทัพอากาศ	ระดับการมีส่วนร่วม					$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด			
11. สมาชิกเครือข่ายข้าราชการ ประชาชนกองทัพอากาศได้ ประเมินความสำเร็จในการ ดำเนินกิจกรรม	34 (12.7)	52 (19.5)	162 (60.7)	19 (7.1)	-	3.38	0.797	ปานกลาง
12. การประเมินผลการ ดำเนินงานของเจ้าหน้าที่ เครือข่ายข้าราชการประชาชน กองทัพอากาศ	20 (7.5)	55 (20.6)	102 (38.2)	90 (33.7)	-	3.02	0.920	ปานกลาง

จากข้อมูลข้างต้นพบว่า รูปแบบการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อเครือข่ายข้าราชการ
ประชาชนกองทัพอากาศ ด้านการมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหา ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผน
ดำเนินกิจกรรม ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ และด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผล ซึ่ง
จำแนกตามหัวข้อต่าง ๆ คือ

เครือข่ายข้าราชการประชาชนกองทัพอากาศได้เชิญประชุมเพื่อเสนอปัญหาภายในชุมชน
ระดับมากที่สุด ร้อยละ 44.6 รองลงมา ร้อยละ 26.2 รองลงมาปานกลาง ร้อยละ 22.1 และน้อย
ร้อยละ 7.1 โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) อยู่ระดับมากที่สุด = 4.08 และมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) = 0.974

เครือข่ายข้าราชการประชาชนกองทัพอากาศ ได้ให้สมาชิกเครือข่ายข้าราชการประชาชน
กองทัพอากาศมีส่วนร่วมในการค้นหาแนวทางการพัฒนา เพื่อแก้ไขปัญหาในชุมชนระดับปานกลาง
ร้อยละ 33.0 รองลงมา ร้อยละ 31.1 รองลงมามากที่สุด ร้อยละ 29.6 และน้อย ร้อยละ 6.4 โดยมี
ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) อยู่ระดับปานกลาง = 3.84 และมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) = 0.926

สมาชิกเครือข่ายข่าวภาคประชาชนกองทัพอากาศ ได้มีส่วนในการวางแผนโครงการหรือกิจกรรม เพื่อแก้ไขปัญหาหรือพัฒนาชุมชนระดับมากที่สุด ร้อยละ 34.5 รองลงมาปานกลาง ร้อยละ 28.8 รองลงมามาก ร้อยละ 27.7 และน้อย ร้อยละ 9.0 โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) อยู่ระดับมากที่สุด = 3.88 และมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) = 0.990

สมาชิกเครือข่ายข่าวภาคประชาชนกองทัพอากาศ สามารถวางแผนแนวทางหรือขอบเขตการทำกิจกรรมได้อย่างอิสระระดับปานกลาง ร้อยละ 44.6 รองลงมามาก ร้อยละ 31.8 รองลงมามากที่สุด ร้อยละ 21.3 และน้อย ร้อยละ 1.9 โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) อยู่ระดับปานกลาง = 3.72 และมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) = 0.832

สมาชิกเครือข่ายข่าวภาคประชาชนกองทัพอากาศ ได้เข้าร่วมกิจกรรมเกี่ยวกับภัยคุกคามต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง ระดับปานกลาง ร้อยละ 39.0 รองลงมามากที่สุด ร้อยละ 25.8 รองลงมา ร้อยละ 18.4 รองลงมาน้อยมี ร้อยละ 16.5 และน้อยที่สุดมีร้อยละ 0.4 โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) อยู่ระดับปานกลาง = 3.53 และมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) = 1.059

ข้อมูลข่าวสารที่ท่านแจ้งให้แก่เครือข่ายข่าวภาคประชาชนกองทัพอากาศ มีความทันสมัยและครอบคลุมสถานการณ์ปัจจุบันมีระดับปานกลาง ร้อยละ 41.9 รองลงมา ร้อยละ 32.2 รองลงมามากที่สุด ร้อยละ 24.7 รองลงมาน้อย ร้อยละ 0.7 และน้อยที่สุด ร้อยละ 0.4 โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) อยู่ระดับปานกลาง = 3.80 และมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) = 0.833

ปริมาณข่าวสารที่ท่านแจ้งให้แกเครือข่ายข่าวภาคประชาชนกองทัพอากาศมีระดับมากที่สุด ร้อยละ 44.6 รองลงมาปานกลาง ร้อยละ 40.8 รองลงมา ร้อยละ 13.5 รองลงมาน้อยที่สุด ร้อยละ 0.7 และน้อย ร้อยละ 0.4 โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) อยู่ระดับมากที่สุด = 4.01 และมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) = 0.969

ท่านได้รับการตอบสนองจากเครือข่ายข่าวภาคประชาชนกองทัพอากาศอย่างถูกต้องและรวดเร็ว ระดับมาก ร้อยละ 40.8 รองลงมาปานกลาง ร้อยละ 30.7 รองลงมามากที่สุด ร้อยละ 26.2 รองลงมาน้อยมีร้อยละ 1.9 และน้อยมากที่สุดมีร้อยละ 0.4 โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) อยู่ระดับมาก = 3.91 และมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) = 0.820

โครงการเครือข่ายข่าวภาคประชาชนมีประโยชน์ต่อชุมชนระดับมาก ร้อยละ 41.9 รองลงมาปานกลาง ร้อยละ 31.1 รองลงมามากที่สุด ร้อยละ 23.6 รองลงมาน้อย ร้อยละ 3.0 และน้อยที่สุด ร้อยละ 0.4 โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) อยู่ระดับมาก = 3.85 และมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) = 0.826

สมาชิกเครือข่ายข่าวภาคประชาชนกองทัพอากาศได้มีส่วนร่วมในการประเมินความเหมาะสมของกิจกรรมที่ทำร่วมกันระดับปานกลาง ร้อยละ 64.4 รองลงมามาก ร้อยละ 27.3 รองลงมามากที่สุด ร้อยละ 5.6 และน้อย ร้อยละ 2.6 โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) อยู่ระดับปานกลาง = 3.36 และมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) = 0.630

สมาชิกเครือข่ายข่าวภาคประชาชนกองทัพอากาศประเมินความสำเร็จการดำเนินกิจกรรมระดับปานกลาง ร้อยละ 60.7 รองลงมามาก ร้อยละ 19.5 รองลงมามากที่สุด ร้อยละ 12.7 และน้อย ร้อยละ 7.1 โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) อยู่ระดับปานกลาง = 3.38 และมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) = 0.797

การประเมินผลการดำเนินงานของเจ้าหน้าที่เครือข่ายข่าวภาคประชาชนกองทัพอากาศระดับปานกลาง ร้อยละ 38.2 รองลงมาน้อย ร้อยละ 33.7 รองลงมามาก ร้อยละ 20.6 และมากที่สุด ร้อยละ 7.5 โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) อยู่ระดับปานกลาง = 3.02 และมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) = 0.920

ตารางที่ 4.10 แสดงขั้นระดับความรู้ของประชาชนต่อเครือข่ายข่าวภาคประชาชนกองทัพอากาศ ด้านการรับรู้ถึงสภาพปัญหาของชุมชน การรับรู้ถึงสาเหตุของการเกิดปัญหาในชุมชน การรับรู้ถึงวิธีการป้องกันปัญหาในชุมชน และการรับรู้และตระหนักถึงผลกระทบที่เกิดขึ้น

การมีส่วนร่วมของ ประชาชนต่อเครือข่ายข่าว ภาคประชาชน กองทัพอากาศ	ระดับการมีส่วนร่วม					$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
	มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด			
ด้านการรับรู้ถึงสภาพปัญหา ของชุมชน								
1. ท่านรับรู้ถึงสภาพปัญหา ของชุมชนของท่าน	92 (34.5)	55 (20.6)	112 (41.9)	8 (3.0)	21 (5.4)	3.87	0.932	ปาน กลาง

ตารางที่ 4.10 แสดงขึ้นระดับความรู้ของประชาชนต่อเครือข่ายข่าวภาคประชาชนกองทัพอากาศ ด้านการรับรู้ถึงสภาพปัญหาของชุมชน การรับรู้ถึงสาเหตุของการเกิดปัญหาในชุมชน การรู้ถึงวิธีการป้องกันปัญหาในชุมชน และการรับรู้และตระหนักถึงผลกระทบที่เกิดขึ้น (ต่อ)

การมีส่วนร่วมของ ประชาชนต่อเครือข่ายข่าว ภาคประชาชน กองทัพอากาศ	ระดับการมีส่วนร่วม					$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
	มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด			
2. ท่านทราบถึงระดับความ รุนแรงของปัญหาที่เกิดขึ้นใน ชุมชนของท่าน ด้านการรับรู้ถึงสาเหตุของ การเกิดปัญหาในชุมชน	55 (20.6)	93 (34.8)	72 (27.0)	47 (17.6)	-	3.58	1.005	มาก
3. ท่านทราบถึงสาเหตุของ ปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชน	116 (43.4)	47 (17.6)	86 (32.2)	18 (6.7)	-	3.98	1.015	มาก ที่สุด
4. ท่านทราบถึงปัจจัย แวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับ ปัญหาในชุมชน การรู้ถึงวิธีการป้องกัน ปัญหาในชุมชน	93 (34.8)	95 (35.6)	56 (20.1)	23 (8.6)	-	3.97	0.953	มาก
5. ท่านทราบถึงแนวทาง ป้องกันการเกิดปัญหาใน ชุมชน	48 (18.0)	100 (37.5)	113 (42.3)	6 (2.2)	-	3.71	0.782	ปาน กลาง
6. การแจ้งข่าวสารให้กับ เครือข่ายข่าวภาคประชาชน กองทัพอากาศ สามารถ ป้องกันปัญหาที่จะเกิดขึ้น ในชุมชนได้	121 (45.3)	78 (29.2)	57 (21.3)	8 (3.0)	3 (1.1)	4.15	0.933	มาก ที่สุด

ตารางที่ 4.10 แสดงขึ้นระดับความรู้ของประชาชนต่อเครือข่ายข่าวภาคประชาชนกองทัพอากาศ ด้านการรับรู้ถึงสภาพปัญหาของชุมชน การรับรู้ถึงสาเหตุของการเกิดปัญหาในชุมชน การรู้ถึงวิธีการป้องกันปัญหาในชุมชน และการรับรู้และตระหนักถึงผลกระทบที่เกิดขึ้น (ต่อ)

การมีส่วนร่วมของ ประชาชนต่อเครือข่ายข่าว ภาคประชาชน กองทัพอากาศ	ระดับการมีส่วนร่วม					$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
	มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด			
การรับรู้และตระหนักถึง ผลกระทบที่เกิดขึ้น								
7. ท่านทราบถึงผลกระทบ ที่เกิดจากภัยคุกคามใน ชุมชน	150 (56.2)	58 (21.7)	51 (19.1)	6 (2.2)	2 (0.7)	4.30	0.906	มาก ที่สุด
8. การช่วยกันสอดส่องดูแล กันในสังคมทำให้ชุมชนน่า อยู่ขึ้น	95 (35.6)	51 (19.1)	108 (40.4)	12 (4.5)	1 (0.4)	3.85	0.977	ปาน กลาง

จากข้อมูลข้างต้น พบว่า กระบวนการมีส่วนร่วมในขึ้นระดับความรู้ของประชาชนต่อเครือข่ายข่าวภาคประชาชนกองทัพอากาศ ด้านการรับรู้ถึงสภาพปัญหาของชุมชน การรับรู้ถึงสาเหตุของการเกิดปัญหาในชุมชน การรู้ถึงวิธีการป้องกันปัญหาในชุมชน และการรับรู้และตระหนักถึงผลกระทบที่เกิดขึ้น ซึ่งจำแนกตามหัวข้อต่าง ๆ คือ

สมาชิกเครือข่ายข่าวภาคประชาชนกองทัพอากาศรับรู้ถึงสภาพปัญหาของชุมชน ระดับปานกลาง ร้อยละ 41.9 รองลงมามากที่สุด ร้อยละ 34.5 รองลงมา ร้อยละ 20.6 รองลงมาน้อยที่สุด ร้อยละ 5.4 และน้อย ร้อยละ 3.0 โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) อยู่ระดับปานกลาง = 3.87 และมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) = 0.932

สมาชิกเครือข่ายข่าวภาคประชาชนกองทัพอากาศทราบถึงระดับความรุนแรงของปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชนของท่านระดับมาก ร้อยละ 34.8 รองลงมาปานกลาง ร้อยละ 27.0 รองลงมามากที่สุด

ร้อยละ 20.6 และน้อย ร้อยละ 17.6 โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) อยู่ระดับมาก = 3.58 และมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) = 1.005

สมาชิกเครือข่ายข่าวภาคประชาชนกองทัพอากาศทราบถึงสาเหตุของปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชน ระดับมากที่สุด ร้อยละ 43.4 รองลงมาปานกลาง ร้อยละ 32.2 รองลงมามาก ร้อยละ 17.6 และน้อยมีร้อยละ 6.7 โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) อยู่ระดับมากที่สุด = 3.98 และมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน(S.D.) = 1.015

สมาชิกเครือข่ายข่าวภาคประชาชนกองทัพอากาศทราบถึงปัจจัยแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับปัญหาในชุมชนระดับมาก ร้อยละ 35.6 รองลงมามากที่สุด ร้อยละ 34.8 รองลงมาปานกลาง ร้อยละ 20.1 และน้อย ร้อยละ 8.6 โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) อยู่ระดับมาก = 3.97 และมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) = 0.953

สมาชิกเครือข่ายข่าวภาคประชาชนกองทัพอากาศทราบถึงแนวทางป้องกันการเกิดปัญหาในชุมชนระดับปานกลาง มีร้อยละ 42.3 รองลงมา ร้อยละ 37.5 รองลงมาที่สุด ร้อยละ 18.0 และน้อย ร้อยละ 2.2 โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) อยู่ระดับปานกลาง = 3.71 และมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) = 0.782

การแจ้งข่าวสารให้กับเครือข่ายข่าวภาคประชาชนกองทัพอากาศ สามารถป้องกันปัญหาที่จะเกิดขึ้นในชุมชนได้ระดับมากที่สุด ร้อยละ 45.3 รองลงมา ร้อยละ 29.2 รองลงมาปานกลาง ร้อยละ 21.3 รองลงมาน้อย ร้อยละ 3.0 และน้อยที่สุด ร้อยละ 1.1 โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) อยู่ระดับมากที่สุด = 4.15 และมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) = 0.933

สมาชิกเครือข่ายข่าวภาคประชาชนกองทัพอากาศทราบถึงผลกระทบที่เกิดจากภัยคุกคามในชุมชนระดับมากที่สุด ร้อยละ 56.2 รองลงมา ร้อยละ 21.7 รองลงมาปานกลาง ร้อยละ 19.1 รองลงมาน้อย ร้อยละ 2.2 และน้อยที่สุด ร้อยละ 0.7 โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) อยู่ระดับมากที่สุด = 4.30 และมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) = 0.906

การช่วยกันสอดส่องดูแลกันในสังคมทำให้ชุมชนน่าอยู่ขึ้นระดับปานกลาง ร้อยละ 40.4 รองลงมามากที่สุด ร้อยละ 35.6 รองลงมา ร้อยละ 19.1 รองลงมาน้อย ร้อยละ 4.5 และน้อยที่สุด ร้อยละ 0.4 โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) อยู่ระดับปานกลาง = 3.85 และมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) = 0.977

ตารางที่ 4.11 แสดงระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อเครือข่ายข่าวภาคประชาชนกองทัพอากาศ ด้านสาเหตุที่เข้าร่วมเครือข่าย ลักษณะการสื่อสารภายในเครือข่าย และความเข้มแข็งของเครือข่าย

การมีส่วนร่วมของประชาชน ต่อเครือข่ายข่าวภาคประชาชน กองทัพอากาศ	ระดับการมีส่วนร่วม					$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด			
ด้านสาเหตุที่เข้าร่วมเครือข่าย								ปานกลาง
1. ท่านเข้าร่วมเครือข่ายข่าวภาคประชาชนกองทัพอากาศ เนื่องจากมีนโยบายในการช่วยสอดส่องดูแลชุมชน	51 (19.1)	82 (30.7)	104 (39.0)	30 (11.2)	-	3.58	0.924	
2. ท่านเข้าร่วมเครือข่ายข่าวภาคประชาชนกองทัพอากาศ เนื่องจากมีนโยบายแก้ไขปัญหาในชุมชน	95 (35.6)	30 (11.2)	127 (47.6)	15 (5.6)		3.77	1.003	ปานกลาง
3. ท่านสมัครใจในการเข้าร่วมโครงการเครือข่ายข่าวภาคประชาชนกองทัพอากาศ	69 (25.8)	103 (38.6)	86 (32.2)	9 (3.4)	-	3.87	0.837	มาก
4. ท่านเข้าร่วมเครือข่ายข่าวภาคประชาชนกองทัพอากาศ เพราะเชื่อมั่นในการดำเนินงาน	100 (37.5)	69 (25.8)	74 (27.7)	23 (8.6)	1 (0.4)	4.11	1.011	มากที่สุด
5. ท่านเข้าร่วมเครือข่ายข่าวภาคประชาชนกองทัพอากาศเพราะต้องการเสริมความเข้มแข็งในชุมชน	122 (45.7)	38 (14.2)	72 (27.0)	12 (4.5)	23 (8.6)	3.84	1.289	มากที่สุด

ตารางที่ 4.11 แสดงระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อเครือข่ายข่าวภาคประชาชนกองทัพอากาศ
ด้านสาเหตุที่เข้าร่วมเครือข่าย ลักษณะการสื่อสารภายในเครือข่าย และความเข้มแข็ง
ของเครือข่าย (ต่อ)

การมีส่วนร่วมของประชาชน ต่อเครือข่ายข่าวภาคประชาชน กองทัพอากาศ	ระดับการมีส่วนร่วม					$\bar{x}$	S.D.	แปลผล
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด			
ลักษณะการสื่อสารภายใน เครือข่าย								
6. การเข้าร่วมกับเครือข่ายทำ ให้ท่านสื่อสารกับภาครัฐ ได้มากขึ้น	45 (16.9)	24 (9.0)	126 (47.2)	47 (17.6)	25 (9.4)	3.06	1.147	ปานกลาง
7. เจ้าหน้าที่ของโครงการ เครือข่ายข่าวภาคประชาชน กองทัพอากาศมีการสื่อสาร อย่างต่อเนื่อง	58 (21.7)	40 (15.0)	163 (61.0)	6 (2.2)	-	3.56	0.853	ปานกลาง
8. กิจกรรมของเครือข่ายข่าว ภาคประชาชนกองทัพอากาศ ช่วย ดำรงความสัมพันธ์ได้อย่าง ต่อเนื่อง	66 (24.7)	74 (27.7)	95 (35.6)	32 (12.0)		3.65	0.982	ปานกลาง
ความเข้มแข็งของเครือข่าย								
9. ความสามัคคีภายใน เครือข่ายข่าวภาคประชาชน กองทัพอากาศมีความเข้มแข็ง	121 (45.3)	54 (20.2)	81 (30.3)	10 (3.7)	1 (0.4)	4.06	0.969	มากที่สุด
10. ท่านพร้อมที่จะสนับสนุน โครงการเครือข่ายข่าวภาค ประชาชนกองทัพอากาศทุก รูปแบบ	190 (33.7)	72 (27.0)	40 (15.0)	36 (13.5)	29 (10.9)	3.59	1.358	มากที่สุด

จากข้อมูลข้างต้น พบว่า กระบวนการมีส่วนร่วมในขั้นระดับเครือข่ายทางสังคมต่อเครือข่ายข่าวภาคประชาชนกองทัพอากาศ ด้านสาเหตุที่เข้าร่วมเครือข่าย ด้านลักษณะการสื่อสารภายในเครือข่าย และด้านความเข้มแข็งของเครือข่าย จำแนกตามหัวข้อต่าง ๆ คือ

สมาชิกเครือข่ายข่าวภาคประชาชนกองทัพอากาศเข้าร่วมเป็นเครือข่ายข่าวภาคประชาชนกองทัพอากาศ เนื่องจากมีนโยบายในการช่วยสอดส่องดูแลชุมชนระดับปานกลาง ร้อยละ 39.0 รองลงมา ร้อยละ 30.7 รองลงมา ร้อยละ 19.1 และน้อย ร้อยละ 11.2 โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) อยู่ระดับปานกลาง = 3.58 และมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) = 0.924

สมาชิกเครือข่ายข่าวภาคประชาชนกองทัพอากาศเข้าร่วมเป็นเครือข่ายข่าวภาคประชาชนกองทัพอากาศ เนื่องจากมีนโยบายแก้ไขปัญหาในชุมชน ระดับปานกลาง ร้อยละ 47.6 รองลงมา ร้อยละ 35.6 รองลงมา ร้อยละ 11.2 และน้อย ร้อยละ 5.6 โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) อยู่ระดับปานกลาง = 3.77 และมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) = 1.003

สมาชิกเครือข่ายข่าวภาคประชาชนกองทัพอากาศสมัครใจในการเข้าร่วมโครงการเครือข่ายข่าวภาคประชาชนกองทัพอากาศระดับมาก ร้อยละ 38.6 รองลงมา ร้อยละ 32.2 รองลงมา ร้อยละ 25.8 และน้อย ร้อยละ 3.4 โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) อยู่ระดับมาก = 3.87 และมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) = 0.837

สมาชิกเครือข่ายข่าวภาคประชาชนกองทัพอากาศเข้าร่วมเครือข่ายข่าวภาคประชาชนกองทัพอากาศ เพราะเชื่อมั่นในการดำเนินงาน ระดับมากที่สุด ร้อยละ 37.5 รองลงมา ร้อยละ 27.7 รองลงมา ร้อยละ 25.8 รองลงมา ร้อยละ 8.6 และน้อยที่สุด ร้อยละ 0.4 โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) อยู่ระดับมากที่สุด = 4.11 และมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) = 1.011

สมาชิกเครือข่ายข่าวภาคประชาชนกองทัพอากาศเข้าร่วมเครือข่ายข่าวภาคประชาชนกองทัพอากาศเพราะต้องการเสริมความเข้มแข็งในชุมชน ระดับมากที่สุด ร้อยละ 45.7 รองลงมา ร้อยละ 27.0 รองลงมา ร้อยละ 14.2 รองลงมา ร้อยละ 8.6 และน้อย ร้อยละ 4.5 โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) อยู่ระดับมากที่สุด = 3.84 และมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) = 1.289

การเข้าร่วมกับเครือข่ายทำให้สมาชิกเครือข่ายข่าวภาคประชาชนกองทัพอากาศสื่อสารกับภาครัฐได้มากขึ้นระดับปานกลาง ร้อยละ 47.2 รองลงมาน้อย ร้อยละ 17.6 รองลงมามากที่สุด ร้อยละ 16.9 รองลงมาน้อยที่สุด ร้อยละ 9.4 และมาก ร้อยละ 9.0 โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) อยู่ระดับปานกลาง = 3.06 และมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) = 1.147

เจ้าหน้าที่ของโครงการเครือข่ายข่าวภาคประชาชนกองทัพอากาศมีการสื่อสารอย่างต่อเนื่องระดับปานกลาง ร้อยละ 61.0 รองลงมามากที่สุด ร้อยละ 21.7 รองลงมา ร้อยละ 15.0 และน้อย ร้อยละ 2.2 โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) อยู่ระดับปานกลาง = 3.56 และมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) = 0.853

กิจกรรมของเครือข่ายข่าวภาคประชาชนกองทัพอากาศ ช่วยดำรงความสัมพันธ์ได้อย่างต่อเนื่อง ระดับปานกลาง ร้อยละ 35.6 รองลงมา ร้อยละ 27.7 รองลงมามากที่สุด ร้อยละ 24.7 และน้อย ร้อยละ 12.0 โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) อยู่ระดับปานกลาง = 3.65 และมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) = 0.982

ความสามัคคีภายในเครือข่ายข่าวภาคประชาชนกองทัพอากาศมีความเข้มแข็ง ระดับมากที่สุด ร้อยละ 45.3 รองลงปานกลาง ร้อยละ 30.3 รองลงมา ร้อยละ 20.2 รองลงมาน้อย ร้อยละ 3.7 และน้อยที่สุด ร้อยละ 0.4 โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) อยู่ระดับมากที่สุด = 4.06 และมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) = 0.969

ประชาชนพร้อมที่จะสนับสนุนโครงการเครือข่ายข่าวภาคประชาชนกองทัพอากาศทุกรูปแบบ ระดับมากที่สุดมีร้อยละ 33.7 รองลงมา ร้อยละ 27.0 รองลงมาปานกลางมีร้อยละ 15.0 รองลงมาน้อยมีร้อยละ 13.5 และน้อยที่สุดร้อยละ 10.9 โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) อยู่ระดับมากที่สุด = 3.59 และมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) = 1.358

ผลสรุปจากข้อเสนอแนะของผู้ตอบแบบสอบถาม

มีผู้ให้ข้อเสนอแนะที่สำคัญเกี่ยวกับปัญหาการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อโครงการเครือข่ายข่าวภาคประชาชนกองทัพอากาศ

- 1) ไม่สามารถแก้ไขปัญหาในชุมชนได้อย่างทันทีทันใด จำนวน 14 คน
- 2) ขาดความต่อเนื่องในการจัดกิจกรรมสร้างความสัมพันธ์ในเครือข่าย 10 คน

3) ขาดการจัดการอบรมสมาชิก โครงการเครือข่ายข่าวภาคประชาชนกองทัพอากาศอย่างสม่ำเสมอ 3 คน

ตารางที่ 4.12 แสดงระดับการรู้กับกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อ โครงการเครือข่ายข่าวภาคประชาชนกองทัพอากาศ

ระดับการรู้ของประชาชนกับการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อ โครงการเครือข่ายข่าวภาคประชาชนกองทัพอากาศ	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
การรับรู้ถึงสภาพปัญหาของชุมชน	3.812	0.683	ระดับมาก
การรับรู้ถึงสาเหตุของการเกิดปัญหาในชุมชน	3.725	0.819	ระดับมาก
การรู้วิธีป้องกันปัญหาในชุมชน	3.929	0.711	ระดับมาก
การรับรู้และตระหนักถึงผลกระทบที่เกิดขึ้น	4.077	0.689	ระดับมาก

จากข้อมูลข้างต้น พบว่าการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อโครงการเครือข่ายข่าวภาคประชาชนกองทัพอากาศ ซึ่งจำแนกตามหัวข้อต่าง ๆ คือ

ประชาชนรับรู้ถึงสภาพปัญหาของชุมชน มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) อยู่ระดับมาก = 3.812 และมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) = 0.683

ประชาชนรับรู้ถึงสาเหตุของการเกิดปัญหาในชุมชน มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) อยู่ระดับมาก = 3.725 และมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) = 0.819

ประชาชนรู้วิธีป้องกันปัญหาในชุมชน มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) อยู่ระดับมาก = 3.929 และมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) = 0.711

ประชาชนรับรู้และตระหนักถึงผลกระทบที่เกิดขึ้น มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) อยู่ระดับมาก = 4.077 และมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) = 0.689

ตารางที่ 4.13 แสดงปัจจัยด้านเครือข่ายทางสังคมกับกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อโครงการเครือข่ายข่าวภาคประชาชนกองทัพอากาศ

ปัจจัยด้านเครือข่ายทางสังคมกับการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อโครงการเครือข่ายข่าวภาคประชาชนกองทัพอากาศ	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
สาเหตุที่เข้าร่วมโครงการเครือข่ายข่าวภาคประชาชนกองทัพอากาศ	3.823	0.545	ระดับมาก
ลักษณะการสื่อสารภายในเครือข่ายโครงการเครือข่ายข่าวภาคประชาชนกองทัพอากาศ	3.725	0.812	ระดับมาก
ความเข้มแข็งของเครือข่ายโครงการเครือข่ายข่าวภาคประชาชนกองทัพอากาศ	3.812	0.645	ระดับมาก

จากข้อมูลข้างต้นพบว่า ปัจจัยด้านเครือข่ายทางสังคมกับกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อโครงการเครือข่ายข่าวภาคประชาชนกองทัพอากาศ ซึ่งจำแนกตามหัวข้อต่าง ๆ คือ

สาเหตุที่เข้าร่วมกับโครงการเครือข่ายข่าวภาคประชาชนกองทัพอากาศ มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) อยู่ระดับมาก = 3.823 และมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) = 0.545

ลักษณะการสื่อสารภายในเครือข่ายข่าวภาคประชาชนกองทัพอากาศ มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) อยู่ระดับมาก = 3.725 และมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) = 0.812

ความเข้มแข็งของเครือข่ายข่าวภาคประชาชนกองทัพอากาศ มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) อยู่ระดับมาก = 3.812 และมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) = 0.645

4.4 ผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัย

ตารางที่ 4.14 แสดงผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อโครงการเครือข่ายข่าวภาคประชาชนกองทัพอากาศ จำแนกตามปัจจัยประชากรศาสตร์ด้านเพศ

รูปแบบการมีส่วนร่วมของประชาชน	เพศชาย		เพศหญิง		t	Sig.
	n = 160		n = 107			
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
การมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหา	3.99	0.74	3.91	0.86	0.835	0.40
การมีส่วนร่วมในการวางแผนดำเนินกิจกรรม	3.75	0.66	3.87	0.68	- 1.42	0.16
การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติกิจกรรม	3.78	0.64	3.87	0.56	- 1.23	0.22
การมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผล	3.38	0.53	3.43	0.52	- 0.81	0.42

* ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่าปัจจัยประชากรศาสตร์ด้านเพศที่แตกต่างกันมีความเห็นต่อรูปแบบการมีส่วนร่วมไม่แตกต่างกันในทุกด้าน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

ตารางที่ 4.15 แสดงผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อโครงการเครือข่ายข่าวภาคประชาชนกองทัพอากาศ จำแนกตามปัจจัยประชากรศาสตร์ด้านอายุ

รูปแบบการมีส่วนร่วมของประชาชน	18-25 ปี	26-30 ปี	31-35 ปี	36-40 ปี	41-45 ปี	45 ปีขึ้นไป	f (Sig.)
	N = 35	N = 13	N = 28	N = 48	N = 81	N = 62	
	$\bar{X}$ (S.D.)	$\bar{X}$ (S.D.)	$\bar{X}$ (S.D.)	$\bar{X}$ (S.D.)	$\bar{X}$ (S.D.)	$\bar{X}$ (S.D.)	
การมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหา	3.93 (0.83)	4.00 (0.76)	3.77 (0.98)	4.09 (0.73)	3.99 (0.74)	3.92 (0.79)	0.67 (0.65)

ตารางที่ 4.15 แสดงผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อโครงการเครือข่ายข่าวภาคประชาชนกองทัพอากาศ จำแนกตามปัจจัยประชากรศาสตร์ด้านอายุ (ต่อ)

รูปแบบการมีส่วนร่วมของประชาชน	18-25 ปี	26-30 ปี	31-35 ปี	36-40 ปี	41-45 ปี	45 ปีขึ้นไป	F (Sig.)
	N = 35	N = 13	N = 28	N = 48	N = 81	N = 62	
	$\bar{X}$ (S.D.)	$\bar{X}$ (S.D.)	$\bar{X}$ (S.D.)	$\bar{X}$ (S.D.)	$\bar{X}$ (S.D.)	$\bar{X}$ (S.D.)	
การมีส่วนร่วมในการวางแผนดำเนินกิจกรรม	4.0 (0.64)	3.84 (0.51)	3.69 (0.73)	3.84 (0.78)	3.80 (0.67)	3.71 (0.60)	0.79 (0.56)
การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติกิจกรรม	4.03 (0.50)	3.73 (0.65)	3.92 (0.64)	3.75 (0.60)	3.79 (0.65)	3.73 (0.58)	1.48 (0.19)
การมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผล	3.52 (0.62)	3.38 (0.53)	3.37 (0.47)	3.48 (0.60)	3.37 (0.50)	3.33 (0.44)	0.89 (0.49)

* ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่าปัจจัยประชากรศาสตร์ด้านอายุที่แตกต่างกันมีความเห็นต่อรูปแบบการมีส่วนร่วมไม่แตกต่างกันในทุกด้านที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

ตารางที่ 4.16 แสดงผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อโครงการเครือข่ายข่าวภาคประชาชนกองทัพอากาศ จำแนกตามปัจจัยประชากรศาสตร์ด้านการศึกษา

รูปแบบการมีส่วนร่วมของประชาชน	ไม่ได้เรียน	ประถมศึกษา	มัธยมศึกษา	อนุปริญญา	ปริญญาตรี	สูงกว่าปริญญาตรี	F (Sig.)
	N = 0	N = 13	N = 147	N = 54	N = 53	N = 0	
	$\bar{X}$ (S.D.)	$\bar{X}$ (S.D.)	$\bar{X}$ (S.D.)	$\bar{X}$ (S.D.)	$\bar{X}$ (S.D.)	$\bar{X}$ (S.D.)	
1.การมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหา	0 (0)	4.00 (0.82)	3.97 (0.76)	3.85 (0.79)	4.05 (0.87)	0 (0)	0.56 (0.64)
2.การมีส่วนร่วมในการวางแผนดำเนินกิจกรรม	0 (0)	3.92 (0.69)	3.86 (0.66)	3.61 (0.70)	3.85 (0.65)	0 (0)	1.20 (0.12)
3.การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติกิจกรรม	0 (0)	3.65 (0.63)	3.80 (0.62)	3.79 (0.60)	3.92 (0.59)	0 (0)	0.95 (0.42)
4.การมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผล	0 (0)	3.35 (0.51)	3.41 (0.52)	3.30 (0.49)	3.48 (0.56)	0 (0)	1.09 (0.35)

* ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่าปัจจัยประชากรศาสตร์ด้านการศึกษาที่แตกต่างกันมีความเห็นต่อรูปแบบการมีส่วนร่วมไม่แตกต่างกันในทุกด้านที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

ตารางที่ 4.17 แสดงผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อโครงการเครือข่ายข่าวภาคประชาชนกองทัพอากาศ จำแนกตามปัจจัยประชากรศาสตร์ด้านสถานภาพครอบครัว

รูปแบบการมีส่วนร่วมของประชาชน	โสด	สมรส/อยู่ด้วยกัน	หย่าร้างแยกกันอยู่	หม้าย	F (Sig.)
	N = 97	N = 136	N = 23	N = 11	
	$\bar{X}$ (S.D.)	$\bar{X}$ (S.D.)	$\bar{X}$ (S.D.)	$\bar{X}$ (S.D.)	
การมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหา	3.99 (0.77)	3.92 (0.86)	4.09 (0.56)	3.86 (0.50)	0.41 (0.74)
การมีส่วนร่วมในการวางแผนดำเนินกิจกรรม	3.87 (0.63)	3.76 (0.73)	3.78 (0.56)	3.64 (0.60)	0.73 (0.53)
การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติกิจกรรม	3.40 (0.59)	3.82 (0.63)	3.67 (0.65)	3.60 (0.46)	1.15 (0.33)
การมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผล	3.40 (0.53)	3.43 (0.53)	3.24 (0.50)	3.43 (0.48)	0.88 (0.45)

* ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่าปัจจัยประชากรศาสตร์สถานภาพครอบครัวที่แตกต่างกันมีความเห็นต่อรูปแบบการมีส่วนร่วมไม่แตกต่างกันในทุกด้านที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

ตารางที่ 4.18 แสดงผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อโครงการเครือข่ายข่าวภาคประชาชนกองทัพอากาศ จำแนกตามปัจจัยประชากรศาสตร์ด้านอาชีพ

รูปแบบการมีส่วนร่วมของประชาชน	ข้าราชการ/	ธุรกิจ	ค้าขาย	เกษตรกร	รับจ้าง	อื่น ๆ	F (Sig.)
	พนักงาน	ส่วนตัว					
	รัฐวิสาหกิจ						
	N = 17	N = 71	N = 42	N = 60	N = 74	N = 3	
	$\bar{X}$	$\bar{X}$	$\bar{X}$	$\bar{X}$	$\bar{X}$	$\bar{X}$	
	(S.D.)	(S.D.)	(S.D.)	(S.D.)	(S.D.)	(S.D.)	
1.การมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหา	3.88 (0.60)	3.95 (0.83)	3.94 (0.85)	4.03 (0.81)	3.97 (0.74)	3.17 (1.04)	0.75 (0.59)
2.การมีส่วนร่วมในการวางแผนดำเนินกิจกรรม	3.91 (0.69)	3.84 (0.66)	3.81 (0.66)	3.78 (0.70)	3.76 (0.69)	3.50 (0.50)	0.33 (0.89)
3.การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติกิจกรรม	3.94 (0.50)	3.85 (0.59)	3.77 (0.68)	3.79 (0.64)	3.78 (0.60)	4.00 (0.66)	0.35 (0.88)
4.การมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผล	3.80 (0.60)	3.33 (0.52)	3.48 (0.59)	3.37 (0.43)	3.36 (0.51)	3.50 (0.66)	2.74 (0.02*)

* ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่าปัจจัยประชากรศาสตร์ด้านอาชีพที่แตกต่างกันมีความเห็นต่อรูปแบบการมีความเห็นต่อรูปแบบการมีส่วนร่วมแตกต่างกัน 1 ด้าน ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผล ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

ตารางที่ 4.19 แสดงผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อโครงการเครือข่ายข่าวภาคประชาชนกองทัพอากาศ จำแนกตามปัจจัยประชากรศาสตร์ด้านรายได้เฉลี่ยต่อเดือน

รูปแบบการมีส่วนร่วมของประชาชน	ต่ำกว่า	4,000-	7,001-	10,001-	15,001-	20,000	ไม่มี	F (Sig.)
	4,000	7,000	10,000	15,000	20,000	บาทขึ้นไป	รายได้	
	N = 0	N = 1	N = 6	N = 91	N = 83	N = 86	N = 0	
	$\bar{X}$ (S.D.)	$\bar{X}$ (S.D.)	$\bar{X}$ (S.D.)	$\bar{X}$ (S.D.)	$\bar{X}$ (S.D.)	$\bar{X}$ (S.D.)	$\bar{X}$ (S.D.)	
1.การมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหา	0 (0)	4.00 (0.00)	4.25 (0.61)	3.90 (0.79)	3.97 (0.79)	3.99 (0.81)	0 (0)	0.33 (0.85)
2.การมีส่วนร่วมในการวางแผนดำเนินกิจกรรม	0 (0)	2.50 (0.00)	3.91 (0.74)	3.74 (0.68)	3.78 (0.68)	3.88 (0.64)	0 (0)	1.53 (0.19)
3.การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติกิจกรรม	0 (0)	4.50 (0.00)	3.33 (0.65)	3.74 (0.63)	3.81 (0.60)	3.91 (0.60)	0 (0)	2.12 (0.08)
4.การมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผล	0 (0)	4.25 (0.00)	3.17 (0.13)	3.30 (0.50)	3.46 (0.56)	3.46 (0.54)	0 (0)	2.35 (0.06)

* ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่าปัจจัยประชากรศาสตร์ด้านรายได้ที่แตกต่างกันมีความเห็นต่อรูปแบบการมีส่วนร่วมที่ไม่แตกต่างกันในทุกด้านที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

ตารางที่ 4.20 แสดงผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อโครงการเครือข่ายข่าวภาคประชาชนกองทัพอากาศ จำแนกตามปัจจัยประชากรศาสตร์ด้านระยะเวลาที่เป็นสมาชิก

รูปแบบการมีส่วนร่วมของประชาชน	ต่ำกว่า 1 ปี	1-5 ปี	6-10 ปี	15 ปีขึ้นไป	F (Sig.)
	N = 94 $\bar{X}$ (S.D.)	N = 172 $\bar{X}$ (S.D.)	N = 1 $\bar{X}$ (S.D.)	N = 0 $\bar{X}$ (S.D.)	
1.การมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหา	3.98 (0.80)	3.94 (0.79)	4.50 (0.00)	0 (0)	0.28 (0.76)
2.การมีส่วนร่วมในการวางแผนดำเนินกิจกรรม	3.88 (0.66)	3.75 (0.68)	4.50 (0.00)	0 (0)	1.65 (0.20)
3.การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติกิจกรรม	3.77 (0.53)	3.83 (0.65)	4.50 (0.00)	0 (0)	2.28 (0.10)
4.การมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผล	3.47 (0.46)	3.37 (0.55)	3.25 (0.00)	0 (0)	1.16 (0.32)

* ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่าปัจจัยประชากรศาสตร์ด้านระยะเวลาที่อาศัยที่แตกต่างกันมีความเห็นต่อรูปแบบการมีส่วนร่วมที่ไม่แตกต่างกันในทุกด้านที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

ตารางที่ 4.21 แสดงผลการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน ด้านการมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหา กับ ปัจจัยด้านระดับความรู้

ปัจจัยด้านระดับความรู้ของประชาชน	Unstandardized		t	Sig.
	Coefficients			
	B	Std.Error		
ค่าคงที่	2.605	0.45	5.808	0.000
การรับรู้ถึงสภาพปัญหาของชุมชน	0.050	0.062	0.795	0.427
การรับรู้ถึงสาเหตุของการเกิดปัญหาในชุมชน	0.166	0.064	2.586	0.010*
การรู้วิธีการป้องกันปัญหาในชุมชน	0.108	0.080	1.359	0.175
การรับรู้และตระหนักถึงผลกระทบที่เกิดขึ้น	0.021	0.076	0.279	0.781

$R = 0.230$, $R^2 = 0.53$, $SEE = 0.776$, $F = 3.646$, $\text{Sig. of } F = 0.007$

* ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่าความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยการมีส่วนร่วมของประชาชน ด้านการมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหา กับ ปัจจัยด้านระดับความรู้ของประชาชน ในภาพรวมพบว่า มีระดับความสัมพันธ์ในภาพรวมอยู่ในระดับ 0.230 และมีความเชื่อมั่นในการพยากรณ์ ร้อยละ 53 ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 แต่เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่ามีเพียงด้านรับรู้ถึงสาเหตุของการเกิดปัญหาในชุมชน ที่มีความสัมพันธ์ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

ตารางที่ 4.22 แสดงผลการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน
ด้านการมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหา กับ ปัจจัยด้านเครือข่ายทางสังคม

การมีส่วนร่วมของประชาชนในเครือข่าย ข่าวภาคประชาชนกองทัพอากาศ	Unstandardized		t	Sig.
	Coefficients			
	B	Std.Error		
ค่าคงที่	3.531	.438	8.067	0.000
สาเหตุที่เข้าร่วมเครือข่าย	0.074	0.089	0.827	0.409
ลักษณะการสื่อสารภายในเครือข่าย	- 0.115	0.083	- 1.383	0.168
ความเข้มแข็งของเครือข่าย	0.141	0.056	2.518	0.012*

R = 0.161, R² = 0.026, SEE = 0.785, F = 2.340, Sig. of F = 0.074

* ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่าความสัมพันธ์ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน
ด้านการมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหา กับ ปัจจัยด้านเครือข่ายทางสังคมพบว่า ระดับความสัมพันธ์
ในภาพรวมอยู่ในระดับ 0.161 และมีความเชื่อมั่นในการพยากรณ์ ร้อยละ 2.6 ที่ระดับนัยสำคัญ
ทางสถิติ 0.05 แต่เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า มีเพียงปัจจัยด้านความเข้มแข็งของเครือข่ายที่มี
ความสัมพันธ์ ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

ตารางที่ 4.23 แสดงผลการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผน กับ ปัจจัยด้านระดับความรู้

การมีส่วนร่วมของประชาชนในเครือข่ายข่าว ภาคประชาชนกองทัพอากาศ	Unstandardized		t	Sig.
	Coefficients			
	B	Std.Error		
ค่าคงที่	2.752	0.385	7.147	0.000
การรับรู้ถึงสภาพปัญหาของชุมชน	0.086	0.053	1.615	0.108
การรับรู้ถึงสาเหตุของการเกิดปัญหาใน ชุมชน	0.135	0.055	2.447	0.015*
การรู้วิธีการป้องกันปัญหาในชุมชน	0.039	0.068	0.562	0.574
การรับรู้และตระหนักถึงผลกระทบที่เกิดขึ้น	0.009	0.065	0.141	0.888

R = 0.192, R² = 0.037, SEE = 0.666, F = 2.501, Sig. of F = 0.043

* ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผน กับ ปัจจัยด้านระดับความรู้ พบว่า ระดับความสัมพันธ์ในภาพรวมอยู่ในระดับ 0.192 และมีความเชื่อมั่นในการพยากรณ์ ร้อยละ 3.7 ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 แต่เมื่อพิจารณารายด้านในภาพรวมพบว่า มีเพียงปัจจัยด้าน การรับรู้ถึงสาเหตุของการเกิดปัญหาในชุมชน ที่มีความสัมพันธ์ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

ตารางที่ 4.24 แสดงผลการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผน กับ ปัจจัยด้านเครือข่ายทางสังคม

การมีส่วนร่วมของประชาชนในเครือข่ายข่าว ภาคประชาชนกองทัพอากาศ	Unstandardized		t	Sig.
	Coefficients			
	B	Std.Error		
ค่าคงที่	3.001	0.374	8.027	0.000
สาเหตุที่เข้าร่วมเครือข่าย	0.147	0.076	1.926	0.055
ลักษณะการสื่อสารภายในเครือข่าย	0.004	0.071	0.051	0.959
ความเข้มแข็งของเครือข่าย	0.058	0.048	1.212	0.227

$R = 0.141$, $R^2 = 0.20$, $SEE = 0.670$, $F = 1.772$, $\text{Sig. of } F = 0.153$

* ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่าความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผน กับ ปัจจัยด้านเครือข่ายทางสังคม พบว่า ระดับความสัมพันธ์ในภาพรวมอยู่ในระดับ 0.141 และมีความเชื่อมั่นในการพยากรณ์ ร้อยละ 20 ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ซึ่งไม่มีปัจจัยใดที่มีความสัมพันธ์ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

ตารางที่ 4.25 แสดงผลการทดสอบ ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติกิจกรรม กับ ปัจจัยด้านระดับความรู้การมีส่วนร่วมของประชาชนในเครือข่ายข่าวภาคประชาชนกองทัพอากาศ

การมีส่วนร่วมของประชาชนในเครือข่ายข่าว ภาคประชาชนกองทัพอากาศ	Unstandardized		t	Sig.
	Coefficients			
	B	Std.Error		
ค่าคงที่	2.818	0.351	8.031	0.000
การรับรู้ถึงสภาพปัญหาของชุมชน	0.075	0.049	1.538	0.125
การรับรู้ถึงสาเหตุของการเกิดปัญหาในชุมชน	0.077	0.050	1.536	0.126
การรู้วิธีการป้องกันปัญหาในชุมชน	0.038	0.062	0.604	0.547
การรับรู้และตระหนักถึงผลกระทบที่เกิดขึ้น	0.064	0.060	1.076	0.283

$R = 0.176$, $R^2 = 0.031$, $SEE = 0.606$, $F = 2.076$, $\text{Sig. of } F = 0.084$

* ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่าความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติกิจกรรม กับ ปัจจัยด้านระดับความรู้พบว่า ระดับความสัมพันธ์ในภาพรวมอยู่ในระดับ 0.176 และมีความเชื่อมั่นในการพยากรณ์ ร้อยละ 3.1 ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ซึ่งไม่มีปัจจัยใดที่มีความสัมพันธ์ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

ตารางที่ 4.26 แสดงผลการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติกิจกรรม กับ ปัจจัยด้านเครือข่ายทางสังคม

การมีส่วนร่วมของประชาชนในเครือข่ายข่าว ภาคประชาชนกองทัพอากาศ	Unstandardized		t	Sig.
	Coefficients			
	B	Std.Error		
ค่าคงที่	3.078	0.338	9.107	0.000
สาเหตุที่เข้าร่วมเครือข่าย	0.171	0.069	2.481	0.014*
ลักษณะการสื่อสารภายในเครือข่าย	0.050	0.064	0.787	0.432
ความเข้มแข็งของเครือข่าย	-0.024	0.043	-0.557	0.578

R = 0.168, R² = 0.028, SEE = 0.606, F = 2.544, Sig. of F = 0.057

* ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่าความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติกิจกรรม กับ ปัจจัยด้านเครือข่ายทางสังคม พบว่า ระดับความสัมพันธ์ในภาพรวมอยู่ในระดับ 0.168 และมีความเชื่อมั่นในการพยากรณ์ ร้อยละ 2.8 ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 แต่เมื่อพิจารณาในภาพรวมพบว่า มีเพียงปัจจัยด้านสาเหตุที่เข้าร่วมเครือข่ายที่มีความสัมพันธ์ ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

ตารางที่ 4.27 แสดงผลการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติกิจกรรม กับ ปัจจัยด้านระดับความรู้

การมีส่วนร่วมของประชาชนในเครือข่าย ข่าวภาคประชาชนกองทัพอากาศ	Unstandardized		t	Sig.
	Coefficients			
	B	Std.Error		
ค่าคงที่	2.527	0.298	8.482	0.000
การรับรู้ถึงสภาพปัญหาของชุมชน	0.133	0.041	3.211	0.001*
การรับรู้ถึงสาเหตุของการเกิดปัญหาในชุมชน	0.053	0.043	1.247	0.213
การรู้วิธีการป้องกันปัญหาในชุมชน	0.033	0.053	0.616	0.539
การรับรู้และตระหนักถึงผลกระทบที่เกิดขึ้น	0.010	0.051	0.203	0.839

R = 0.218, R² = 0.048, SEE = 0.515, F = 3.271, Sig. of F = 0.012

* ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่าความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผล กับ ปัจจัยด้านระดับความรู้ พบว่า ระดับความสัมพันธ์ในภาพรวมอยู่ในระดับ 0.218 และมีความเชื่อมั่นในการพยากรณ์ ร้อยละ 4.8 ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 แต่เมื่อพิจารณาในภาพรวมพบว่า มีเพียงปัจจัยด้านการรับรู้ถึงสภาพปัญหาของชุมชนที่มีความสัมพันธ์ ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

ตารางที่ 4.28 แสดงผลการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผล กับ ปัจจัยด้านเครือข่ายทางสังคม

การมีส่วนร่วมของประชาชนในเครือข่ายข่าวภาคประชาชนกองทัพอากาศ	Unstandardized		t	Sig.
	Coefficients			
	B	Std.Error		
ค่าคงที่	2.627	0.286	9.201	0.000
สาเหตุที่เข้าร่วมเครือข่ายข่าวภาคประชาชนกองทัพอากาศ	0.026	0.058	0.440	0.660
ลักษณะการสื่อสารภายในเครือข่ายข่าวภาคประชาชนกองทัพอากาศ	0.193	0.054	3.572	0.000*
ความเข้มแข็งของเครือข่ายข่าวภาคประชาชนกองทัพอากาศ	0.004	0.037	0.111	0.912

R = 0.235, R² = 0.055, SEE = 0.512, F = 5.112, Sig. of F = 0.002

* ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

จากผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผล กับ ปัจจัยด้านเครือข่ายทางสังคม พบว่าระดับความสัมพันธ์ในภาพรวมอยู่ในระดับ 0.235 และมีความเชื่อมั่นในการพยากรณ์ ร้อยละ 5.5 ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 แต่เมื่อพิจารณาในภาพรวมพบว่า มีเพียงปัจจัยด้านลักษณะการสื่อสารภายในเครือข่ายที่มีความสัมพันธ์ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

4.5 ข้อเสนอแนะ แนวทางแก้ไขปัญหาก็เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในเครือข่ายข่าวภาคประชาชนกองทัพอากาศ

จากการศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในเครือข่ายข่าวภาคประชาชนกองทัพอากาศ ผู้วิจัยได้ทำการศึกษา และได้เสนอข้อเสนอแนะในด้านต่าง ๆ ดังนี้

ผลสรุปจากข้อเสนอแนะ

มีผู้ให้ข้อเสนอแนะที่สำคัญเกี่ยวกับปัญหาการมีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการเครือข่ายข่าวภาคประชาชนกองทัพอากาศ ด้านการมีส่วนร่วมของประชาชนเพื่อพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการเครือข่ายข่าวภาคประชาชนกองทัพอากาศ จากการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการเครือข่ายข่าวภาคประชาชนกองทัพอากาศ คือโครงการเครือข่ายข่าวภาคประชาชนควรการรายงานข่าวสารหรือเบาะแสดจากประชาชนให้ผู้ที่เกี่ยวข้องนำไปแก้ไขและปรับปรุงได้อย่างทันที่ ประกอบกับการติดตามความก้าวหน้าในการแก้ไขปัญหาเพื่อให้สามารถบรรเทาความเดือดร้อนของประชาชนได้อย่างยั่งยืน รวมถึงการเผยแพร่ข้อมูลการแก้ไขปัญหาจากข่าวสารหรือเบาะแสดที่ได้รับแจ้งจากประชาชน เพื่อให้ทุกภาคส่วนตระหนักถึงการมีส่วนร่วมรับผิดชอบต่อสังคมที่อาจส่งผลกระทบต่อประเทศ นอกจากนี้ โครงการเครือข่ายข่าวภาคประชาชนกองทัพอากาศควรดำรงความสัมพันธ์ จากสมาชิกเครือข่ายข่าวภาคประชาชนกองทัพอากาศ เพื่อให้มีการปฏิสัมพันธ์ร่วมกันในเครือข่ายด้วยการทำกิจกรรมร่วมกัน ย่อมช่วยให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการสนับสนุนงานด้านการข่าวของกองทัพอากาศได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น พร้อมทั้งให้มีการจัดการฝึกอบรมให้แก่สมาชิกเครือข่ายข่าวภาคประชาชนกองทัพอากาศอย่างต่อเนื่อง เพื่อที่จะสามารถนำไปพัฒนาขีดความสามารถและเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานแก่สมาชิกเครือข่ายข่าวภาคประชาชนกองทัพอากาศและช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานได้อย่างดียิ่งขึ้น

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

การศึกษาเรื่อง “การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในเครือข่ายข่าวภาคประชาชน กองทัพอากาศ” ในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในเครือข่ายข่าวภาคประชาชนกองทัพอากาศ 2) เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชน และ 3) เพื่อเสนอแนวทางที่เหมาะสมที่จะนำไปใช้ในการพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนในเครือข่ายข่าวภาคประชาชนกองทัพอากาศ ในการศึกษาครั้งนี้ได้ทำการศึกษการมีส่วนร่วมของประชาชนในเครือข่ายข่าวภาคประชาชนกองทัพอากาศ โดยจะทำการศึกษาจากประชาชนที่เป็นสมาชิกเครือข่ายข่าวภาคประชาชนกองทัพอากาศ ซึ่งเป็นการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 267 คน ซึ่งสามารถสรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ ได้ดังนี้

- 5.1 สรุปผลการวิจัย
- 5.2 อภิปรายผลการวิจัย
- 5.3 ข้อเสนอแนะ

5.1 สรุปผลการวิจัย

ส่วนที่ 1 ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ด้านปัจจัยส่วนบุคคลของประชาชนทั้งหมด จำนวน 267 คน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุระหว่าง 41 - 45 ปี ส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาระดับมัธยมศึกษา มีสถานภาพสมรส อยู่ด้วยกัน ส่วนใหญ่มีอาชีพรับจ้าง มีรายได้ 10,001 - 15,000 บาท/เดือน และมีระยะเวลาที่เป็นสมาชิก 1 - 5 ปี

ส่วนที่ 2 วิเคราะห์ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเครือข่ายข่าวภาคประชาชนกองทัพอากาศ ประชาชนรู้หน้าที่ของเครือข่ายข่าวภาคประชาชน ซึ่งเครือข่ายข่าวภาคประชาชนได้เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วม อีกทั้ง รู้ว่าการดำเนินโครงการเป็นการส่งเสริมการแก้ไขปัญหาด้านความมั่นคง และเป็นการสนับสนุนข่าวสารต่อการปฏิบัติงานด้านการข่าวกับทางราชการ นอกจากนี้ ประชาชนรู้ถึงความหมายของงานด้านการข่าวและความมั่นคง ผลกระทบที่เกิดจากภัยคุกคาม สิ่งบอกเหตุหรือสถานการณ์ที่อาจกระทบต่อความสงบเรียบร้อยของชุมชน ซึ่งจะทำให้ชุมชนปลอดภัยขึ้น

อีกทั้ง ประชาชนทราบว่าเครือข่ายข่าวภาคประชาชนกองทัพอากาศ เป็นส่วนหนึ่งของกอง
อำนวยการรักษาความปลอดภัยภายในราชอาณาจักร โดยจะนำข้อมูลสารสนเทศที่ประชาชนแจ้งไป
ใช้ประโยชน์ด้านความมั่นคง

ส่วนที่ 3 ส่วนการวิเคราะห์การมีส่วนร่วมของประชาชนพบว่า การมีส่วนร่วมของ
ประชาชนในเครือข่ายข่าวภาคประชาชนกองทัพอากาศอยู่ในระดับมากที่สุด จำแนกได้ดังนี้

ด้านการมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหา

ผลการวิจัยพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่า เครือข่ายข่าวภาค
ประชาชนกองทัพอากาศ ได้เชิญประชาชนเข้าร่วมประชุมเพื่อเสนอปัญหาภายในชุมชนระดับมากที่สุด
มีค่าร้อยละ 44.6 รองลงมา ร้อยละ 26.2 รองลงมาปานกลาง ร้อยละ 22.1 และน้อย ร้อยละ 7.1
โดยมีค่าเฉลี่ย $\bar{X}$ อยู่ระดับมากที่สุด = 4.08 และมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) = 0.974 ส่วนน้อย
ที่สุดคือ เครือข่ายข่าวภาคประชาชนกองทัพอากาศ ได้ให้สมาชิกเครือข่ายข่าวภาคประชาชน
กองทัพอากาศมีส่วนร่วมในการค้นหาแนวทางการพัฒนาเพื่อแก้ไขปัญหาในชุมชนระดับปานกลาง
ร้อยละ 33.0 รองลงมา ร้อยละ 31.1 รองลงมามากที่สุด ร้อยละ 29.6 และน้อย ร้อยละ 6.4 โดยมี
ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) อยู่ระดับปานกลาง = 3.84 และมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) = 0.926

ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนดำเนินกิจกรรม

ผลการวิจัยพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่า สมาชิกเครือข่ายข่าวภาค
ประชาชนกองทัพอากาศ ได้มีส่วนร่วมในการวางแผนโครงการหรือกิจกรรมเพื่อแก้ไขปัญหาหรือพัฒนา
ชุมชนระดับมากที่สุด ร้อยละ 34.5 รองลงมาปานกลาง ร้อยละ 28.8 รองลงมา ร้อยละ 27.7 และ
น้อย ร้อยละ 9.0 โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) อยู่ระดับมากที่สุด = 3.88 และมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) =
0.990 ส่วนน้อยที่สุดคือ สมาชิกเครือข่ายข่าวภาคประชาชนกองทัพอากาศสามารถวางแผนแนวทาง
หรือขอบเขตการทำกิจกรรมได้อย่างอิสระระดับปานกลาง ร้อยละ 44.6 รองลงมา ร้อยละ 31.8
รองลงมาที่สุด ร้อยละ 21.3 และน้อย ร้อยละ 1.9 โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) อยู่ระดับปานกลาง = 3.72
และมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) = 0.832

ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ

ผลการวิจัยพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่า ปริมาณข่าวสารที่
ประชาชนแจ้งให้แก่เครือข่ายข่าวภาคประชาชนกองทัพอากาศระดับมากที่สุด ร้อยละ 44.6 รองลงมา

ปานกลาง ร้อยละ 40.8 รองลงมา ร้อยละ 13.5 รองลงมาน้อยที่สุด ร้อยละ 0.7 และน้อย ร้อยละ 0.4 โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) อยู่ระดับมากที่สุด = 4.01 และมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) = 0.969 ส่วนน้อยที่สุดคือ สมาชิกเครือข่ายข่าวภาคประชาชนกองทัพอากาศ ได้เข้าร่วมกิจกรรมเกี่ยวกับภัยคุกคามต่าง ๆ อย่างต่อเนื่องระดับปานกลาง ร้อยละ 39.0 รองลงมา ร้อยละ 25.8 รองลงมา ร้อยละ 18.4 รองลงมาน้อย มี ร้อยละ 16.5 และน้อยที่สุดมีร้อยละ 0.4 โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) อยู่ระดับปานกลาง = 3.53 และมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) = 1.059

ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผล

ผลการวิจัยพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่า โครงการเครือข่ายข่าวภาคประชาชนมีประโยชน์ต่อชุมชนระดับมาก ร้อยละ 41.9 รองลงมาปานกลาง ร้อยละ 31.1 รองลงมามากที่สุด ร้อยละ 23.6 รองลงมาน้อย ร้อยละ 3.0 และน้อยที่สุด ร้อยละ 0.4 โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) อยู่ระดับมาก = 3.85 และมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) = 0.826 ส่วนน้อยที่สุดคือ การประเมินผลการดำเนินงานของเจ้าหน้าที่เครือข่ายข่าวภาคประชาชนกองทัพอากาศ ระดับปานกลาง ร้อยละ 38.2 รองลงมาน้อย ร้อยละ 33.7 รองลงมา ร้อยละ 20.6 และมากที่สุด ร้อยละ 7.5 โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) อยู่ระดับปานกลาง = 3.02 และมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) = 0.920

ส่วนที่ 4 การวิเคราะห์ระดับความรู้ของประชาชน พบว่า ระดับความรู้ของประชาชนในเครือข่ายข่าวภาคประชาชนกองทัพอากาศอยู่ในระดับมากที่สุด จำแนกได้ดังนี้

ด้านการรับรู้ถึงสภาพปัญหาของชุมชน

ผลการวิจัยพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่า สมาชิกเครือข่ายข่าวภาคประชาชนกองทัพอากาศรับรู้ถึงสภาพปัญหาของชุมชน ระดับปานกลาง ร้อยละ 41.9 รองลงมามากที่สุด ร้อยละ 34.5 รองลงมา ร้อยละ 20.6 รองลงมาน้อยที่สุดร้อยละ 5.4 และน้อยร้อยละ 3.0 โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) อยู่ระดับปานกลาง = 3.87 และมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) = 0.932 ส่วนน้อยที่สุดคือ สมาชิกเครือข่ายข่าวภาคประชาชนกองทัพอากาศทราบถึงระดับความรุนแรงของปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชนระดับมาก ร้อยละ 34.8 รองลงมาปานกลาง ร้อยละ 27.0 รองลงมามากที่สุด ร้อยละ 20.6 และน้อย ร้อยละ 17.6 โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) อยู่ระดับมาก = 3.58 และมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) = 1.005

ด้านการรับรู้ถึงสาเหตุของการเกิดปัญหาในชุมชน

การวิจัยพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่า สมาชิกเครือข่ายข่าวภาคประชาชนกองทัพอากาศทราบถึงสาเหตุของปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชน ระดับมากที่สุด ร้อยละ 43.4 รองลงมาปานกลาง ร้อยละ 32.2 รองลงมามาก ร้อยละ 17.6 และน้อยมีร้อยละ 6.7 โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) อยู่ระดับมากที่สุด = 3.98 และมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) = 1.015 ส่วนน้อยที่สุดคือ สมาชิกเครือข่ายข่าวภาคประชาชนกองทัพอากาศทราบถึงปัจจัยแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับปัญหาในชุมชน ระดับมาก ร้อยละ 35.6 รองลงมามากที่สุด ร้อยละ 34.8 รองลงมาปานกลาง ร้อยละ 20.1 และน้อย ร้อยละ 8.6 โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) อยู่ระดับมาก = 3.97 และมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) = 0.953

ด้านการรับรู้ถึงวิธีการป้องกันปัญหาในชุมชน

การวิจัยพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่า การแจ้งข่าวสารให้กับเครือข่ายข่าวภาคประชาชนกองทัพอากาศสามารถป้องกันปัญหาที่จะเกิดขึ้นในชุมชนได้ระดับมากที่สุด ร้อยละ 45.3 รองลงมามาก ร้อยละ 29.2 รองลงมาปานกลาง ร้อยละ 21.3 รองลงมาน้อย ร้อยละ 3.0 และน้อยที่สุด ร้อยละ 1.1 โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) อยู่ระดับมากที่สุด = 4.15 และมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) = 0.933 ส่วนน้อยที่สุดคือ สมาชิกเครือข่ายข่าวภาคประชาชนกองทัพอากาศทราบถึงแนวทางป้องกันการเกิดปัญหาในชุมชนระดับปานกลาง มีร้อยละ 42.3 รองลงมามาก ร้อยละ 37.5 รองลงมามากที่สุด ร้อยละ 18.0 และน้อย ร้อยละ 2.2 โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) อยู่ระดับปานกลาง = 3.71 และมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) = 0.782

ด้านการรับรู้และตระหนักถึงผลกระทบที่เกิดขึ้น

การวิจัยพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่า สมาชิกเครือข่ายข่าวภาคประชาชนกองทัพอากาศทราบถึงผลกระทบที่เกิดจากภัยคุกคามในชุมชนระดับมากที่สุด ร้อยละ 56.2 รองลงมามาก ร้อยละ 21.7 รองลงมาปานกลาง ร้อยละ 19.1 รองลงมาน้อย ร้อยละ 2.2 และน้อยที่สุด ร้อยละ 0.7 โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) อยู่ระดับมากที่สุด = 4.30 และมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) = 0.906 ส่วนน้อยที่สุดคือ การช่วยกันสอดส่องดูแลกันในสังคมทำให้ชุมชนน่าอยู่ขึ้นระดับปานกลาง ร้อยละ 40.4 รองลงมามากที่สุด ร้อยละ 35.6 รองลงมามาก ร้อยละ 19.1 รองลงมาน้อย ร้อยละ 4.5 และน้อยที่สุดร้อยละ 0.4 โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) อยู่ระดับปานกลาง = 3.85 และมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) = 0.977

ส่วนที่ 5 การวิเคราะห์เครือข่ายในสังคม พบว่า ระดับเครือข่ายสังคมของประชาชนในเครือข่ายข่าวภาคประชาชนกองทัพอากาศอยู่ในระดับมากที่สุด จำแนกได้ดังนี้

ด้านสาเหตุที่เข้าร่วมเครือข่ายข่าวภาคประชาชนกองทัพอากาศ

ผลการวิจัยพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่า สมาชิกเครือข่ายข่าวภาคประชาชนกองทัพอากาศเข้าร่วมเครือข่ายข่าวภาคประชาชนกองทัพอากาศ เพราะเชื่อมั่นในการดำเนินงาน ระดับมากที่สุด ร้อยละ 37.5 รองลงมาปานกลาง ร้อยละ 27.7 รองลงมามาก ร้อยละ 25.8 รองลงมาน้อย ร้อยละ 8.6 และน้อยที่สุด ร้อยละ 0.4 โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) อยู่ระดับมากที่สุด = 4.11 และมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) = 1.011 ส่วนน้อยที่สุดคือ สมาชิกเครือข่ายข่าวภาคประชาชนกองทัพอากาศเข้าร่วมเป็นเครือข่ายข่าวภาคประชาชนกองทัพอากาศ เนื่องจากมีนโยบายในการช่วยสอดส่องดูแลชุมชนระดับปานกลาง ร้อยละ 39.0 รองลงมามาก ร้อยละ 30.7 รองลงมามากที่สุด ร้อยละ 19.1 และน้อย ร้อยละ 11.2 โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) อยู่ระดับปานกลาง = 3.58 และมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) = 0.924

ด้านลักษณะการสื่อสารภายในเครือข่ายข่าวภาคประชาชนกองทัพอากาศ

ผลการวิจัยพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่า กิจกรรมของเครือข่ายข่าวภาคประชาชนกองทัพอากาศ ช่วยดำรงความสัมพันธ์ได้อย่างต่อเนื่อง ระดับปานกลาง ร้อยละ 35.6 รองลงมามาก ร้อยละ 27.7 รองลงมามากที่สุด ร้อยละ 24.7 และน้อย ร้อยละ 12.0 โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) อยู่ระดับปานกลาง = 3.65 และมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) = 0.982 ส่วนน้อยที่สุดคือ การเข้าร่วมกับเครือข่ายทำให้สมาชิกเครือข่ายข่าวภาคประชาชนกองทัพอากาศสื่อสารกับภาครัฐได้มากขึ้น ระดับปานกลาง ร้อยละ 47.2 รองลงมาน้อย ร้อยละ 17.6 รองลงมามากที่สุด ร้อยละ 16.9 รองลงมาน้อยที่สุด ร้อยละ 9.4 และมาก ร้อยละ 9.0 โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) อยู่ระดับปานกลาง = 3.06 และมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) = 1.147

ด้านความเข้มแข็งของเครือข่ายข่าวภาคประชาชนกองทัพอากาศ

ผลการวิจัยพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่า ความสามัคคีภายในเครือข่ายข่าวภาคประชาชนกองทัพอากาศมีความเข้มแข็ง ระดับมากที่สุด ร้อยละ 45.3 รองลงมาปานกลาง ร้อยละ 30.3 รองลงมา ร้อยละ 20.2 รองลงมาน้อย ร้อยละ 3.7 และน้อยที่สุด ร้อยละ 0.4 โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) อยู่ระดับมากที่สุด = 4.06 และมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) = 0.969 ส่วนน้อยที่สุดคือ ประชาชนพร้อมที่จะสนับสนุนโครงการเครือข่ายข่าวภาคประชาชนกองทัพอากาศทุกรูปแบบ

ระดับมากที่สุดมีร้อยละ 33.7 รองลงมามากที่สุดมีร้อยละ 27.0 รองลงมาปานกลางมีร้อยละ 15.0 รองลงมาน้อยมีร้อยละ 13.5 และน้อยที่สุดร้อยละ 10.9 โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) อยู่ระดับมากที่สุด = 3.59 และมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) = 1.358

ส่วนที่ 6 สรุปผลการทดลองสมมติฐาน ดังนี้

สมมติฐานที่ 1 ประชาชนที่มีปัจจัยส่วนบุคคลด้านเพศ ด้านอายุ ด้านระดับการศึกษา ด้านสถานภาพครอบครัว ด้านรายได้/เฉลี่ยต่อเดือน และระยะเวลาที่เป็นสมาชิกต่างกันมีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อโครงการเครือข่ายข่าวภาคประชาชนกองทัพอากาศไม่แตกต่างกัน ยกเว้นด้านอาชีพที่แตกต่างกัน มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผลที่ต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

สมมติฐานที่ 2 ผลการทดสอบสมมติฐาน ปัจจัยด้านระดับความรู้ของประชาชน ด้านการรับรู้ถึงสภาพปัญหาของชุมชน การรู้วิธีการป้องกันปัญหาในชุมชน และการรับรู้และตระหนักถึงผลกระทบที่เกิดขึ้น มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อโครงการเครือข่ายข่าวภาคประชาชนกองทัพอากาศ ไม่แตกต่างกัน ยกเว้นด้านการรับรู้ถึงสาเหตุของการเกิดปัญหาในชุมชนที่ต่างกัน มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อโครงการเครือข่ายข่าวภาคประชาชนกองทัพอากาศ ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

สมมติฐานที่ 3 ผลการทดสอบสมมติฐานปัจจัยด้านเครือข่ายทางสังคม ด้านสาเหตุที่เข้าร่วมเครือข่าย และด้านลักษณะการสื่อสารภายในเครือข่าย มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อโครงการเครือข่ายข่าวภาคประชาชนกองทัพอากาศไม่แตกต่างกัน ยกเว้นด้านความเข้มแข็งของเครือข่าย ที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อโครงการเครือข่ายข่าวภาคประชาชนกองทัพอากาศ ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

5.2 อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการศึกษาที่สรุปมาทั้งหมด มีประเด็นที่น่าสนใจนำมาใช้สำหรับการอภิปรายผล ดังนี้ การศึกษาวิจัยครั้งนี้ อยู่บนพื้นฐานการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อโครงการเครือข่ายข่าวภาคประชาชนกองทัพอากาศ ซึ่งผลการศึกษาที่มีประเด็นสำหรับการอภิปรายผลดังนี้

ผลการศึกษาในส่วนของปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า ประชาชนส่วนใหญ่ที่มี เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพครอบครัว รายได้/เฉลี่ยต่อเดือน และระยะเวลาที่เป็นสมาชิก ที่แตกต่างกันมีผลต่อการมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผลที่ไม่ต่างกัน เนื่องจากความเท่าเทียมกันในสังคม ซึ่งต่างต้องการเข้ามามีส่วนร่วม โดยเฉพาะการมีส่วนร่วมในชุมชนที่ตนเองอาศัยอยู่ ยกเว้นในด้านอาชีพ ที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผลที่ต่างกัน ซึ่งในแต่ละอาชีพที่หลากหลายและแตกต่างกันอาจมีข้อจำกัดด้านเวลา ทำให้การเข้ามามีส่วนร่วมเป็นด้านที่เห็นผลลัพธ์สุดท้าย จึงทำให้มีประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการประเมินผล สอดคล้องกับ ฐิติมา อุดมศรี (2555) ที่พบว่า ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองส่วนท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลในคลองบางปลากด อำเภอพระสมุทรเจดีย์ จังหวัดสมุทรปราการ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ได้แก่ อายุ อาชีพ รายได้ สถานภาพครอบครัว การรับรู้ข่าวสาร และระยะเวลาในการอาศัยในพื้นที่ อีกทั้งยังสอดคล้องกับ สมสมาน อาจารย์รัฐ (2556) ศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการจัดการขยะมูลฝอย : กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลธาตุทอง อำเภอบ่อทอง จังหวัดชลบุรี พบว่า ประชาชนที่มีอาชีพแตกต่างกัน มีส่วนร่วมต่อการจัดการขยะมูลฝอยแตกต่างกัน รวมทั้งยังสอดคล้องกับแนวคิดของ ทัดดาว บุญपाल (2530) ที่กล่าวว่า การมีส่วนร่วมทางสังคมของบุคคลนั้นมีปัจจัยที่เกี่ยวข้องคือ สถานภาพทางสังคม สถานภาพทาง เศรษฐกิจ สถานภาพทางอาชีพ และที่อยู่อาศัย โดยบุคคลที่มีสถานภาพทางสังคมและเศรษฐกิจต่ำ จะเข้าร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ของชุมชนน้อยกว่าบุคคลที่มีสถานภาพทางสังคมและเศรษฐกิจสูง นอกจากฐานะทางเศรษฐกิจและระดับการศึกษาแล้ว คุณลักษณะทางสังคมไม่ว่าจะเป็นความเชื่อ ค่านิยม ตลอดจนนิสัย ประเพณี ในบุคคลหรือกลุ่มคนก็อาจจะมีผลต่อการมีส่วนร่วมเช่นกัน

ผลการศึกษาในส่วนของระดับความรู้ของประชาชน ในด้านการรับรู้ถึงสภาพปัญหาของชุมชน การรู้วิธีการป้องกันปัญหาในชุมชน และการรับรู้และตระหนักถึงผลกระทบที่เกิดขึ้น มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อโครงการเครือข่ายข่าวภาคประชาชนกองทัพอากาศไม่แตกต่างกัน เนื่องจาก ประชาชนที่อาศัยอยู่ในชุมชนล้วนแต่ตระหนักถึงความปลอดภัยที่เกิดขึ้นในชุมชน พร้อมกับรับรู้ถึงสภาพปัญหาในชุมชน ซึ่งปัญหาดังกล่าวสามารถแก้ไขและป้องกันได้ ส่วนในด้านของการรับรู้ถึงสาเหตุของการเกิดปัญหาในชุมชนที่ต่างกัน เป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชน ต่อโครงการเครือข่ายข่าวภาคประชาชนกองทัพอากาศที่แตกต่างกัน อาจกล่าวได้ว่า ประชาชนในชุมชนอาจมีทั้งผู้ที่ทราบและไม่ทราบสาเหตุหลักที่แท้จริงที่เกิดขึ้นในชุมชน ซึ่งการหาสาเหตุหรือต้นตอของปัญหาได้แล้วนั้น จะส่งผลให้นำไปสู่การแก้ไขปัญหาที่ตรงเป้าหมาย หากประชาชนขาดความเข้าใจและไม่เห็นความสำคัญในการหาสาเหตุของปัญหาที่เกิดขึ้น อาจทำให้

ประชาชนไม่ต้องการที่จะเข้ามามีส่วนร่วมเกี่ยวกับเครือข่ายข่าวภาคประชาชนกองทัพอากาศ สอดคล้องกับ นุชา สระสม, นภค เจนอักษร, มัทนา วัฒนอมศักดิ์ และประเสริฐ อินทร์รักษ์ (2561) การมีส่วนร่วมในการศึกษาปัญหาและการตัดสินใจ ตลอดจนจัดลำดับความสำคัญของปัญหาที่เกิดขึ้นในการจัดการศึกษาของโรงเรียนในแต่ละปีการศึกษา ซึ่งทั้ง บ้าน วัด และโรงเรียนได้ร่วมมือกันในการค้นหาสาเหตุและปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นจากการจัดการศึกษาของโรงเรียนในปีการศึกษาที่ผ่านมา ๆ มา มีการระดมความคิดเห็นจากทุกๆ ฝ่ายเพื่อหาภาระงานที่มีความจำเป็นเร่งด่วนที่ต้องได้รับการปรับปรุงแก้ไขก่อนเป็นอันดับแรก การช่วยกันแสดงความคิดเห็นถึงแนวทางปรับปรุงและพัฒนาการจัดการศึกษาที่จะดำเนินการร่วมกัน รวมทั้งภารกิจต่าง ๆ ที่ต้องดำเนินการตามนโยบายของกรุงเทพมหานคร ซึ่งเกิดขึ้นจากการพูดคุยกันจากการประชุม และจากการรายงานผลการจัดการศึกษาของโรงเรียนต่อคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตอนต้นปีการศึกษาของทุกปี สอดคล้องกับ โกวิท พวงงาม (2545) ได้สรุปถึงการมีส่วนร่วมที่แท้จริงของประชาชนในการพัฒนา ควรจะมี 4 ขั้นตอน คือ 1) การมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหาของแต่ละท้องถิ่น กล่าวคือ ถ้าหากชาวชนบทยังไม่สามารถทราบถึงปัญหาและเข้าใจถึงสาเหตุของปัญหาในท้องถิ่นของตนเป็นอย่างดีแล้ว การดำเนินงานต่างๆ เพื่อแก้ปัญหาของท้องถิ่นย่อมไร้ประโยชน์ เพราะชาวชนบทจะไม่เข้าใจและมองไม่เห็นถึงความสำคัญของการดำเนินงานเหล่านั้น 2) การมีส่วนร่วมในการวางแผนดำเนินกิจกรรม เพราะการวางแผนดำเนินงานเป็นขั้นตอนที่จะช่วยให้ชาวชนบทรู้จักวิธีการคิด การตัดสินใจอย่างมีเหตุผล รู้จักการนำเอาปัจจัยข่าวสารข้อมูลต่างๆ มาใช้ในการวางแผน 3) การมีส่วนร่วมในการลงทุนและการปฏิบัติงาน แม้ชาวชนบทส่วนใหญ่จะมีฐานะยากจน แต่ก็มีความสามารถที่สามารถใช้เข้าร่วมได้ การร่วมลงทุนและปฏิบัติงานจะทำให้ชาวชนบทสามารถคิดค้นทุนดำเนินงานได้ด้วยตนเอง ทำให้ได้เรียนรู้การดำเนินกิจกรรมอย่างใกล้ชิด และ 4) การมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลงาน ถ้าหากการติดตามงานและประเมินผลงานขาดการมีส่วนร่วมแล้วชาวชนบทย่อมจะไม่ทราบด้วยตนเองว่างานที่ทำไปนั้นได้รับผลดี ได้รับประโยชน์หรือไม่อย่างไร การดำเนินกิจกรรมอย่างเดียวกันในโอกาสต่อไปจึงอาจจะประสบปัญหาและอุปสรรคขึ้นได้

ผลการศึกษาในส่วนของปัจจัยด้านเครือข่ายทางสังคม ด้านสาเหตุที่เข้าร่วมเครือข่าย และด้านลักษณะการสื่อสารภายในเครือข่าย มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อโครงการเครือข่ายข่าวภาคประชาชนกองทัพอากาศไม่แตกต่างกัน เนื่องจากประชาชนทุกคนมีความสมัครใจที่จะเป็นสมาชิกเครือข่ายข่าวภาคประชาชนกองทัพอากาศ ซึ่งเป็นการตระหนักและตัดสินใจเองของคนในชุมชน อีกทั้ง ในปัจจุบันมีการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารต่อกันผ่านสื่อสังคมออนไลน์เพิ่มมากขึ้น ทั้ง

จากบุคคลต่อบุคคลหรือบุคคลต่อหน่วยงาน ขณะที่ความเข้มแข็งของเครือข่าย เป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อโครงการเครือข่ายข่าวภาคประชาชน กองทัพอากาศ โดยหากมีเครือข่ายที่เข้มแข็งจะสามารถทำให้เครือข่ายมีน้ำเชื่อถือและสามารถดำเนินโครงการได้อย่างยั่งยืน เพื่อตอบสนองต่อความต้องการของชุมชนอย่างแท้จริง ซึ่งต้องมีพื้นฐานมาจากความเข้มแข็งจากภายในเครือข่ายเพื่อนำไปสู่ความร่วมมือในระดับประเทศ สอดคล้องกับ กรวรรณ เวชชานุเคราะห์ และ นิธิดา แสงสิงแก้ว (2558) ที่ได้ทำการศึกษาวิจัยในเรื่อง “การสื่อสารเพื่อพัฒนาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์พื้นที่ชุมชนคลองโคน จังหวัดสมุทรสงคราม” พบว่า การที่ชุมชนมีความเข้มแข็งและสามารถพึ่งตนเองได้จะนำไปให้เกิดการพัฒนาใน การบริหารจัดการที่ประสบความสำเร็จ ยั่งยืน เจริญเติบโตอย่างรวดเร็ว รุดหน้าต่อไป ซึ่งจะเกี่ยวข้องกับเรื่องกลยุทธ์การมีส่วนร่วม สอดคล้องกับ สนธยา พลศรี (2550) ได้กล่าวถึงลักษณะสำคัญของเครือข่าย คือ 1) มีแกนนำและสมาชิกที่เข้มแข็ง สามารถดำเนินงาน และขยายกิจการของเครือข่าย ได้และมีประสิทธิภาพ 2) มีภูมิปัญญาและองค์ความรู้ของเครือข่าย ที่อาจจะเกิดจากสมาชิก หรือชุมชน ท้องถิ่นที่สมาชิกอยู่อาศัย หรือจากภายนอกชุมชน หรือจากการบูรณาการภูมิปัญญาทั้งสองได้อย่าง เหมาะสมกับเครือข่าย 3) มีสัมพันธ์ภาพที่ดีเครือข่ายมีความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างสมาชิก และภายนอกทำให้ การดำเนินงานของเครือข่ายราบรื่น เป็นที่ยอมรับ และประสบความสำเร็จ 4) การเรียนรู้ร่วมกันระหว่างสมาชิก เครือข่ายมีช่องทางให้สมาชิก ได้มีเวทีสำหรับการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และสามารถดำเนินการได้อย่างสะดวก ทำให้สมาชิกได้รับความรู้และประสบการณ์ตลอดเวลา และ 5) การทำกิจกรรมและความต่อเนื่อง เครือข่ายสามารถคิดและดำเนินกิจกรรมได้ด้วยตนเองสม่ำเสมอ และต่อเนื่องไม่ขาดตอน ไม่ต้องพึ่งพาจากภายนอก 6) ทรัพยากรและการแบ่งปันเครือข่ายมีทรัพยากรในการดำเนินงานอย่างเพียงพอ อาจจะโดยการจัดหาของเครือข่ายเองหรือการแบ่งปันกับองค์กร และเครือข่ายอื่น ๆ ทำให้เครือข่าย สามารถดำเนินกิจกรรมได้และมีประสิทธิภาพ 7) การเรียนรู้และนวัตกรรม สมาชิกของเครือข่ายมีการเรียนรู้ผ่านกระบวนการต่าง ๆ สามารถสร้างนวัตกรรม ทั้งที่เป็นความรู้และเทคโนโลยีใหม่ๆ มาใช้ประโยชน์ได้ 8) การสื่อสาร เครือข่ายสามารถสื่อสารระหว่างเครือข่ายกับสมาชิกได้ง่าย สะดวก และรวดเร็ว ทำให้สมาชิกได้ทราบข้อมูลข่าวสารที่ทันสมัย และเป็นประโยชน์ 9) การบริหารจัดการที่ดีเครือข่ายมีการบริหารจัดการที่ดีเหมาะสมกับการดำเนินงานของเครือข่าย ทำให้เครือข่ายดำเนินกิจกรรมได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเกิดประสิทธิผล และ 10) ระบบการติดตามและประเมินงาน เครือข่ายมีระบบการติดตาม และประเมิน งานที่มีประสิทธิภาพ มีฐานข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับเครือข่ายอย่างเพียงพอ สามารถให้การสนับสนุน ช่วยเหลือสมาชิกได้ทันเวลา และเหมาะสม

5.3 ข้อเสนอแนะ

5.3.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

จากผลที่ได้จากการศึกษา ผู้วิจัยเห็นว่าควรมีข้อเสนอแนะที่เป็นนัยยะในเชิงนโยบายที่สำคัญ ดังนี้

5.3.1.1 เจ้าหน้าที่ของโครงการเครือข่ายข่าวภาคประชาชนกองทัพอากาศ ควรให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหา สาเหตุ และ ระดับความรุนแรง ของปัญหาภายในชุมชน พร้อมกับร่วมกันตัดสินใจและกำหนดความต้องการอย่างอิสระ ซึ่งจะช่วยในการกำหนดทิศทางการดำเนินงานเป็นไปในทิศทางเดียวกัน

5.3.1.2 เจ้าหน้าที่โครงการเครือข่ายข่าวภาคประชาชนกองทัพอากาศควรดำรงความสัมพันธ์ภายในเครือข่ายข่าวภาคประชาชนกองทัพอากาศ เพื่อให้มีการปฏิสัมพันธ์ร่วมกันในเครือข่ายด้วยการทำกิจกรรมร่วมกัน

5.3.1.3 เจ้าหน้าที่ของโครงการเครือข่ายข่าวภาคประชาชนกองทัพอากาศควรรายงานข่าวสารหรือเบาะแสให้แก่ผู้ที่เกี่ยวข้อง เพื่อที่จะนำไปแก้ไขและปรับปรุงได้อย่างทันที่

5.3.1.4 เจ้าหน้าที่โครงการเครือข่ายข่าวภาคประชาชนกองทัพอากาศควรจัดให้มีการฝึกอบรมให้แก่สมาชิกเครือข่ายข่าวภาคประชาชนกองทัพอากาศอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ประชาชนตระหนักถึงการมีส่วนร่วมในการช่วยกันสอดส่องดูแลชุมชน นอกจากนี้ ยังเป็นการเพิ่มการสื่อสารระหว่างเจ้าหน้าที่โครงการกับสมาชิกโครงการเครือข่ายข่าวภาคประชาชนเพิ่มมากขึ้น

5.3.1.5 เจ้าหน้าที่โครงการเครือข่ายข่าวภาคประชาชนกองทัพอากาศ ควรประเมินผลการดำเนินโครงการเพื่อติดตามความก้าวหน้าว่าสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้หรือไม่

5.3.1.6 เจ้าหน้าที่โครงการเครือข่ายข่าวภาคประชาชนกองทัพอากาศควรจัดให้มีการฝึกอบรมให้แก่สมาชิกเครือข่ายข่าวภาคประชาชนกองทัพอากาศอย่างต่อเนื่อง

5.3.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

5.3.2.1 ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการของหน่วยงานภาครัฐในประเด็นอื่น ๆ เพื่อให้สามารถรับรู้ได้ถึงทัศนคติและความร่วมมือของประชาชน

5.3.2.2 ควรมีการศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในด้านอื่น ๆ เพิ่มขึ้น ซึ่งข้อมูลที่ได้ คาดว่าจะนำไปเป็นข้อมูลในการอ้างอิงการศึกษาต่อไปในระดับศึกษาต่าง ๆ เป็นฐานข้อมูลในการพิจารณาการมีส่วนร่วมของประชาชน ให้เกิดแนวทางในการพัฒนาต่อไป

บรรณานุกรม

- กรรณิการ์ ชมดี. (2524). การมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีต่อการพัฒนาเศรษฐกิจ: ศึกษาเฉพาะ
โครงการสารภีตำบลท่าช้างอำเภอวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี (Master's thesis,
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์). สืบค้นจาก <http://hrm.ru.ac.th/file/research/005-5.pdf>
- กรวรรณ เวชชานุเคราะห์, และนิธิดา แสงสิงแก้ว. (2558). การสื่อสารเพื่อการพัฒนาการมีส่วนร่วม
ของชุมชน กรณีศึกษาการจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์พื้นที่ชุมชนคลองโคกน จังหวัด
สมุทรสงคราม. วารสารอิเล็กทรอนิกส์การเรียนรู้ทางไกลเชิงนวัตกรรม, ปีที่ 5 ฉบับที่ 2.
สืบค้นจาก <https://e-jodil.stou.ac.th/Page/Home.aspx>
- กองทัพอากาศ สารสนเทศ. (2562). มาตรฐานเทคโนโลยีสารสนเทศกองทัพอากาศ. สืบค้นจาก
<https://educate.rtaf.mi.th/index.php/>
- กุลจันทร์ สิงห์สุ. (2535). ทฤษฎีแนวคิดและกลยุทธ์เกี่ยวกับการพัฒนา. กรุงเทพฯ: คณะรัฐ
ประศาสนศาสตร์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. (2555). การคิดเชิงมโนทัศน์. กรุงเทพฯ : ชัคเชตมีเดีย.
- เกษม จันทร์แก้ว. (2530). วิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อม. กรุงเทพฯ: อักษรสยามการพิมพ์.
- เกียรติศักดิ์ เรือนทองดี. (2536). ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการมีส่วนร่วมของสตรีในการพัฒนา :
ศึกษาเฉพาะกรณีสหกรณ์นิคม อำเภอทองผาภูมิ จังหวัดกาญจนบุรี (Master's thesis,
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์). สืบค้นจาก โครงการเครือข่ายห้องสมุดในประเทศไทย
(ThaiLis).
- โกวิท พวงงาม. (2545). การปกครองส่วนท้องถิ่น: ปรัชญาการณ ที่ดำรงอยู่และความเคลื่อนไหว
เพื่อการพัฒนาในอนาคต. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการวิจัยแห่งชาติ.
- จรรยา สุภาพ. (2523). การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ. กรุงเทพฯ: ศักดิ์โสภณาการพิมพ์.
- จินตวีร์ เกษมสุข. (2554). การสื่อสารกับการเปลี่ยนแปลงของสังคม. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง. (2526). การระดมประชาชนเพื่อการพัฒนาชนบท. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- ฉอาน วุฒิกรรมรักษา. (2526). ปัจจัยทางเศรษฐกิจและสังคมที่มีผลต่อการเข้ามามีส่วนร่วมของ
ประชาชนในโครงการสร้างถนนในชนบท (Master's thesis, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์).
สืบค้นจาก http://digital_collect.lib.buu.ac.th/dcms/files/52930412/chapter2.pdf.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- ัชชาวลย์ วงษ์ประเสริฐ. (2548). การจัดการความรู้ในองค์กรธุรกิจ. กรุงเทพฯ : เอ็กซ์เปอร์เน็ท.
- ไชยชนะ สุทธิวรชัย. (2536). รายงานการวิจัยเรื่องปัจจัยการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชน ศึกษาเฉพาะ. กรณีอำเภอพานทอง จังหวัดชลบุรี. กรุงเทพฯ : กรมส่งเสริมวัฒนธรรม.
- จิตติมา อุดมศรี. (2555). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองส่วนท้องถิ่น: กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบล ในคลองบางปลากด อำเภอพระสมุทรเจดีย์ จังหวัดสมุทรปราการ. สืบค้นจากคลังข้อมูลงานวิจัยไทย (TNRR).
- ณรงค์ ณ เชียงใหม่. (2545). การมีส่วนร่วมของประชาชนเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน. วารสารรัฐสมิแล, ปีที่ 23 ฉบับที่ 2, หน้า 1-7.
- ถวิลวดี บุรีกุล. (2552). การมีส่วนร่วม : แนวคิด ทฤษฎีและกระบวนการ. กรุงเทพฯ : สถาบันพระปกเกล้า.
- ทัตดาว บุญपाल. (2530). ปัจจัยบางประการที่มีผลต่อการเข้ามีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการศึกษาของหัวหน้าครุเรือในเขตพื้นที่ตำบลสวกอำเภอเมืองจังหวัดน่าน (Master's thesis, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์). สืบค้นจาก <https://dric.nrct.go.th/index.php/Search/SearchDetail/40562>.
- ธนิศร ยืนยง. (2561). การมีส่วนร่วมของประชาชนที่ส่งผลต่อการพัฒนาท้องถิ่น ในจังหวัดนครนายก. วารสารมหาจุฬานาครธรรมศน์, ปีที่ 5 ฉบับที่ 2, หน้า 119-135.
- นรินทร์ชัย พัฒนพงศา. (2546). การมีส่วนร่วม หลักการพื้นฐาน เทคนิคและกรณีตัวอย่าง. กรุงเทพฯ : 598 פרנט.
- นฤมล นิราทร. (2543). การสร้างเครือข่ายการทำงาน: ข้อควรพิจารณาบางประการ. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- นิพัทธเวช สืบแสง. (2526). การมีส่วนร่วมของชาวเขาในการพัฒนา. กรุงเทพฯ: ศักดิ์โสภการพิมพ์.
- นิรันดร์ จงวุฒิเวศย์. (2527). กลวิธีแนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในงานพัฒนาชุมชนในการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา. กรุงเทพฯ: ศักดิ์โสภการพิมพ์
- นิรันดร์ จงวุฒิเวศย์. (2550). แนวคิดแนวทางการพัฒนาชุมชน. กรุงเทพฯ : กรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย

บรรณานุกรม (ต่อ)

- นุชา สระสม, นพดล เจนอักษร, มัทนา วัฒนอมสัคคี และ ประเสริฐ อินทร์รักษ์. (2561). การมีส่วนร่วมในการบริหารแบบ “บ้าน วัด โรงเรียน” ของโรงเรียนวัดสังกัดกรุงเทพมหานคร. *วารสารบริหารการศึกษา มศว.*, ปีที่ 28, ฉบับที่ 15.
- บวรศักดิ์ อวรรณ โฉ และ ถวิลวดี บุรีกุล. (2549). *ประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม* พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ : สถาบันพระปกเกล้า.
- บุรชัย ศิริมหาสาคร. (2550). *จัดการความรู้สู่ความเป็นเลิศ*. กรุงเทพฯ:แสงดาว.
- ประทีป จันทรสิงห์. (2549). *การมีส่วนร่วมของบุคลากรเพื่อสนับสนุนการเป็นโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพ*. ขอนแก่น : ขอนแก่นเวชสาร.
- ประพนธ์ ฝาสุชัยดี. (2550). *การจัดการความรู้ (KM) ฉบับขับเคลื่อน LO*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ใยไหม.
- ประพันธ์พงษ์ ชินพงศ์. (2551). *โครงการแก้ไขปัญหาความยากจนและการสำรวจสภาพปัญหาความมั่นคงในมิติตามความเห็นของประชาชน*. ปทุมธานี: มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์.
- ประภัสสร เตชะประเสริฐวิทยา. (2544). *ยุทธศาสตร์การพัฒนาและการวางแผนชุมชนเกษตรกรรม*. ขอนแก่น : มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ปรัชญา เวสารัชช์. (2528). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในกิจกรรมเพื่อพัฒนาชนบท*. กรุงเทพฯ. : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ปรีชากรณ์ เหมอำพมาตร์. (2559). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันปัญหาอาชญากรรมในเขตพื้นที่รับผิดชอบสถานีตำรวจนครบาลคลองตัน* (Unpublished Master's thesis). สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, กรุงเทพฯ.
- ปรีชาดิ วลัยเสถียร และคณะ. (2543). *กระบวนการและเทคนิคการทำงานของนักพัฒนา*. กรุงเทพฯ : สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2554). *พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน*. กรุงเทพฯ : พิมพ์ลักษณ์.
- พรทิพย์ คำพอ และคณะ. (2544). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันปัญหาอาชญากรรมในเขตพื้นที่รับผิดชอบสถานีตำรวจนครบาลคลองตัน* (Unpublished Master's thesis). มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ขอนแก่น.
- พรณี สวนเพลง. (2552). *เทคโนโลยีสารสนเทศและนวัตกรรมสำหรับการจัดการความรู้*. กรุงเทพฯ: ซีเอ็ดดูเคชั่น

บรรณานุกรม (ต่อ)

- พระมหาสุทิตย์ อากาศโร. (2547). *เครือข่าย : ธรรมชาติ ความรู้ และการจัดการ*. กรุงเทพฯ :
- โครงการเสริมสร้างการเรียนรู้เพื่อชุมชนเป็นสุข.
- พิชาย รัตนคิดถ กุเกิด. (2552). *องค์การและการบริหารจัดการ*. นนทบุรี : ซิงค์บียอนด์.
- พิมพ์วัลย์ ปรีดาสวัสดิ์ และวาทีณี บุญชะลิกย์. (2531). *การศึกษาแนววิเคราะห์เครือข่าย ทางสังคม*.
กรุงเทพฯ : สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล.
- พิรพล ไชยพงศ์. (2539). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการรักษาความปลอดภัยเกี่ยวกับ
ชีวิตร่างกายและทรัพย์สินของประชาชน: ศึกษาเฉพาะกรณีเทศบาลตำบลอ้อมน้อย อำเภอ
กระทุ่มแบน จังหวัดสมุทรสาคร* (Unpublished Master's thesis). สถาบันบัณฑิตพัฒน
บริหารศาสตร์, กรุงเทพฯ.
- ไพรัตน์ เตชะรินทร์. (2527). *แนวนโยบายและกลวิธีการมีส่วนร่วมของชุมชนยุทธศาสตร์พัฒนา
ปัจจุบัน การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา*. กรุงเทพฯ: สักดิ์โสภณการพิมพ์.
- มงคล จันทร์ต่อง. (2544). *ระดับความรู้และการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ป่าไม้ของสมาชิก อบต.
อำเภอชนแดน จังหวัดเพชรบูรณ์*. นครปฐม : มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- มธรรดา ศรีจันทร์. (2554). *การบริหารแบบมีส่วนร่วม*. สืบค้นจาก [www.http://gotoknow.org/blog/](http://gotoknow.org/blog/).
- มหิธร วันยนาพร. (2555). *การมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมด้านชุมชนสัมพันธ์ของโรงงาน ชานม
เกล*. ปทุมธานี : มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- มานิช เวชพันธ์. (2532). *การมีส่วนร่วมทางการเมืองของ ข้าราชการประจำ: ศึกษา เปรียบเทียบ
ข้าราชการพลเรือน ทหารและตำรวจ* (Master's thesis, วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร).
สืบค้นจาก โครงการเครือข่ายห้องสมุดในประเทศไทย (ThaiLis).
- เมตตา สตินบุตร. (2547). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานตามโครงการพัฒนา
ศักยภาพหมู่บ้าน /ชุมชน (SML) : ศึกษากรณีหมู่ที่ 4 ตำบลบ้านร่ม อำเภอนาทวี จังหวัด
พระนครศรีอยุธยา*. (Master's thesis, มหาวิทยาลัยบูรพา). สืบค้นจาก
<https://dric.nrct.go.th/index.php?/Search/SearchDetail/171072>
- รัมภา แก้วปิ่นทอง. (2544). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการปลูกป่าชายเลน: ศึกษากรณี
เขตพื้นที่ตำบลคลองตำหรุ อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี*. (Master's thesis, มหาวิทยาลัย
บูรพา). สืบค้น จาก <http://libdcms.ac.th/thesis6/2554/b175407.pdf>
- วันชัย วัฒนศัพท์. (2549). *ระบบทวิภาคีกับการแก้ไขปัญหาแรงงานในรัฐวิสาหกิจ ศูนย์สันติวิจัย
และธรรมาภิบาล สถาบันพระปกเกล้า*. กรุงเทพฯ : กระทรวงแรงงาน.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- วิมล นามป้อม และ วิจิตรา ศรีสอน. (2560). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการเข้าร่วมกิจกรรมโครงการสำรวจชุมชนและมวลชนสัมพันธ์ ของสถานีตำรวจภูธรนิคมคำ อำเภอมือง จังหวัดเลย. วารสารวิจัยและพัฒนามหาวิทยาลัยราชภัฏเลย, ปีที่ 12 ฉบับที่ 40, หน้า 53-60.
- วิษณุ หยกจินดา. (2557). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชน หมู่บ้านทุ่งกว้าง ตำบลทับไทร อำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี (Unpublished Master's thesis). มหาวิทยาลัยบูรพา, ชลบุรี.
- ศวรรษมุนินิธิธรงค์เพื่อการไม่สูบบุหรี่. (2551). กระบวนการมีส่วนร่วม. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์หมอชาวบ้าน.
- สนธยา พลศรี. (2550). เครื่องมือของการเรียนรู้ในงานพัฒนาชุมชน (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
- สมสมาน อาษารัฐ. (2556). การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการจัดการขยะมูลฝอย : กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลธาตุทอง อำเภอบ่อทอง จังหวัดชลบุรี (Master's thesis, มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์). สืบค้นจาก โครงการเครือข่ายห้องสมุดในประเทศไทย (ThaiLis).
- สันติชัย เอื้องประสิทธิ์. (2551). สารสำคัญของการทำงานมีส่วนร่วมของบุคลากร. กรุงเทพฯ : สามเจริญพาณิชย์.
- สากล สถิตวิธานันท์. (2532). ภูมิศาสตร์ชนบท. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ และสถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติ. (2548). คู่มือการจัดทำแผนการจัดการความรู้. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนา ระบบราชการ และสถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติ.
- สิริพัฒน์ ลากจิตร. (2550). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจมีส่วนร่วมของประชาชนในการสนับสนุนการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี. วารสารอิเล็กทรอนิกส์บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร, ปีที่ 2 ฉบับที่ 1, หน้า 137-154.
- สุณีย์ มัลลิกะมาลย์. (2545). รัฐธรรมนูญกับการมีส่วนร่วมของประชาชน. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- สุเมธ ทราญแก้ว. (2536). *ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ* (Master's thesis, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์). สืบค้นจาก <https://dric.nrct.go.th/Search/SearchDetail/49610>
- อดิณ รพีพัฒน์. (2547). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา*. กรุงเทพฯ : ศูนย์ศึกษานโยบายสาธารณสุข.
- อดิศร วงศ์คงเคช. (2539). *การพัฒนาสาธารณสุขชุมชน : การมีส่วนร่วมและการเตรียมชุมชน*.
 ขอนแก่น : ศูนย์ฝึกอบรมและพัฒนาการสอนสาธารณสุขมูลฐาน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จังหวัดขอนแก่น.
- อนุภาพ ธีรลาภ. (2528). *การวิเคราะห์เชิงสมมูลฐานการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชนบท: ศึกษาเฉพาะกรณีอำเภอพิบูลมังสาหาร จังหวัดอุบลราชธานี*. (Master's thesis, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์). สืบค้นจาก โครงการเครือข่ายห้องสมุดในประเทศไทย (ThaiLis).
- อรทัย ก๊กผล. (2546). *คู่มือการมีส่วนร่วมของประชาชน*. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- อรทัย ก๊กผล. (2552). *คู่มือ การมีส่วนร่วมของประชาชนสำหรับผู้บริหารท้องถิ่น*. กรุงเทพฯ : สถาบันพระปกเกล้า.
- อักษร สวัสดิ์. (2542). *ความรู้ความเข้าใจและความตระหนักในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย : กรณีศึกษาในเขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร* (Master's thesis, สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์). สืบค้นจาก <https://dric.nrct.go.th/index.php/Search/SearchDetail/93190>
- อัศววัฒน์ ชัยวงศ์ ดำรงค์กิจเกษตร. (2557). *การปกครองท้องถิ่น*. เชียงใหม่ : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- Arnstein, S.R. (1969). *A ladder of Citizen Participation*. New York : The American Institute of Planners.
- Arnstein, S.R. (1991). *Ladder of Citizen Participation*. New York : The American Institute of Planners.
- Bloom, B,S. (1956). *Taxonomy of Educational Objectives : the Classification of Educational Goals Handbook 1 : Cognitive Domain*. New York : David Mckay.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- Burgess, E.W. (1925). *The Growth of the city: An introduction to a research project*. Chicago : The University of Chicago Press.
- Burke, A. (1999). *Communications & Development : a practical guide*. London : Social Development Division Department for International Development. Retrieved from <http://www.eldis.org/vfile/upload/1/document/0708/DOC7389.pdf>
- Cohen , J.M. & Uphoff , N.T. (1981). *Rural Development Participation : Concept and Measures for Project Design Implementation and Evaluation*. London : Rural Development Committee Center for International Studies , Cornell University.
- Dijk, J., (2006). *Digital Divide Research, Achievements and Shortcomings*. Science Direct, Poetics 34 (2006). Retrieved from www.researchgate.net/publication/241880596/pdf
- Heim.C.Z. (1968). *The Economics of Co-operative Enterprise*. London : University of London Press.
- Jan, M. & Van D. (1969). *The Network Society : Social Aspects of New Media* (2nd ed.) New Delhi : Sage Publications London Thousand Oaks.
- Jeffery, C. (1977). *Crime Prevention through Environmental Design* (2nd ed.). CA : Beverly Hills Sage.
- Kilduff, M. & Tsai, W. (2003). *Social Networks and Organizations*. London : Sage.
- Koufman, H.F. (1949). *Participation Organized Activities in Selected Kentucky Localities*. London : Agricultural Experiment Station Bulletins.
- Lindsey, L., & Beach, S. (2004). *Sociology*. NJ: Pearson Education.
- Maxfield, M, G. (1987). *Explaining Fear of Crime*. London: Home Office.
- Park, R, E. (1925). *Human Community*. Glencoe : The Free Press.
- Parsons, T. & Smelser, N. J. (1984). *Economy and Society: A Study in the Integration of Economic and Social Theory*. London: Routledge & KeganPaul.
- Robert, E. & Park, E. & Burgess, W. & McKenzie, D, M. (1952). *The city*. Chicago: The University of Chicago Press.
- Shaw, C, R. & McKay, H. D. (1942). *Juvenile Delinquency and Urban Areas*. Chicago: University of Chicago Press.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- Sullivan, R, F. (1973). *The economics of Crime: An Introduction to the literature*. London : Crime and Delinquency.
- Udomsri, T. (2012). *People's Participation in Local Administration: Case Study of Tambon Naikhlong Bangplakot Administration Organization, Phrasamut Chedi, Samutprakarn. Veridian E-Journal, Silpakorn University, Vol 5, No 3.*
- Vold, G, B. & Thomas, J, B. (1986). *Theoretical Criminology* (3 rd ed.). New York: Oxford University Press.
- Yamane, T. (1967). *Statistics : An Introductory Analysis* (2nd ed). New York :Harper &Row.
- Zimring, F. & Gordon, H. (1973). *Deterrence*. Chicago: University of Chicago Press.

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ	เรืออากาศเอกหญิง ฐิติ ป่านแก้ว
วัน เดือน ปีเกิด	24 กรกฎาคม 2529
สถานที่เกิด	จังหวัดชลบุรี ประเทศไทย
ประวัติการศึกษา	มหาวิทยาลัยกรุงเทพ ปริญญาโทเศรษฐศาสตรบัณฑิต, 2562
ที่อยู่ปัจจุบัน	24 / 681 ตำบลคูคต อำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี
สถานที่ทำงาน	กรมข่าวทหารอากาศ กองทัพอากาศ
ตำแหน่งปัจจุบัน	น.ปก. น.ป.2 ก.ปช. สนบ.ปว.ทอ.

